

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2019

SAFARI PARK DVŮR KRÁLOVÉ



ZOO Dvůr Králové a.s.



VÝROČNÍ ZPRÁVA

2019



ZOO Dvůr Králové a. s.

Štefánikova 1029 | 544 01 Dvůr Králové n. L.

info@zoodvurkralove.cz | www.zoodvurkralove.cz | tel.: +420 499 329 515

IČ: 27478246 | Zapsána v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Hradci Králové
oddíl B vložka 2443

Statutární orgány

k 31. 12. 2019

Správní rada

Předseda: Ing. Petr Kubát

Tajemník: Zdeňka Nepilá

Členové: RSDr. Ing. Otakar Ruml, Jan Bém, Bc. Karel Klíma, RNDr. Josef Janeček, JUDr.

Miroslav Antl, Bc. Miroslav Nosek, Ing. Veronika Tomková, Mgr. Edita Vaňková

Statutární ředitel

MVDr. Přemysl Rabas

Zřizovatel

Královéhradecký kraj | Pivovarské nám. 1245/2 | 500 03 Hradec Králové

posta@kr-kralovehradecky.cz | www.kr-kralovehradecky.cz | tel.: +420 495 817 111

Statutární orgán

PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D.

© 2020 ZOO Dvůr Králové a. s.

Foto: (a) archiv, (sj) Simona Jiříčková, (zb) Zdeňek Bárta, (gl) Gabriela Linhart, (am) Ami Vitale, (jm) Justin Mott, (olq) Oliver Le Que, (rg) René Grabmüller, (sr) Scott Ramsay, (jž) Jan Žďárek, (db) Drew Bantlin, (mg) Markéta Grúňová, (af) Alexander Fitzjohn, (mm) Moustapha Mbengué, (jmo) Justin Mott, (jz) Jaroslav Závora, (mp) Michal Podhrázký, (im) Igor Mašín, (kh) Kateřina Hejzlarová, (jp) Jana Ptačinská, (mg) Markéta Grúňová, (jpr) Jan Pražák, (jse) Jiří Semerák, (ms) Martin Sůkup

Foto zaměstnanci: Simona Jiříčková

Foto titulní strana: Drew Bantlin

Redakce: Jan Stejskal, Pavel Moucha, Pavel Šereda

Jazyková úprava: Kateřina Hejzlarová, Ilona Kratochvílová

Grafická úprava: Pavel Šereda

ISBN 978-80-907503-1-9



**GENERÁLNÍ
PARTNER
ZOO DVŮR KRÁLOVÉ**

Generální partner Safari Parku Dvůr Králové



SKUPINA ČEZ

Hlavní partner Safari Parku Dvůr Králové

Významní partneři:



NADACE ČEZ



ALGIDA®



Hradec Králové
Český rozhlas

OBSAH

- 5 Vedení a zaměstnanci

Zoo a veřejnost

- 8 Významné události
- 26 Marketing a PR
- 32 Vzdělávání
- 44 Zahraniční cesty

Služby a provoz zoo

- 46 Návštěvnický servis
- 52 Safari Park Resort
- 58 Gastronomické služby

Finanční zprávy

- 63 Ekonomika safari parku
- 72 Technický provoz a servis & Investiční činnost, opravy a projekce
- 76 Adopce zvířat
- 82 Sponzoring a dary
- 88 Natura Viva

Zoologické zprávy

- 90 Zoologie
- 92 Šelmy a malí savci
- 102 Kopytníci
- 112 Bezobratlí
- 114 Sloni, damani a hrabáči
- 116 Ptáci
- 132 Primáti
- 136 Obojživelníci, plazi a ryby
- 140 Veterinární zpráva
- 142 Oddělení výměny zvířat
- 146 Výživa

Články

- 148 In situ a další ochrannářské projekty Safari Parku Dvůr Králové

168 Stavby zvířat

Vedení a zaměstnanci

Hana Dvořáková a Jan Stejskal

Vedení a zaměstnanci k 31. prosinci 2019

Ředitelství zoo

MVDr. Přemysl Rabas

Ředitel zoo

Ing. Jaroslav Hyjánek

Zástupce ředitele

Další zaměstnanci ředitelství: 2

Komunikace a mezinárodní projekty

Mgr. Jan Stejskal

Vedoucí útvaru

Další zaměstnanci útvaru: 6

Návštěvnický servis

Jan Pařík, DiS

Vedoucí útvaru

Lucie Petráčová

Vedoucí návštěvnického provozu

Veronika Fraisová

Vedoucí prodejen

Markéta Kirschová

Vedoucí Safari Park Resortu

Další zaměstnanci útvaru: návštěvnický provoz 8, zooshop 5, hotel 9, sklad 2, kemp 15

Zoologie

Ing. Jaroslav Hyjánek

Vedoucí útvaru

RNDr. Pavel Moucha

odborný zoolog

Bc. Luděk Čulík

Vedoucí oddělení kopytníků 1

Bc. Jiří Hrubý

Vedoucí oddělení kopytníků 2 vč. slonů

RNDr. Gabriela Linhart, Ph.D.

Vedoucí oddělení šelem, primátů a bezobratlých

Mgr. Michal Podhrázký

Vedoucí oddělení ptáků a ryb, plazů a obojživelníků

Zdeněk Bárta

Vedoucí výměny zvířat

Další zaměstnanci útvaru: vrchní ošetřovatelé 4, ošetřovatelé 57, administrativa 3

Ekonomie**Ing. Jan Kléma**

Vedoucí útvaru

Další zaměstnanci útvaru: 8

Technický provoz**Ing. Jiří Děd**

Vedoucí útvaru

Ing. Monika Ptáčková

Vedoucí oddělení výživy zvířat

Miroslav Bednář

Vedoucí oddělení technické údržby

Martin Vala

Vedoucí objemových krmiv a energetik

Další zaměstnanci útvaru: výživa zvířat 16, údržba 9, zahradní údržba 10

Technický servis a veřejné zakázky**Ing. Jan Povolný**

Vedoucí útvaru

Ing. Petr Jiříčka

Vedoucí oddělení technický servis

Další zaměstnanci útvaru: technický servis 3

Externí spolupracovníci**Ing. Arch. Markéta Šebestová**

Zahradní architektka

MVDr. Jiří Váhala, Ph.D.; MVDr. Lukáš Pavlačík, Ph.D., MVDr. Tomáš Krejčí

Veterinární lékaři

Počet všech zaměstnanců zoo k 31. prosinci 2019: 177



Ředitelství Safari Parku (zleva): Přemysl Rabas, Aneta Ulrych, Zdeňka Nepilá a Jaroslav Haimy Hyjánek.



Správní rada (zleva): JUDr. Miroslav Antl, Mgr. Edita Vaňková, Bc. Karel Klíma, Ing. Veronika Tomková, Ing. Petr Kubát, Zdeňka Nepilá, RNDr. Josef Janeček a MVDr. Přemysl Rabas.

Významné události

Kateřina Hejzlarová



V prosinci 2019 byla slavnostně otevřena nová zimní expozice žiraf. (sj)

10.1. Otevření výstavy – Velká pětka Afriky aneb Jít s kůží na trh

Lev, levhart, nosorožec, slon a buvol, to všechno jsou zvířata tzv. velké africké pětky. Toto spojení označující pět člověku mimořádně nebezpečných zvířat začali poprvé používat profesionální bílí lovci. Tématu velké pětky se věnovala výstava současného rakouského umělce Bernharda Cocianciga, pro jejíž uspořádání si vybral dvorský safari park jako jedinou zahradu ve střední Evropě, kde je všech těchto pět druhů možné spatřit.

4.2. Do Safari Parku Dvůr Králové se vrátili servalové

Africké šelmy připomínající velké štíhlé kočky se srstí geparda se po dvouleté přestávce vrátily do safari parku. První zástupci servalů do zahrady přišli už v roce 1997. Jednalo se o pár Batula a Hýtu, jež uhynuli na přelomu roku 2016 a 2017. 4. února 2019 přibyla do expozice Pavilonu šelem nová roční samice, 12. září pak samec Dogo ze zoo Africa Alive! v anglickém Kessinglandu.

11.2. Výročí narození malíře Zdeňka Buriana

V pondělí 11. února 2019 uběhlo 114 let od narození malířského mistra Zdeňka Buriana. K této příležitosti připravil dvorský safari park na neděli 10. února komentovanou prohlídku po Galerii Zdeňka Buriana, kde se nachází jeho díla s prehistorickou tematikou. Galerie sídlí v přízemí správní budovy safari parku a je největší stálou expozicí Burianovy výtvarné tvorby na světě.

9.-17.2. Jarní prázdniny v safari parku

V období jarních prázdnin od 9. února do 17. března probíhaly ve dvorském safari parku každé úterý a pátek od 13:30 komentované prohlídky. Průvodci byli návštěvníkům k dispozici v rámci ceny vstupného. Seznamovali je se zajímavostmi ze zákulisí zahrady a zodpovídali jejich dotazy.

27.2. Výstava fotografií Ami Vitale v Czech Photo Centre v Praze

Fotografka National Geographic Ami Vitale představila 27. února v pražském Czech Photo Centre svou výstavu nazvanou „Naděje x Vyhynutí“. Úvodní slovo vernisáže patřilo Janu Stejskalovi, vedoucímu oddělení komunikace a mezinárodních projektů Safari Parku Dvůr Králové. Výstava v Praze trvala do 7. dubna. Obměněný soubor fotografií byl pak od druhé poloviny dubna do září k vidění v Safari Parku Dvůr Králové (viz níže).

20.3. V záchraně antilop Derbyho v Senegalu pomáhají nové vzdělávací materiály

V první části roku 2019 se Markéta Grúňová z dvorského safari parku vypravila do Senegalu. V rezervaci Bandia, kde probíhá záchranný chov kriticky ohrožených antilop Derbyho, provedla identifikaci nových mláďat a současně tam dovezla nové vzdělávací brožurky. Ty vznikly ve spolupráci Safari Parku Dvůr Králové a spolku Derbianus Conservation a byly financované z grantu Ministerstva životního prostředí.



Po dvouleté pauze se do safari parku vrátili servalové. (sj)



V době jarních prázdnin byly v ceně vstupného i komentované prohlídky. (kh)



Tým vedený Markétou Grúňovou vytvořil a přivezl do Senegalu nové vzdělávací materiály. (jp)

2.4. Narodila se tři nová mláďata karakalů

Trojice cihlově zbarvených koťat s černými štetinkami na uších se v úterý 2. dubna narodila páru dvorských karakalů – samici Keiře a samci Mazurimu. Ti jsou takřka ideálním párem, od roku 2014 s úspěchem odchovávají mláďata a celkově spolu výborně vychází. Samice už v minulosti odchovála osm koťat ve třech vrzích. U návštěvníků patří přírůstky těchto afrických šelem podobající se rysům k těm nejoblíbenějším.

6.4. Safariběh ČSOB 2019

Safariběh ČSOB se za poslední roky stal velmi vyhledávanou akcí. V roce 2019 pilálkal téměř dvojnásobek běžců oproti předchozímu ročníku. Akce byla pořádána na podporu návratu nosorožců do volné přírody. Běžci kromě startovného přispívali na nosorožce také nákupem nosorožčích trik ze speciální edice „Nechci být poslední“. Rekordní účast přibližně 1100 běžců vynesla více než 300 tisíc korun, které byly použity na převoz nosorožců z ČR do Afriky. Safariběh ČSOB byl stejně jako v minulých letech rozdělen na dětský běh na 2 km a na dva závody pro dospělé (5 a 10 km). Hlavním partnerem závodu byla Československá obchodní banka.

11.4. Safari po safari

11. dubna se uskutečnil celodenní vzdělávací pochod po safari parku organizovaný pro školní kolektivy. Připraveny byly dva různě náročné okruhy o délce 3 a 5 km. Po celé trase provázely účastníky otázky a úkoly týkající se evropské přírody.

19.4.-15.9. Výstava – Ami Vitale: Naděje x Vyhynutí

Jedinečnou příležitost vidět zblízka nejlepší snímky americké reportážní fotografky Ami Vitale měli návštěvníci safari parku od 19. dubna, kdy se její výstava nazvaná „Naděje x Vyhynutí“ přesunula z pražského Czech Photo Centra do Dvora Králové. Ami Vitale pravidelně fotí pro National Geographic a její snímky získaly řadu ocenění. V roce 2018 zvítězila v prestižní soutěži World Press Photo v kategorii Příroda. Její práce je úzce spojena se Safari Parkem Dvůr Králové. V roce 2009 fotila převoz nosorožců bílých severních ze Dvora Králové do Keni a v jejich dokumentování pokračuje až do současnosti, kdy na světě zbývají poslední dva jedinci. Výstava, které vévodily mimořádné snímky posledních okamžiků samce nosorožce Sudána, nabídla také ukázky ze života sloních a žirafích sirotek nebo příběhy domorodých komunit žijících na severu Keni. Celkem bylo na výstavě ve dvorském safari parku představeno přes třicet fotografií a návštěvníci ji mohli navštívit každý den od 19. dubna do 15. září v galerii Tengenege.

20.4. narození mláděte hrabáče kapského

Ve dvorském safari parku se ke konci dubna narodilo mládě hrabáče kapského. Rodiči se stal stejný pár jako o dva roky dříve – samice Skyla a samec Eka. Mládě se narodilo s hmotností necelého kilogramu a půl, což je hraniční porodní váha. Malý hrabáč byl proto hned po porodu přenesen od matky na odchovnu do zázemí zahrady, kde mu ošetřovatelé připravili speciální lůžko vyhřívané infra lampou a saturované vzdušnou vlhkostí. Skyla sice svého potomka vzorně krmila, byla ale trochu neohrabaná a hrozilo, že by mohla mládě zalehnout. Z toho důvodu jí mládě ošetřovatelé nosili jen na krmení přibližně každé tři hodiny ve dne v noci. Navzdory nízké porodní váze mládě dobře prospívalo a podařilo se ho odchovat.

29.4. Safari Park Dvůr Králové připravil nové vzdělávací programy pro rwandský národní park

Ještě před transportem nosorožců černých do národního parku Akagera ve Rwandě (naplánovaným na 23. červen 2019) se dvorský safari park zapojil do spolupráce s místními komunitami a se zástupci národního parku. Pracovnímu týmu vedenému Markétou Grůňovou, jež má ve dvorském safari parku na starosti vzdělávání, se během šesti týdnů práce přímo ve Rwandě podařilo vytvořit nový vzdělávací program, který zahrnuje práci s dětmi jak ve škole, tak přímo v národním parku, vypracovat vzdělávací materiály, vybavit vzdělávací centrum a zaškolit pracovníky parku.

1.5. Rozloučení s nosorožci

Ve středu 1. května se v safari parku návštěvníci společně s hercem Ondřejem Vetchým a boxerem Ondřejem Pálou rozloučili s pěti nosorožci černými, kteří byli vybráni pro převoz do národního parku Akagera ve Rwandě. Loučení proběhlo u výběhu, který obývá samice Jasmína. Jejím kmotrem je právě Ondřej Vetchý, který ji v roce 2010 slavnostně pojmenoval. Ondřej Pála je kmotrem samce Mannyho, jenž do Afriky rovněž odcestoval.

1.5. Oficiální představení nového mostu v safari

Rozloučení s nosorožci předcházelo téhož dne oficiální představení nového mostu v safari. Postaven byl v africkém stylu, měří 150 metrů a stal se nejvyšší investicí v safari parku za posledních deset let. Stavba, jejíž cena se vyšplhala k 27 milionům korun, byla z většiny financována zřizovatelem safari parku Královéhradeckým krajem. Pásku společně s dalšími zástupci kraje a města přestříhl hejtman Královéhradeckého kraje Jiří Štěpán. Hejtman ocenil nejen vzhled mostu výborně se hodící do Afrického safari, ale především silné partnerství mezi safari parkem a krajem jakožto jeho zřizovatelem.



Safariběh ČSOB 2019 byl uspořádán na podporu návratu nosorožců černých do volné přírody. (sj)



Pracovníci dvorského safari parku připravili nové vzdělávací programy a materiály pro národní park Akagera ve Rwandě. (mg)



Rozloučení veřejnosti s pěti nosorožci černými vybranými pro převoz do Afriky proběhlo za účasti herce Ondřeje Vetchého a boxera Ondřeje Pály. (sj)



1. května byl slavnostně odhalen nový most v Africkém safari. (sj)

10.5. Narodila se koťata lvů berberských

V Safari Park Dvůr Králové se po třicetileté přestávce narodila koťata lvů berberských. Na svět přišla 10. května v podvečerních hodinách. Matkou se po 106 dnech březosti stala dvouletá samice Khalila. Khalila je prvorodička, což bývá zejména u šelem vždy trochu riziko. Přesto porod proběhl hladce a novopečená matka se začala o koťata hned starat. Otcem lvíčat se stal sedmiletý samec Bart, kterého návštěvníci vídají v safari parku od roku 2014, kdy do Dvora přišel společně s bratrem Napoleonem.

25.5. Safari Park Dvůr Králové podpořil pátou výzvu ČSOB za zlepšení životního prostředí

Na konci května byla spuštěna tzv. pátá výzva ČSOB s podtitulem Team Blue Goes Green a s ní i téměř dva měsíce k přírodě prospěšných aktivit založených na dobrovolnictví. Safari Park Dvůr Králové, jehož je ČSOB generálním partnerem, podpořil tuto výzvu sérií vzdělávacích víkendových workshopů o svých ochránářských aktivitách v Africe a dalších environmentálních tématech. První workshopy proběhly 25.-26. května a poté pokračovaly každý víkend až do konce června. Role lektora se zhostil ochránář Martin Mikeš z neziskové organizace Kedjom Keku věnující se záchraně lesů v Kamerunu, jež se safari parkem příležitostně spolupracuje. Kromě ochránářských aktivit dvorského safari parku se zaměřil na témata týkající se rostoucí populace lidí a jejích dopadech na planetu, klimatické změny, vymírání druhů, zemědělství a životní úroveň lidí. Cílem celého projektu ČSOB je, aby se jejich zaměstnanci a další dobrovolníci věnovali aktivitám, které budou mít pozitivní dopad na životní prostředí. Lidé se tak mohli zapojit do sběru odpadu, čištění řek, lesů i parků, nebo se účastnit vzdělávacích workshopů. Za každého dobrovolníka, který se do výzvy zapojil, vysadí KBC Bank, jejíž je ČSOB součástí, jeden strom.

27.5. Hroši i s mládětem vypuštěni do letního výběhu

Počasí v závěru května konečně dovolilo ošetřovatelům ve dvorském safari parku převést ze zimoviště do letního výběhu čtveřici hrochů včetně jejich nového přírůstku. Až do konce hlavní sezony pak mohli návštěvníci v pěším safari vidět venku dvě dospělé samice Hulu a Monu, samce Mika a mládě, které se narodilo v polovině února samici Moně. V pondělí 27. května ošetřovatelé přestěhovali dvojici Hulu a Mika, v neděli je pak následovala matka s mládětem. Oba přesuny, během kterých musela nastoupit těžká technika včetně jeřábu, trvaly okolo dvou hodin. Stěhování skupiny bylo rozděleno na dvě části záměrně, aby si zvířata na změnu prostředí zvykala zvlášť.

1.6. Dětský den v safari parku

1. června byl v safari parku pro děti a jejich rodiče připraven pestrý program. Návštěvníci se seznámili s projektem BeadWORKS Kenya, který safari park

podporuje a snaží se tak pomáhat přímo v Africe. Jde o udržitelné podnikání domorodých žen na severu Keni, které tu vyrábějí rozmanité šperky z českých korálků značky Preciosa. Tyto šperky jsou poté prodávány po celém světě a zisky putují zpět jejich zhotovitelkám do Keni. Rovněž v safari parku je možné tyto jedinečné korálkové ozdoby zakoupit. Na dětský den měli děti i dospělí možnost si takové navlékání korálků vyzkoušet na vlastní kůži a zhotovit si jednoduchý náramek. Milovníci čokolády si přišli na své na zahrádce u Restaurantu Lemur, kde probíhal čokoládový program a křtiny nového Safari dezertu. Díky spolupráci s místní čokoládovnou Carla vznikl nový čokoládový dezert "Safari plné zážitků" s dětskou hrou uvnitř balení. Připraveny byly čokoládové fontány, čokoládové dárky a soutěž o ceny. Dětský den s námi oslavila společnost Elektrowin, se kterou jsme připravili již tradiční akci „S vysloužilci do safari parku“. Návštěvníci mohli do safari parku přinést starý nepotřebný elektrospotřebič a odevzdat ho do přistaveného kontejneru u vstupu. Odměnou jim byla dětská vstupenka zdarma. Akce platila pro prvních sto návštěvníků.

1.6. Hybridem Toyota do safari

Díky spolupráci Safari Parku Dvůr Králové a automobilky Toyota měli návštěvníci od 1. června 2019 možnost vydat se do safari hybridním automobilem. Cílem projektu bylo podpořit využívání k přírodě šetrnějších hybridních automobilů spojující provoz na benzín a elektrickou energii. Pro návštěvníky safari parku, ale i pro ubytované hosty v Safari Park Resortu byly k zapůjčení dvě hybridní vozidla Toyota Yaris pro projíždky do Afrického a Lvího safari. Zapůjčení vozu bylo zdarma, hradila se pouze jízdenka do safari. Safari Park Dvůr Králové podporuje šetrnější způsoby dopravy i v dalších ohledech. Návštěvníci, kteří do zahrady dorazí vlastním hybridem nebo elektromobilem, dostanou na jízdenku do safari padesátiprocentní slevu. Navíc je tu pro majitele aut na elektrický pohon připravena dobíjecí stanice společnosti ČEZ.

23.6. Transport nosorožců do Rwandy

V neděli 23. června a v pondělí 24. června přepravil Safari Park Dvůr Králové do Rwandy pět v přírodě kriticky ohrožených nosorožců černých východního poddruhu. Jednalo se o největší transport nosorožců z Evropy do Afriky v historii. Nosorožci byli darováni rwandské vládě, která spolu s organizací African Parks akagerský národní park řídí. Zvířata by měla podpořit genetickou pestrost tamní populace a přispět k vytvoření nové udržitelné populace nosorožců v zemi (více info v kapitole In situ a další ochranné projekty).

28.6. Otevření nově zrekonstruovaného pavilonu Ptačí svět

Za přítomnosti Českého rozhlasu Hradec Králové představil ředitel safari parku Přemysl Rabas v pátek 28. června nově přestavěný pavilon Ptačí svět. Po šesti



Na konci května byli do letního výběhu v safari vypuštěni hroši i s půlročním mládětem. (sj)



V rámci Dětského dne proběhla již tradiční akce „S vysloužilci do zoo“ – za donesený starý elektrospotřebič mohli návštěvníci získat dětskou vstupenku zdarma. (sj)



K projížďce po safari byli návštěvníkům od 1. června zdarma k dispozici dva hybridní vozy značky Toyota. (a)



28. června byl znovu otevřen nově zrekonstruovaný pavilon Ptačí svět – nyní expozice Tropický les a Madagaskar. (sj)

měsících nákladné rekonstrukce se tak mohli návštěvníci projít madagaskarským vádí a tropickým pralesem. První hala představuje suché oblasti Madagaskaru, druhá pak tropický les rovníkové Afriky. Kromě nového výtvarného pojetí a téměř kompletně vyměněné vegetace je největší změnou dřevěná lávka procházející celým pavilonem. Oproti předchozí cestě ji ocení především maminky s kočárky a návštěvníci s handicapem, kterým velmi usnadní pohyb. Z tropického ptactva zde zaujmou především zoborožci a turako, kteří jsou spolu s ostatními ptáky vypuštěni zcela na volno. Přestavba pavilonu byla provedena v rámci dotačního programu Evropské Unie – financována byla z fondu česko-polské spolupráce INTERREG. Tento projekt zahrnuje kromě přestavby Ptačího světa také rekonstrukci Vodního světa a úpravu výběhů šelem. Za polskou stranu je do projektu pod názvem „Z tropů do tropů po česko-polském pomezí“ zapojeno město Valbřich, které zrevitalizovalo historický Palmový dům, jež patří k tamějšímu zámku. Náklady na přestavbu Ptačího světa se vyšplhaly na 6,5 milionů korun.

11.7. Nejdelší transport zvířat ze Safari Parku Dvůr Králové: Psi hyenoví převezeni do Sydney

Ve čtvrtek 11. července ráno vyrazili z dvorského safari parku čtyři samci psů hyenových na svou cestu do australské zoo v Sydney. Jedná se o dosud nejdelší transport zvířat ze Dvora Králové do jiné zoologické zahrady. Čtveřice psů urazila ze Dvora Králové do Austrálie 16 700 km. Ze Dvora Králové je na letiště převáželi pracovníci safari parku. Poté psí skupinu absolvovala přibližně 29 hodin trvající přesun z Prahy do Sydney s mezipřistáním v Dauhá. Pro převoz byly zhotoveny nové přepravní bedny tak, aby maximálně vyhovovaly zvířatům a zároveň splňovaly předpisy přepravní společnosti. Dvorský safari park patří v chovu psů hyenových mezi světovou špičku. Od sedmdesátých let minulého století se v safari parku podařilo do dospělosti odchovat více než 150 mláďat. Navíc Safari Park Dvůr Králové v Česku a na Slovensku jedinou zahradou, kde mohou lidé psy hyenové vidět. Díky pravidelným odchovům musí safari park hledat pro tyto kriticky ohrožené africké šelmy nová působiště. Čtyři samci narození na začátku roku 2018 tak najdou domov v nově připravované expozici pro psy hyenové v Taronga Zoo v Sydney.

12.7. Představení mláďat lva berberského veřejnosti

Za účasti bývalého youtubera Jirky Krále byla 12. července v Safari Parku Dvůr Králové představena veřejnosti mláďata v přírodě již vyhynulého lva berberského. Dostala jména Kit a Kira. V den svého představní veřejnosti byla poprvé vypuštěna do venkovního výběhu. Poslední volně žijící populace lva berberského přežívala v severní Africe, nyní je jedinou nadějí na jejich záchranu chov v lidské péči.

5.8. V Safari Parku Dvůr Králové se v sezoně 2019 vylíhlo 12 plameňáků růžových

V Safari Parku Dvůr Králové se v sezoně 2019 vylíhlo dvanáct plameňáků růžových. Deset jich přirozeně odchovali jejich rodiče. Květnové chladné počasí bohužel narušilo hnízdní sezonu plameňáků natolik, že některé samice nakladly vejce mimo hnízda a nejevily o ně zájem. Proto dvě vejce a následně vylíhlá mláďata převzali do péče jejich ošetřovatelé. Mláďata musela být šestkrát denně krmena a dvakrát denně chodit na procházku. Návštěvníci tak mohli začátkem srpna potkat v areálu safari parku volně se procházející mladé plameňáky, kteří následovali svého ošetřovatele. Jakmile byla mláďata dostatečně samostatná, byla úspěšně zařazena zpátky do hejna, aby postupně získala své přirozené instinkty a mohla se případně zapojit i do reprodukce.

červenec-srpen 2019 – Festival Africké léto

Letní prázdniny byly v safari parku jako již tradičně prostoupeny exotickými rytmy. V rámci festivalu Africké léto se návštěvníkům postupně představilo několik afrických hudebníků. Největší hvězdou festivalu se stal zimbabwský zpěvák Futurelove Sibanda, který během léta vystoupil dvakrát. Poprvé s kytaristou Peterem Luhou a podruhé za doprovodu klavíristy Richarda Schmetterera. Nejčastěji pak návštěvníkům hrála zimbabwská hudební a taneční skupina IYASA, které patřila především druhá polovina července.

15.8. Nové přírůstky v Safari Parku Dvůr Králové

V letním období se safari park těšil z několika nových zvířecích přírůstků. V africkém městečku Tiébélé přibyl pár noháčů jihoafrických a narodila se mláďata gundi saharského. Chovu větších afrických hlodavců, noháčů, kteří mohou dosahovat váhy až 4 kila, se dvorský safari park začal věnovat úplně poprvé. Nové přírůstky mohli návštěvníci pozorovat rovněž u primátů – gueréz angolských a drilů černolících. Samec drila černolícího přišel na svět 20. července a stal se tak nejmladším členem dvanáctičlenné tlupy. Zatímco guerézy chová safari park přes třicet let, první zástupci drilů obývající tropické lesy západní Afriky se do Dvora Králové dostali v roce 2015 a jsou jedinými zvířaty tohoto druhu v ČR a na Slovensku.

22.8. V Ol Pejeta se vůbec poprvé podařilo odebrat vajíčka z posledních dvou žijících samic nosorožce bílého severního

Tým špičkových veterinářů odebral 22. srpna samicím nosorožce bílého severního, Nájina a Fatu, vajíčka a dopravil je do Evropy. Jednalo se o přelomový zákrok, který byl u severních bílých nosorožců proveden vůbec poprvé. V keňské rezervaci Ol Pejeta ho společně provedli odborníci Safari Parku Dvůr Králové, Leibnizova institutu pro výzkum divokých a zoo zvířat v Berlíně (IZW), společnosti Avantea, rezervace Ol Pejeta a vládní organizace Kenya Wildlife Service (KWS). Vajíčka byla



Nejdelší transport zvířat v historii královédvorské zoo: čtyři psi hyenoví byli převezeni do zoo v Sydney (olq)



Mláďata lvů berberských byla 12. července poprvé vypuštěna do letního výběhu a představena veřejnosti. (sj)



Začátkem srpna mohli návštěvníci v areálu safari parku potkávat mláďata plameňáků růžových z umělého odchovu na procházce s jejich ošetřovateli. (a)



V době letních prázdnin ožil safari park exotickými rytmy festivalu Africké léto. (sj)

následně převezena do laboratoře Avantea v Itálii, kde se z nich podařilo vyvinout dvě embrya čistého nosorožce bílého severního (více informací viz kapitola In situ a další ochranné projekty).

21.9. Světový den nosorožců

Safari Park Dvůr Králové se v sobotu 21. září připojil k oslavám Světového dne nosorožců a nabídl návštěvníkům stylový nosorožčí program. Ke vstupence do safari parku dostal každý návštěvník pracovní list, který mohl na několika stanovištích za pomoci našich pracovníků vyplnit a soutěžit tak o hodnotné ceny včetně návštěvy nosorožců zblízka.

30.8. Safari Park Dvůr Králové dovezl z Anglie pět nových zvířat

Safari Park Dvůr Králové dovezl 30. srpna z Anglie pět nových zvířat. Všechna získal v rámci členství v Evropské asociaci zoologických zahrad a akvárií (EAZA). Jednalo se o nového chovného hřebce do stáda zeber Grévyho, dvě samice cibetek, samce servala a jeřába královského. Zvířata po převozu čekala povinná karanténa. Po několika týdnech pak byla postupně umísťována do stávajících expozic.

26.10.-3.11. Týden duchů

Od 26. října do 3. listopadu probíhala v safari parku oblíbená podzimní akce Týden duchů. Během celého týdne mohli návštěvníci dlabat tykve podle své fantazie, vložit do nich čajovou svíčku a takto rozzářený výtvar umístit kamkoli po areálu. Ve vybraných dnech procházely areálem safari parku masky – africký stařešina a obživlý africký duch. Návštěvníci si s nimi mohli zatančit, zabubnovat a pořídit společnou fotografii. V sobotu 2. listopadu ožila zahrada mnoha děsivými duchy a strašidly. Pracovníci safari parku si pro dětské návštěvníky připravili stezku odvahy s mnoha stanovišti, kde se plnily rozmanité úkoly. Během Týdne duchů dále probíhaly noční komentované prohlídky s ohnivými loučemi a noční komentovaná pozorování netopýrů.

4.11. Dermoplastický preparát Nabiré vystaven ve Westfield Chodov

Exponát samice Nabiré v životní velikosti byl 4. listopadu převezen ze Dvora Králové do Prahy, kde byl vystaven ve Westfield Chodov, největším obchodním centru v České republice. Samice Nabiré byla posledním nosorožcem bílým severním, který žil v Evropě. Uhynula v roce 2015 v Safari Parku Dvůr Králové, kam se poté znovu vrátil její dermoplastický preparát. V současné době jsou tito nosorožci z důvodu jejich pytláčení kvůli rohovině na pokraji vyhubení a mohou být zachráněni už jen díky umělým metodám reprodukce. Preparát byl v obchodním centru vystaven s cílem seznámit veřejnost s jejich příběhem.

21.11. Výstava – Czech Nature Photo 2019

Od 21. listopadu 2019 do 19. ledna 2020 měli návštěvníci safari parku možnost prohlédnout si výstavu těch nejlepších fotografií od českých a slovenských fotografů přírody. Kromě snímků české přírody zahrnovaly vítězné snímky i zvířata a krajinu exotických zemí.

Listopad 2019, Nosorožci ze Dvora Králové vypuštěni do volné přírody

V druhé polovině listopadu byli do volné přírody vypuštěni tři z pěti kriticky ohrožených nosorožců černých, kteří byli v červnu převezeni ze Safari Parku Dvůr Králové do národního parku Akagera ve Rwandě. Byla jimi trojice nejmladších nosorožců, tedy samice Jasiri a Olmoti a samec Mandela (více informací viz In situ a další ochrannářské projekty).

13.12. Nadace ČEZ pojmenovala mládě hrabáče kapského

Závěr roku patří v safari parku tradičně nejen Vánoční zoo, ale také slavnostnímu pojmenování mláděte hlavním partnerem dvorské zahrady – Skupinou a Nadací ČEZ. Tentokrát vybrala ředitelka nadace ČEZ Michaela Ziková jméno pro samičku hrabáče kapského, která se narodila v dubnu jako druhé mládě tohoto druhu ve Dvoře Králové. Navzdory nízké porodní hmotnosti se mladá samička těšila dobrému zdraví, proto dostala jméno Bomani, což ve svahilštině znamená bojovník.

14.12. Otevření nové Zimní expozice žiraf a zahájení Vánoční zoo

Vánoční zoo byla zahájena 14. prosince otevřením nové Zimní expozice žiraf. Návštěvníci tak vůbec poprvé v historii královédvorského safari parku mají možnost pozorovat žirafy i v zimních měsících, kdy nemohou být vypouštěny do venkovních výběhů. Zážitek blízkého kontaktu se zvířaty umožňuje vyvýšená lávka vedoucí napříč expozicí, ze které je možné pohlédnout zvířatům přímo z očí do očí. Na první den Vánoční zoo byl pro návštěvníky připraven pestrý program. Lidé mohli zavítat do korálkové vánoční dílny nebo se mohli připojit k africkému bubnování. S pomocí lektora si mohl každý vyrobit vlastní korálkovou ozdobu, kterou si odnesl domů. Bubnování probíhalo pod vedením Robena Mlauziho ze Zimbabwe. Účast na akci i materiál byly zdarma. Skleněné korálky pro vánoční dílny safari parku věnovala společnost Preciosa, tradiční výrobce bižuterie z Jablonce nad Nisou. V korálkové dílně byl přítomen Maurice Otunga z neziskové organizace ShineBean, která působí mimo jiné v Keni, kde podporuje ekonomickou soběstačnost místních obyvatel a ve spolupráci s místními školami se podílí na vzdělávání dětí. Organizaci bylo možné podpořit nákupem originálních výrobků z korálků.



Během Týdne duchů procházely safari parkem masky – africký stařešina a obživlý africký duch. (mg)



Atmosféru Vánoční zoo nám každoročně pomáhají vytvořit děti z okolních mateřských a základních škol, které přijíždějí pověsit vlastnoručně vyrobené ozdoby na dřevěné vánoční stromky rozmístěné v areálu safari parku. (sj)

Marketing a PR

Oliver Le Que



Na tiskovou konferenci před odjezdem nosorožců černých do Rwandy v červnu 2019 zavítali i rwandský velvyslanec v Německu Igor Cesar (druhý zleva) a patronka přesunu nosorožců do Rwandy Veronika Vařeková. (sj)

Oddělení komunikace a mezinárodních projektů se v roce 2019 soustředilo zejména na propagaci nejvýznamnějších událostí týkajících se safari parku. Především se jednalo o novinky pro návštěvníky, o přesun nosorožců černých do Rwandy, novinky v záchraně nosorožců bílých severních nebo o nové zvířecí přírůstky.

V roce 2019 jsme vydali celkem 34 tiskových zpráv, zveřejnili více než 380 postů na Facebooku a 135 na Instagramu. Zásadní posun ve vývoji našich sociálních sítí způsobily naše příspěvky o transportu nosorožců černých do Rwandy, o historicky prvním odběru vajíček nosorožců bílých severních a jejich oplození v laboratorních podmínkách a také posty týkající se návštěvy trojice známých osobností české internetové scény (Bé Há, Jirka Král a Pedro). Všechny tyto aktivity se podepsaly především na nárůstu počtu sledujících Instagramu safari parku z 6 630 na téměř 16 600. Během roku jsme vytvořili, ať už vlastními silami nebo s pomocí externích pracovníků, 26 videí, která jsme následně zveřejňovali prostřednictvím Facebooku, YouTube, Instagramu, ale i ostatních médií.

V souboru tiskovin, které jsme v tomto roce vydali, nechyběl již tradiční průvodce po safari parku Jambo, který přináší návštěvníkům základní informace o zahradě a o dění v ní. Zásadní změnou v roce 2019 prošla zimní edice Jamba,

ta se z letákového formátu změnila na kompaktnější skládací verzi s pevnými deskami. Během roku jsme připravili rovněž kalendář na rok 2020, který jsme věnovali našim zahraničním projektům.

Velkou část propagační práce tvořilo informování veřejnosti o dění v zahradě a spolupráce s médii. Stejně jako v minulých letech byl našim hlavním mediálním partnerem Český rozhlas Hradec Králové. Kromě pravidelných týdenních reportáží natáčených přímo v zahradě jsou pracovníci safari parku zvaní jako hosté do pořadů ČRo HK několikrát do roka. Jednou za rok je pak uspořádán Den s Českým rozhlasem, tedy živý několikahodinový přenos přímo ze safari parku.

Důležité okamžiky dění v naší zahradě, především největší transport nosorožců z Evropy do Afriky a dílčí kroky záchranného programu pro nosorožce bílé severní, byly pravidelně zahrnovány do televizních relací nejen u nás, ale i jinde ve světě. Před samotným transportem nosorožců černých východních do Rwandy byla v safari parku uspořádána tisková konference, které se kromě patronky projektu Veroniky Vařekové účastnil i rwandský velvyslanec v Berlíně. Tisková konference byla rovněž uspořádána 23. srpna v keňské Ol Pejeta po



Jirka Král u příležitosti pojmenování lvičat. (sj)



Africký duch. (ms)



Rekonstrukce historického skleníku Palmyrnia Wałbrzych. (a)

historicky prvním odběru vajíček od dvou posledních samic severních bílých nosorožců. Safari park na této konferenci reprezentoval vedoucí oddělení komunikace a mezinárodních projektů Jan Stejskal. Tento projekt si dlouhodobě získává pozornost nejen tuzemských ale i celosvětových médií.

Neodmyslitelnou součástí práce oddělení je navazování reklamní spolupráce. Stejně jako v předchozích letech byla generálním partnerem safari parku Československá obchodní banka, které je vzhledem k její finanční podpoře věnován největší reklamní prostor. Další důležití partneři, kteří významným způsobem podporují nejen provoz zahrady, ale i její ochranné projekty, jsou Skupina ČEZ a Nadace ČEZ. Významným partnerem je také automobilová společnost Toyota. V rámci spolupráce automobilka poskytla na letní sezonu 2019 a 2020 dva vozy s hybridním pohonem, které si návštěvníci zdarma zapůjčují k projížďkám po Africkém a Lvím safari. Ceníme si také dobře fungující spolupráce se Stezkou v korunách stromů v Krkonoších nebo s obchodním centrem Futurum v Hradci Králové, které nám pomáhá s propagací akcí pořádaných v safari parku. Pravidelnou komunikaci udržujeme s několika desítkami dalších partnerů.

Kromě již zmíněných aktivit má oddělení komunikace a mezinárodních projektů na starost i organizaci a propagaci všech akcí pro veřejnost. Jejich kompletní seznam naleznete v článku Významné události. Mezi ty největší se řadí Safariběh ČSOB, Dětský den, Africké léto, Týden duchů a světové dny zvířat.

I v roce 2019 nám zachovali přízeň návštěvníci z Polska, zejména z blízkého Dolního Slezska. Úspěšně pokračovala naše spolupráce s Gminou Wałbrzych (vlastníkem zámku Książ a k němu patřícího palmového skleníku) navázaná v rámci dotačního programu česko-polské spolupráce INTERREG (fondy EU). Poskytnuté dotace na projekt nazvaný „Z tropů do tropů po česko-polském pomezí“ byly využity na rekonstrukci tří pavilonů v Safari Parku Dvůr Králové a na rekonstrukci historického skleníku Palmiarna Wałbrzych.

V lednu 2019 jsme připravili marketingový plán propagace safari parku v Dolním Slezsku.

V únoru jsme pak oslovili organizace v Dolním Slezsku s požadavky na propagaci safari parku pro letní sezonu 2019. V březnu finalizovala příprava vícejazyčného průvodce po safari parku s názvem JAMBO. Distribuovali jsme letáky safari parku v polském jazyce na území Dolního Slezska. V dubnu se uskutečnil tradiční Safariběh ČSOB po trase letního safari. Tato akce získává velkou

popularitu a nás těší, že se jí účastní i sportovci z Polska a dalších zemí. Dále jsme v dubnu přivítali zástupce polských médií. V rámci Tour po Královéhradeckém kraji si prohlédli safari park a jeho možnosti ubytování.

V květnu proběhl na polském na zámku Książ Festival květin a umění. Tato událost má tradičně velkou návštěvnost. Safari park během festivalu ve spolupráci s marketingovým oddělením zámku Książ propagoval možnost návštěvy safari parku a ubytování v Safari Park Resortu.

V květnu a červnu se v safari parku zvyšují počty návštěvníků z Dolního Slezska, jde zejména o školní výlety. Zaznamenáváme také větší zájem návštěvníků s hendikepem. Safari Park je těmto lidem a jejich potřebám přizpůsoben.

28. června proběhlo slavnostní otevření nově zrekonstruovaného pavilonu Ptačí svět. Přestavba pavilonu byla provedena v rámci dotačního programu Evropské Unie INTERREG a zahrnuje kromě přestavby Ptačího světa, také právě probíhající rekonstrukci pavilonu Vodní světy a úpravu výběhů šelem. V rámci příhraniční spolupráce byly do pavilonu Ptačí svět dodány rostliny z Palmiarna Wałbrzych.

Do Polska byli v rámci projektu zapůjčeni tři lemuři kata a safari park i nadále poskytuje polské straně podporu v jejich chovu. Tento projekt přispívá ke zvýšení návštěvnosti Safari Parku Dvůr Králové i zámku Książ a k větší známosti nejnavštěvovanějších turistických cílů v Královéhradeckém kraji a ve vojvodství Dolní Slezsko.

Pokud jde o další akce pořádané v safari parku, návštěvníci z Polska v čím dál větším počtu přijíždějí v době konání festivalu Africké léto (červenec, srpen) a také na Týden Duchů (přelom října a listopadu).

Polští návštěvníci oceňují vstřícnou a pohodovou atmosféru safari parku. K té patří bezproblémové parkování a služby poskytované v rámci vstupného. V restauraci U Lemura jsou jim k dispozici jídelní lístky v polštině. Ke spokojenosti návštěvníků z Polska přispívá také poskytování informací po telefonu nebo e-mailem v polském jazyce.



Zahrada zámku Książ. (a)



Pracovníci oddělení komunikace a mezinárodní spolupráce (zleva): Oliver Le Que, Ilona Kratochvílová, Jan Stejskal, Pavel Šereda a Markéta Grůňová.

Vzdělávání 2019

Markéta Grůňová, Ilona Kratochvílová



Povídání o zvířatech u želv obrovských. (sj)

Environmentální vzdělávání patří mezi nejvýznamnější úlohy moderních zoologických zahrad. Naše zahrada je od roku 1997 začleněna do mezinárodní sítě zoovzdělávání pod hlavičkou IZE (International Zoo Educators Association) a klade si za cíl pomáhat návštěvníkům poznávat přírodu a zprostředkovávat jim nutnost její ochrany. Safari park nabízí 11 vzdělávacích programů pro školní a volnočasové skupiny, které jsou dostupné v českém a anglickém jazyce. Kromě toho se vzdělávací oddělení spolupodílí na přípravě a realizaci „povídání o zvířatech“, která jsou v převážné většině vedena ošetřovateli. Během roku 2019 se jich uskutečnilo více než 900. Díky rostoucímu počtu hostů ubytovaných přímo v safari parku tvoří stále větší podíl naší práce právě tato skupina, pro kterou nabízíme komentované prohlídky a zákulisní programy. K naší práci patří také zajišťování výstav. Ty se v naší galerii Tengenenge vystřídaly během roku čtyři.

V rámci cyklu pravidelných přednášek se posluchačům představilo s africkými tématy 8 přednášejících. Nezapomínáme ani na vzdělávání učitelů. Jeden seminář jsme uspořádali pro učitele, druhý pro studenty pedagogické fakulty UHK. Vnímáme také důležitost dlouhodobého působení na naše budoucí dospělé a zprostředkováváme ho v rámci našeho zookroužku.

Na brigádách v areálu zahrady se vystříдалo celkem 10 skupin se 324 žáky a 20 učiteli. Odpracovali pod vedením pracovníků oddělení zahradní údržby celkem 1 095 brigádnických hodin. 28 studentů České lesnické akademie Trutnov předávalo návštěvníkům po celé letní prázdniny informace o zvířatech a pomáhalo se soutěžemi a africkými trhy v době konání festivalu Africké léto. Vzdělávací kruh se nám uzavírá při uplatnění vysokoškolských studentů při prohlídkách a programech v zahradě. V roce 2019 to bylo 9 externích pracovníků a 3 studenti z Univerzity Hradec Králové v rámci povinné praxe.

Vzdělávací programy

Se vzdělávacími materiály s environmentální tematikou pracovalo dohromady 17 878 žáků a studentů v 681 skupinách.

Vzdělávací program se zoolektorem si objednalo 259 školních skupin s 5 723 žáky. Program bez zoolektora si objednalo 422 skupin s 12 155 žáky.

Tradičně nejobjednávanejším byl vzdělávací program **S průvodcem po safariparku** (152×), který provází žáky po nejcharismatictějších druzích zvířat chovaných v zahradě a interaktivní formou je seznámuje s jejich ekologií, chováním i stupněm ohrožení ve volné přírodě. Druhým je program **Zvířata zblízka** (33×), zaměřený na budování pozitivního postoje k živé přírodě. Žáci při něm poznávají hlavní funkce zoologických zahrad, úskalí i krásy chovu zvířat v domácích podmínkách, na vlastní kůži si ověří fyziologické charakteristiky plazů.



Program pro hotelové hosty Žirafa zblízka. (sj)

Další pořadí úspěšnosti programů lze vyčíst z tabulky. **Sadu pracovních listů** pro samostatnou vzdělávací práci bez zoolektora si v pokladně zakoupilo celkem 422 učitelů a 65 firemních skupin.

Pásmo afrických přednášek:

- 31. 01. 2019 Josef Hotový, Sex, ptáci a Afrika**
- 28. 02. 2019 Michal Skalka, Gabon, ta nejčernější Afrika**
- 28. 03. 2019 Martin Smrček, Jedovatá Afrika**
- 25. 04. 2019 František Příbrský, Ukradená divočina**
- 30. 05. 2019 Karolína Brandlová, Proč (ne)jíst antilopy**
- 31. 10. 2019 Dana Holečková, Přírodní atrakce Kapského Města**
- 28. 11. 2019 Jan Stejskal, Jak rozmnožit vyhynulého nosorožce**

Průvodce po zoo a Zadními vrátky

Zážitkového programu **Zadními vrátky** se zúčastnilo 2 127 lidí ve 161 skupinách.

Na program **Průvodce po zoo** se vydalo 1 135 lidí ve 126 skupinách.

Zážitku **Žirafě na dosah** a **Večerních prohlídek s průvodcem**, určených pro hotelové hosty, se zúčastnilo dalších 1 808 osob ve 234 skupinách.

Do činností oddělení patří i průvodcovské služby při **Večerním, Mimořádném a Offroad safari**.

Letos se uskutečnilo 140 jízd Offroad safari a 8 jízd Mimořádného safari pro 828 návštěvníků a 218 jízd Večerního safari pro 7 156 návštěvníků.

Zážitkové programy, které jsou pro klienty velmi atraktivní, jsou i nemalým finančním příjmem pro zoologickou zahradu. Daří se je uskutečňovat díky spolupráci se zoology, ošetřovateli, pracovníky oddělení výživy, návštěvnického servisu a vzdělávání. Poděkování patří v neposlední řadě i externím pracovníkům – E. Bláhové, M. Novákové, A. Šleisové, L. Marksové, N. Raškové, J. Kopeckému, K. Gašparové, J. Kotykoví, V. Kotě a P. Klapuchovi.

Večerní prohlídky s loučemi a přednášky v Týdnu duchů

V letošní sezóně jsme návštěvníkům opět nabídli večerní prohlídky během Týdne duchů. Celkem jich bylo 12 a měly tak velkou účast (cca 400 osob), že si je v příštím roce nedovolíme neopakovat. Vedle toho jsme nabídli dvě přednášky o netopýrech, které i s praktickou ukázkou připravil Mgr. Josef Hotový.

Safari po Safari

11. dubna jsme ve spolupráci s Domem dětí a mládeže organizovali tradiční vzdělávací putování „Safari po safari“. Zúčastnilo se ho celkem 400 dětí.

Přehled programů se zoolektorem v roce 2019

Program se zoolektorem	Skupin	Osob
Zvířata zblízka	33	837
Šelmy	28	609
S průvodcem po safariparku	152	3325
Etologie zvířat	0	0
Lidoopi	23	492
Život ve vodě	0	0
Okno dokořán	3	46
Plazi	0	0
Slon	0	0
Ptáci	8	153
Vývoj života	0	0
Hmyz	7	141
Programy v angličtině	4	100
Celkem	259	5723

Programy se zoolektorem

Rok	2016	2017	2018	2019
Počet skupin	220	219	226	259
Počet účastníků	4567	5284	5162	5723

Prohlídky a zákulisí pro hotelové hosty

Rok	2016	2017	2018	2019
Počet skupin	0	80	158	234
Počet účastníků	0	850	1165	1808

Průvodce po zoo

Rok	2016	2017	2018	2019
Počet skupin	99	65	126	83
Počet účastníků	1515	1299	2414	1633

Zadními vrátky

Rok	2016	2017	2018	2019
Počet skupin	219	147	153	161
Počet účastníků	2823	1733	2300	2127

Brigády

Rok	2016	2017	2018	2019
Počet skupin	14	14	11	10
Počet účastníků	342	392	380	344
Počet hodin	1094	1116	1140	1095



Stromeček z recyklovaného materiálu ozdobený školami v rámci Vánoční zoo. (sj)



Program pro dětské skupiny s průvodcem po safari parku. (mg)

Seminář Od přírody k welfare

21. ročník semináře pro učitele přírodopisu a biologie se uskutečnil pod naší taktovkou a za spolupráce se Školským zařízením pro DVPP Královéhradeckého kraje. Tématem letošního semináře byli „Lidoopi“. Čtyřhodinový přívál znalostí, podkladů a zkušeností zajistili Josef Hotový z Muzea východních Čech v Hradci Králové a tým safari parku v sestavě Ilona Kratochvílová, Markéta Grůňová a Kristýna Korecová.

Brigády v safari parku

Na brigádách v areálu zahrady se vystříдалo celkem 10 skupin se 324 žáky a 20 učiteli. Odpracovali pod vedením pracovníků oddělení zahradní údržby celkem 1 095 brigádnických hodin. Za pomoc při přípravě na letní sezonu děkujeme žákům a učitelům ZŠ kpt. Jaroše Trutnov, ZŠ bratří Čapků Úpice, ZŠ Náchodská Trutnov a ZŠ Velké Svatoňovice.

Také studenti a učitelé ze Střední školy informatiky a služeb Dvůr Králové nad Labem v termínu 25. 3. – 27. 3. pomáhali s přípravou safari parku na hlavní návštěvnickou sezonu. Všichni brigádníci pomohli v předsezonní přípravě svým dílem a přispěli tak ke zvelebení zahrady. Naše poděkování si zaslouží také tým pracovníků oddělení zahradní údržby, který žákům práci zadával a s nimi ji prováděl.

Učební praxe v safari parku

Od roku 2009 probíhala v safari parku celoroční učební praxe žáků Střední školy informatiky a služeb ve Dvoře Králové n. L. pod dohledem zooložitele Tomáše Hajnyše. Studenti střední průmyslové školy v oboru cestovní ruch sbírali rétorické dovednosti a přírodovědné znalosti o Safari Parku Dvůr Králové již desátým rokem. Ve školním roce 2018/2019 učební praxi v zoo vykonávalo 31 středoškoláků. Jednou za 14 dnů se studenti účastnili šestihodinových výukových bloků.

Zookroužek

Zahrada nabídla dětem jeden zájmový kroužek, kterého se pravidelně jedenkrát týdně (středa, 14:30 – 16:00) účastnilo 19 dětí. Vedoucím tohoto kroužku byla Ilona Kratochvílová. Druhý zookroužek, pod hlavičkou DDM Jednička, vedl Bc. Vladimír Jiříčka. Čtvrtečních schůzek se pravidelně účastnilo 10 dětí.

Děti měly možnost poznávat zvířata v zahradě a aktivně sledovat všechny změny v průběhu celého roku. Na Darwinově stanici se učily starat o terarijní zvířata a sbíraly zkušenosti v oblasti správného zacházení s jednotlivými druhy. Absolvovaly řadu kvízů, soutěží a exkurzí do zákulisí a postupně se seznamovaly

s chovanými druhy zvířat. Činnost kroužku byla pro děti zajímavá i díky pomoci dalších zaměstnanců safari parku. Chovatelky z oddělení šelem pomáhaly s realizací enrichmentu, do kterého se děti s velkým zájmem zapojovaly. Velmi oblíbená byla i práce na sezónní údržbě výběhů. Další aktivity probíhaly i v dětské zoo.

Výborná byla i spolupráce s rodiči, kteří pomáhali s náročnějšími akcemi. Dvakrát v roce probíhala společná aktivita, na Týden duchů a při posledním předprázdninovém setkání.

Nejúspěšnější akcí a skvělým závěrem školního roku bylo pro děti přenocování v zoo v galerii Tengenenge, s opékáním u afrického ohniště, večerním safari a nočním pozorováním hrochů.

Darwinova stanice

Darwinova stanice slouží jako chovatelské zázemí pro terarijní zvířata a učební prostor pro výuku speciálních programů: Zvířata zblízka, Plazi, Okno dokořán pro hendikepované a dalších. Při všech těchto programech jsou používána tzv. kontaktní zvířata. Absolvovalo je 883 dětí ve 36 skupinách. Darwinova stanice je také využívána jako jedna ze zákulisních zastávek zážitkového programu. Letos navštívilo stanici 588 osob ve 32 skupinách.

Galerie obrazů Pravěk očima Zdeňka Buriana

Galerie obrazů Zdeňka Buriana je zpřístupněna návštěvníkům už od 17. června 1983. Za 36 let ji navštívilo přes 1 300 000 návštěvníků. Jedná se o největší stálou výstavu obrazů Zdeňka Buriana na světě. 10. února 2018 při příležitosti 114. Výročí narození malíře Zdeňka Buriana byla uskutečněna komentovaná prohlídka výstavy Pravěk očima Zdeňka Buriana, kterou provedl správce galerie Tomáš Hajnýš.

Přednášková činnost našich zaměstnanců v roce 2019

- Moucha Pavel: Zachrání Čína nosorožce?, Seminář CITES, pořadatel: AOPK ČR, 19.6. 2019, 50 účastníků
- Moucha, Pavel: Nové druhy krokodýlů II. , Schůze České asociace pro chov a ochranu krokodýlů, 2.11.2019, 30 účastníků
- Moucha, Pavel: Zajímavé odchovy krokodýlů ve světě. Schůze České asociace pro chov a ochranu krokodýlů, 3.11.2019, 30 účastníků
- Stejskal, Jan: Jak rozmnožit mrtvého nosorožce. Přednáška, Czech Photo Centre Praha, 14. března 2019, 35 účastníků;

- Podhrázský, M., Albert, P., Bělka, T., Doležal, R., Fišer, J., Jariabková, M., Jäger, D., Jelínek, A., Koza, V., Makoň, K., Musil, P., Osoba, V., Pavlík, P., Podzemný, P., Prášek, V., Repel, M., Strnad, M., Šimeček, K., Šťastný, K., Vaník, J., Zaňát, J. & Závora, J. 2019: Rekordní rok ve značení hus, labutí a bernešek. 38. aktiv spolupracovníků KSNM, 9. – 10. 11. 2019, Kostelec nad Černými lesy.
- Podhrázský M., Hyjánek, J. 2019: Sledování migrace husy velké. Projekt insitu ZOO Dvůr Králové. Komise ptáků UCSZ. 23. – 24. 10. 2019, Košice.
- Podhrázský M. 2019: Chov vrubozobých v ZOO Dvůr Králové. Komise ptáků UCSZ, 23. - 24. 10. 2019, ZOO Košice.
- Podhrázský, M. 2019: Zkušenosti s chovem pižmovek ostruhatých v ZOO Dvůr Králové. Komise ptáků UCSZ, 23. - 24. 10. 2019, ZOO Košice.
- Podhrázský, M. 2019: Odhalení tajemství jihočeských hus. 5. 10. 2019, ZOO Hluboká nad Vltavou.
- Smrček, M. 2019: (Nejen) Za plazy do Ománu. Komise plazů UCSZ, 23. - 24. 1. 2019, ZOO Praha.
- Stejskal, Jan: Ochranné projekty Safari Parku Dvůr Králové v Africe. Přednáška, Safari Park Dvůr Králové, 22. září 2019, 30 účastníků;
- Stejskal, Jan: Efforts to Save the Northern White Rhino. Úvodní slovo k promítání filmu Kifaru, Ol Pejeta Conservancy, Keňa, 19. listopadu 2019, cca 80 účastníků;
- Stejskal, Jan: Jak rozmnožit vyhynulého nosorožce? Přednáška, Safari Park Dvůr Králové, 28. listopadu 2019, 30 účastníků.
- Suvorov, P. & Podhrázský, M. 2019: Pokyny IUCN pro repatriace. Pracovní seminář – Reintrodukce sýčka obecného, 14. 2. 2019, Plzeň.

Publikační činnost v roce 2019:

- **Brandlová K** (Eds.). 2019. Gerenuk - sborník odborné skupiny pro antilopy a žirafy při UCSZOO, volume 5, Komise pro chov žiraf a antilop při UCSZOO, 51 pp.
- **Brandlová K**, Fedorova T, Štochlová K, Gloneková M, **Grůňová M**, Hejčmanová P, Miřejovská M., Holubová Z., Gašparová K., Bernáthová I. (Eds.). 2019. Výroční zpráva. 2018, Derbianus Conservation, z. s., Prague, 46 pp.



Václav Lokvenc z Lesů ČR na stanovišti vzdělávací akce Safari po safari. (mg)



Přednáška Martina Mikeše 7 let v Kamerunu. (mg)

- **Grůňová M** et al. 2019. Do Short-duration Environmental Education Programmes and One-day Excursions Influence Senegalese Primary School children's Environmental Attitudes? Save Your money and Stay in the Classroom. Manuscript submitted to Environmental Education Research.
- **Grůňová M**, Diarra H, Mbengué M, Hejčmanová P, Brandlová K. 2019. Héro de la faune. Derbianus Conservation
- **Grůňová M**, Kamara J, Hall S. 2019 Wildlife hero. Akagera Management Company
- Guillemain M, Bacon L, Kardynal K. J, Oliver A, **Podhrázký M**, Musil P & Hobson K. A. 2019: Combining stable isotopes ($\delta^2\text{H}$) with rings and neck collars: geographic origin of Greylag Geese (*Anser anser*) wintering in Camargue, southern France. *European Journal of Wildlife Research*.
- Kubátová A., Štochlová K., **Brandlová K.**, Jůnková P., Vymyslická P., Černá B., Bolfíková B., 2019. To manage or not to manage: Case study of two eland species bred in semi-captivity in Bandia Reserve, Senegal. 1-28 pp. Manuscript submitted to Scientific Reports.
- Pluháček J, Ceacero H. F., Garguláková A, Kubičková S, Komárková M, King S, Moehlman P, Schoenecker K, Šimek J, **Brandlová K**, Gloneková M (Eds.) 2019. 2nd International Wild Equid Conference. Book of Abstracts. Czech University of Life Sciences Prague. 215pp.

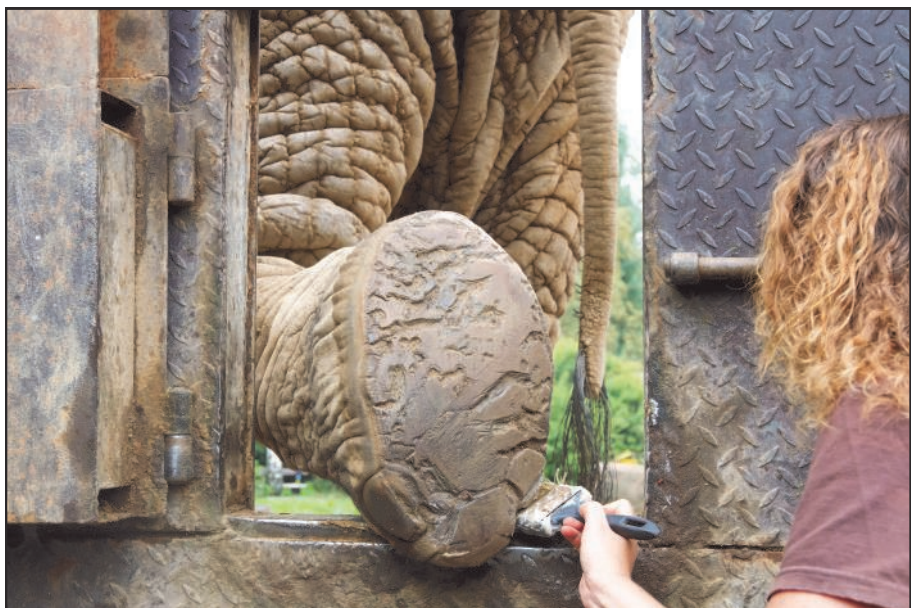
Konference:

- **Brandlová K**, **Grůňová M**, Gloneková M, Štochlová K, Miřejovská M, Fedorova T, Hejčmanová P. 2019. Building Capacities for Western Derby eland conservation in Senegal. EAZA Annual Meeting 2019. BIOPARC Valencia, Spain. September 17 – 21, 2019.
- **Brandlová K**, Diarra H, **Grůňová M**, Fedorova T, Štochlová K, Gloneková M, Miřejovská M, Hejčmanová P. Building Capacities for Western Derby eland conservation in Senegal. EAZA Annual Meeting 2019. BIOPARC Valencia, Spain. September 17 – 21, 2019. Poster presentation
- **Brandlová K**, Hejčmanová P, **Váhala J**, **Grůňová M**, Gloneková M, Kubátová A, Štochlová K, Miřejovská M, Fedorova T. The Western Derby Eland Translocations in Senegal: What we have learned during the last 13 years? 19th Annual Sahelo-Saharan Interest Group Meeting. Tunis, Tunisia. April 30 – May 3, 2019.

- **Brandlová K.**, Rabeil T., Hejčmanová P., et al. 2019. Výsledky sčítání velkých zvířat v Niokolo Koba/Large animal survey results from Niokolo Koba National Park. Annual UCSZOO Conference. Zlín, Czech Republic. March 5 - 7, 2019.
- Gašparová K, Moussa Zabeirou A.R, Fennessy J, Rabeil T, **Brandlová K.** 2019. Immediate post-translocation monitoring of re-introduced West African giraffe in Gadabedji Biosphere Reserve, Niger after 50 year absence. WRC konference 2019. Berlin, Germany. September 30 - October 2, 2019. Poster presentation.
- Hejčmanová P, Stoklasová L, **Brandlová K** 2019. Is not eland as an eland: how to distinguish common Common eland from the critically endangered Derby eland? Try the dung. WRC konference 2019. Berlin, Germany. September 30 - October 2, 2019. Poster presentation.
- **Hyjánek J**, Mířková T & Knoll, A. (2019). Microsatellite markers in genetic analysis of selected populations of greylag goose (*Anser anser* L.) in the Czech Republic and the Slovak Republic. MendelNet 2019 - International PhD Students Conference, 6–7. November 2019, Brno, Czech Republic. In MendelNet 26, 265-268.
- Neštický V, Mikšlová M, Morkel Ch, **Brandlová K.** 2019. Pilot estimation of leopard density in the Nama-Karoo habitat in Southern Namibia. WRC konference 2019. Berlin, Germany. September 30 - October 2, 2019. Poster presentation.
- **Hrubý J**, 2019: Transport of Black Rhinost to Rwanda. Prezentace na EAZA Annual Conference, Valencie
- **Hyjánek J & Podhrázký M.** 2019: Genetická analýza populací husy velké (*Anser anser*) v České a Slovenské republice. 6. jihočeská ornitologická konference, 27. - 29. 9. 2019, České Budějovice.
- **Podhrázký M.** 2019: Breeding Marabou Stork in Safari Park Dvůr Králové. EAZA Bird TAG meeting, Ciconiiformes and Phoenicopteriformes TAG, 15. - 18. 5. 2019, ZOO Berlin
- **Stejskal J**, Hermes R. 2019. Latest Information on the NWR Rescue. Prezentace na EAZA Annual Conference, Valencie
- Štochlová K, **Brandlová K**, Ogden R., Černá B., Bolfíková B. Spiral-Horned Antelope Conservation Genetics project – update. EAZA AG TAG Mid-year meeting 2019. Berlin, Germany. May 13 – 15, 2019.



Zážitek žirafa zblízka pro hotelové hosty. (sj)



Zážitek Ošetřovatelem na den (sj)

Zahraniční cesty

Jan Kléma



Nejviditelnější zahraniční cestou zaměstnanců Safari Parku Dvůr Králové v roce 2019 byl transport pěti nosorožců do Rwandy. Snímek je z letiště ve rwandském Kigali. (sr)

Zahraniční cesty zaměstnanců safari parku souvisely z největší části s transporty zvířat po celé Evropě. Jedná se o převozy zvířat nejen z naší zoologické zahrady, ale i z ostatních českých a z mnoha zahraničních zoo. Další pracovní cesty se týkaly projektů v oblasti chovu a ochrany ohrožených druhů zvířat, a to zejména projektu návratu nosorožců černých zpět do volné přírody a dále projektu na záchranu nosorožců bílých severních. Další zahraniční cesty pak byly uskutečněny v souvislosti s účastí na odborných jednáních a mezinárodních zasedáních.

Zahraniční cesty zaměstnanců Zoo v roce 2019

Datum	Místo a účel	Jméno pracovníka/ků
17.1.-20.1.2019	Velká Británie - ZOO Marwell -> konference výživy zvířat	Rindtová
11.2. - 14.2.2019	Německo, ZOO Duisburg -> transport zvířat do Litvy, ZOO Kaunas	Bárta, Vetter
12.2. -13.2.2019	Polsko, ZOO Chorzow -> odběr oocytů u nosorožce pro projekt NWR	Stejskal
29.12.-10.1.2019	Rwanda -> konzultační činnost vzdělávání	Grůňová
20.1.-10.2.2019	Senegal -> koordinace ochrannářského projektu	Grůňová
17.2.-23.2.2019	Velká Británie -> transport zvířat	Linhart
25.2.-26.2.2019	Německo -> transport zvířat	Bárta, Vetter
4.3.-7.3.2019	Francie, Maďarsko -> transport zvířat	Bárta, Vetter
11.3.-15.3.2019	Itálie -> transport zvířat	Bárta, Vetter
18. - 22.3.2019	Itálie -> transport zvířat, ZOO Ústí do ZOO Valcorba	Bárta, Vetter
25. - 29.3.2019	Itálie -> transport zvířat, ZOO Ústí do ZOO Valcorba	Bárta, Vetter
12.3.-3.4.2019	Rwanda -> konzultace, komunitní práce	Grůňová
1.4.-5.4.2019	Francie, Polsko -> transport zvířat, nosorožec ZOO Touropac do ZOO Wrocław	Bárta, Vetter
2.4. - 5.4.2019	Švýcarsko -> ZOO Zürich, stáž na úseku slonů	Tepera, Rindtová, Havlíková, Kulhánek, Darvašová
9.4.-11.4.2019	Holandsko, Maďarsko -> transport zvířat, nosorožec ZOO Rotterdam do ZOO Gyor	Bárta, Vetter
9.4.-11.4.2019	Francie a Švýcarsko -> studijní a informační pobyt	Podhrázký, Kodet

Datum	Místo a účel	Jméno pracovníka/ků
23. - 25.4.2019	Itálie -> transport zvířat, do ZOO Řím	Bárta, Vetter
23.4.-26.4.2019	Britanie, Jersey - EAZA - jednání ředitelů	MVDr. Rabas
6. - 9.5.2019	Polsko, Německo -> transport zvířat, ZOO - Lipsko, Wroclaw,	Bárta, Vetter
7.5.2019	Polsko -> nosorožci, embryo transfer	Stejskal
13.05.-15.05.2019	Německo -> Antelope and Giraffi TAG midyear meeting	Grůňová, Brandlová
14.05.-16.05.2019	Litva -> transport zvířat, ZOO Klaipeda	Bárta, Vetter
15.5.-18.5.2019	Německo -> konference OAZA, ptáci	Michal Podhrázký
17.5.2019	Polsko -> spolupráce ZOO Wroclaw, projekt JZ Afrika	Povolný
20.05.-24.05.2019	Francie -> transport nosorožců, ZOO Dvůr Králové a ZOO	Vetter, Hrubý
21.05.-22.05.2019	Německo, Holandsko -> transport zvířat	Michal Podhrázký
27.05.-30.05.2019	Holandsko, Mďarsko -> transport zvířat	Bárta, Vetter
4.6.-6.6.2019	Německo -> transport zvířat, ZOO Wuppertal do ZOO Tábor (převoz	Bárta, Vetter
4.-6.6.2019	Slovensko -> odchyt hus	Podhrázký
24.06-25.06.2019	Německo -> jednání IZW	Hyjánek
30.06-01.07.2019	Německo -> jednání EEP program	Hyjánek
8.7.2019	Rakousko -> odvoz osob (Africký festival)	Le Que
18.7.-24.7.2019	Keňa -> jednání o nosorožcích bílých	Stejskal
5.7.2019-18.7.2019	Rwanda -> reintrodukce nosorožců	Lochovská, Petržílek
25.7. - 6.8.2019	Rwanda -> reintrodukce nosorožců	Hrubý
23.6. - 8.7.2019	Rwanda -> transport nosorožců	Hrubý, Žďárek
17.7.-18.7.2019	Německo -> konference sloni	Hrubý, Darvašová
29.8.2019	Německo -> transport ptáků, Lipsko	Kodet, Staněk
17. - 26.8.2019	Keňa -> odběr oocytů nosorožcích bílých	Stejskal
10-11.9.2019	Itálie -> tisková konference k produkci embryí nosorožců	Stejskal
9. - 13.9.2019	Švýcarsko -> transport nosorožce ze ZOO Plzeň do ZOO Basel	Hrubý, Bárta
16.9.-20.9.2019	Španělsko -> přednášky o nosorožcích na EAZA konferenci Valencia	Stejskal
24.9. - 27.9.2019	Polsko -> transport žirafa do ZOO Gdaňsk	Bárta, Vetter
16.9.-23.9.2019	Španělsko -> výroční konference EAZA Valencia	Hrubý, Linhart,
2.9. - 5.9.2019	Velká Británie -> elephant manager workshop	Hrubý
8.10-11.10.2019	Francie -> transport zvířat, Nice	Bárta, Vetter
29.10.-31.10.2019	Německo -> transport zvířat, dovoz ze ZOO Stuttgart	Bárta, Vetter
23.10.-25.10.2019	Slovensko -> komise ptáků, zasedání WPA	Podkrázký, Staněk
5.11.-7.11.2019	Německo -> transport zvířat do ZOO Berlín	Vetter, Vala
5.11.2019	Německo -> projekt na záchranu nosorožců	Stejskal
11.11.2019	Slovensko -> konzultace v ZOO Bratislava, nosorožci	Hrubý
25.10.-1.11.2019	Rwanda -> projekt nosorožci	Hrubý
2.11.-13.11.2019	Argentina -> konference WAZA	Rabas
7.11.-8.11.2019	Polsko -> transport zvířat	Podhrázký, Kodet
27.-28.11.2019	Holandsko -> transport zvířat	Bárta, Vetter
17.-23.11	Keňa -> převoz ostatků nosorožce	Stejskal
26.-27.11.2019	Německo -> jednání o nosorožcích	Stejskal
2.12.2019	Polsko -> odborné poradenství chov. zařízení	Linhart, Žižková,
13.12.2019	Polsko -> transport zvířat	Hlávka
14.12.-21.12.2019	Keňa -> odběr oocytů nosorožcích bílých	Stejskal

Návštěvnícký servis

Jan Pařík a Lucie Petráčová



Nový hlavní vstup do safari parku. (sj)

Safari Park Dvůr Králové je jedním z nejnavštěvovanějších turistických cílů Královéhradeckého kraje. V roce 2019 jsme přivítali 541.902 návštěvníků, což bylo o 33.017 více než v loňském roce. Je to jedna z nejvyšších návštěvností od roku 2009, kdy počet návštěvníků přesáhl hranici 540.000 osob. V letošním roce jsme se opět snažili nabídnout návštěvníkům dokonalý servis a zajistit jejich pohodlí v rámci celého **návštěvníckého provozu**, zejména v období rekonstrukcí některých pavilonů a venkovních expozic v pěší části safari parku.

Nabídli jsme návštěvníkům jízdu po Safari vlastním vozem, Afrika truckem nebo Safaribusem. **Zooshop** zajistil pro naše návštěvníky široký sortiment zboží a upomínkových předmětů. **Safari Park Resort** rozšířil stávající ubytovací kapacity i nabídku služeb a zážitků.

Návštěvnícký servis

Útvar návštěvníckého servisu představuje **tým čtyř středisek**, která velmi úzce spolupracují a zajišťují servis pro návštěvníky, zákazníky a hosty. Zajišťuje i správu některých objektů. Mezi ně patří veškeré sociální zařízení v areálu zoo, letohrádek zoo, ubytovny (60 lůžek), Safari Park Resort – Hotel Safari Lodge a Safari Kemp (podrobné info v kapitole Safari Park Resort), ZOOshop, centrální parkoviště a pronajímané přilehlé budovy. V průběhu celé sezóny byly prováděny pravidelné

drobné opravy těchto budov. Na bezpečnost a zároveň kontrolu areálu a budov dohlížel kamerový systém po celém areálu zoo. Proběhly také drobné opravy nátěrů venkovních i vnitřních částí budov a střech. Servis pečuje o vozový park určený k přepravě návštěvníků v letní sezóně, zajišťuje potřebné revize a bezpečnostní prvky, včetně legislativy.

Pracovníci návštěvnického servisu dále zdokonalují a rozšiřují ve spolupráci s odborem dopravy města Dvůr Králové nad Labem vnější navigační systém ve městě. V letošním roce opět docházelo k částečným rekonstrukcím vozovek a chodníků ve městě a přilehlém okolí a to převážně na příjezdu ve směru od Trutnova, kde byla příjezdová trasa svedena na Choustníkovu Hradiště. Další omezení dopravy bylo v průběhu roku v obci Bílá Třemešná. Návštěvnický servis v době rekonstrukcí zajišťoval umístění náhradních navigačních cedulí na objezdných trasách.

Vstupné do zoo a ostatní služby

Zoo byla otevřena denně od 9 hodin. Přehled jednotlivých sezón a otevírací dobu přehledně popisuje níže uvedená tabulka. Ceny a kategorie byly pro rok 2019 pozměněny. Zoo také nabízí přenosné i nepřenosné permanentní vstupenky pro soukromé osoby, školy a další organizace včetně firem. Rozšířena byla nabídka slev a výhod pro žáky, studenty a rodiny s dětmi. Došlo také k posílení možnosti platby kartou přes platební terminály.



Hřiště v zimě. (sj)

Rok návštěvníckého provozu

Jako každoročně jsme rok zahájili ukončením Vánoční zoo, která se opakovala již po dvanácté.

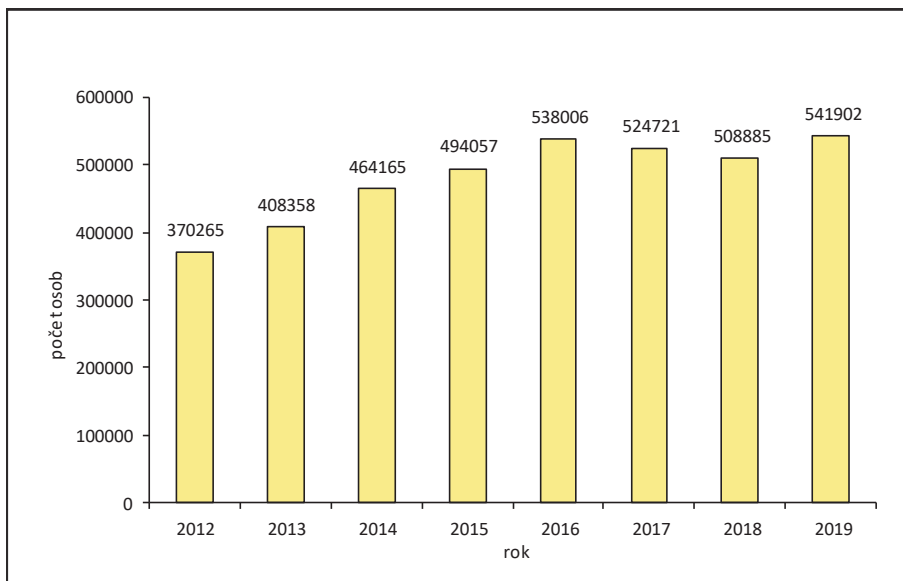
Zimní období je pro chod zoo velmi náročné. V roce 2019 byly na horách dobré sněhové podmínky, což bylo nepříznivé pro návštěvnost zoo, a to hlavně v měsíci lednu. Tato skutečnost vedla k tomu, že bylo první a druhé čtvrtletí 2019 s návštěvností na horším meziročním průměru než v roce 2018. ZOO v tomto období navštívilo 178.084 lidí což bylo o 4.138 osob méně než v roce 2018.

Během zimního a jarního období jsme připravovali zoo na hlavní sezónu včetně novinek, aby si návštěvníci mohli vychutnat skutečnou atmosféru Afriky a provoz byl plně připraven zajistit veškeré informace pro spokojenost návštěvníků. Pro ty, kdo nemohli do safari vlastním vozem, byly pro tento rok připraveny opět 4 soupravy Afrika trucků a dva Safaribusy.

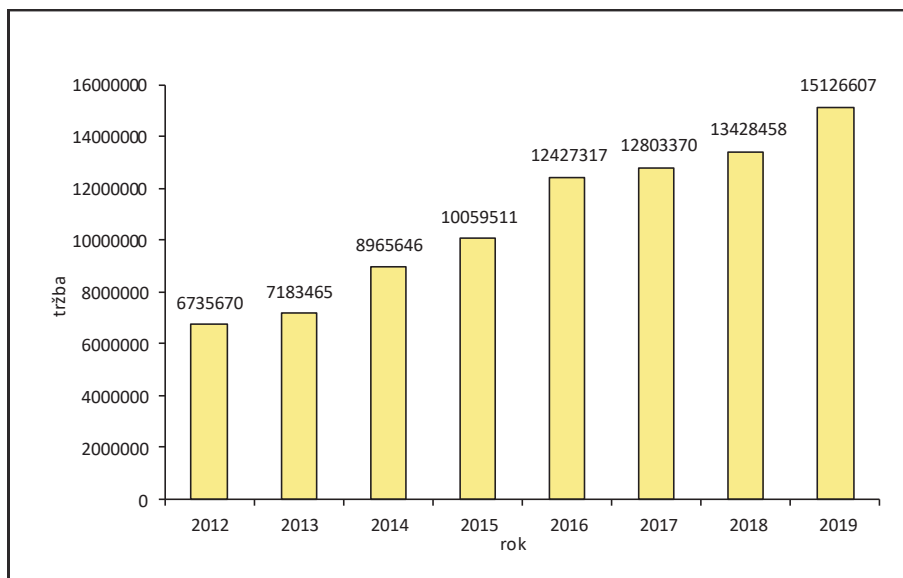
V roce 2019 došlo také ke změně jednotlivých období včetně cen a to tak, že jsme vynechali jarní a podzimní mezisezónu, tím došlo k redukci z 6 na 3 sezóny. Zůstala tedy hlavní sezóna, zimní sezóna a vánoční zoo. Aktuální informace o sezónách, otevíracích dobách a ceníku mohou návštěvníci najít na našich webových stránkách www.safaripark.cz.

Letní sezóna začala již velikonočními svátky 19. dubna a skončila 6.října. Trvala 170 dní, tedy o 7 dní více než v roce 2018. Celkově v letní sezóně navštívilo zoologickou zahradu 441.185, a to včetně večerního safari, kde jsme převezli 7.155 osob, a safari speciál, kterým projelo 519 osob. Vjezd osobních vozidel byl přibližně stejný jako v roce 2018, do safari jich projelo celkem 19.805, Afrika truckem jsme převezli 71.137 osob a Safaribusem 89.315 lidí. Cílem návštěvníckého servisu bylo poskytnout zážitek ze zoo co nejširšímu okruhu veřejnosti. Již druhým rokem byl plně v provozu online nákup vstupenek – tzv. Webticketing, kterým se snažíme zrychlit průchody na pokladnách. V letošním roce bylo prodáno 16.115 vstupenek – 10.508 dospělých a 5.596 dětských. V celkovém počtu se jednalo o navýšení o 6.157 oproti roku 2018. Tento rok byly v hlavní sezóně v provozu večerní safari, safari speciál a večerní komentované prohlídky zoo. V průběhu letních měsíců návštěvnícký provoz také plně zajišťoval veškerý servis u všech nabízených programů pro návštěvníky a hosty. Jednalo se zejména o následující programy: Africký festival, večerní kino, letní divadlo a přednášky. Pro odbavení všech náročných akcí, zájezdů a skupin je denně vypracováván plán logistiky odbavení a přeprav tak, aby nedocházelo k narušení zážitku z návštěvy zoo a návštěvník byl plně spokojen. V letošním roce dále došlo k velkému nárůstu jednodenních zájezdů cestovních kanceláří, firem, zájmových

Srovnání návštěvnosti (2012 - 2019)



Tržba prodejen 2012 - 2019 (údaje v Kč)



spolků atd. s objednávkou programu, zejména jízdy Afrika truckem. Z toho důvodu jsme byli v tomto roce nuceni zavést rezervační poplatek. Hlavní sezónu a rok jako tradičně uzavíraly akce Týden duchů a Vánoční zoo. Celkové rozšíření provozu pro návštěvníky vedlo i k navýšení pracovních pozic na celkových 45 osob, jedná se o profese pokladních, řidičů, ostrahy, kontroly, úklidu areálu a ubytoven pod vedením vedoucí návštěvnického provozu Lucie Petráčové, která již tento provoz úspěšně řídí 12 let.

Návštěvnost zoo - v následujícím grafu a tabulce návštěvnosti za období 2006 - 2019 jsou patrné značné výkyvy měsíční návštěvnosti. Zoo navštívilo přes 541.000 návštěvníků, což znamená meziroční nárůst návštěvnosti o 6 %.

Prodej zboží

Zooshop, prodejna v Galerii Zdeňka Buriana a od dubna do září i stánek, který je od roku 2013 přemístěn k pavilonu lvů (drilů) do pěší části safari, již několik let nabízí návštěvníkům široký sortiment upomínkových předmětů a dalšího zboží s tematikou zoo, Afriky, zvířat a přírody. Prodej a další služby zajišťoval kolektiv prodavaček návštěvnického servisu pod vedením paní Veroniky Fraisové, kterým se v letošním roce podařilo zvýšit celkový obrát z prodeje. Dále se tým podílel na tvorbě nových upomínkových předmětů jako jsou trička, pohledy a ostatní propagační předměty.



Pracovníci oddělení návštěvnického servisu (zleva): Jan Pařík, Kristína Králová, Zdeněk Felgr, Marcela Dvořáková, Radek Mádle, Svatava Kaválková a Lucie Petráčová.

Tabulka vstupného pro rok 2019

Druh vstupného	Letní sezona	Večer. safari	Mezisezona	Týden duchů	Zimní sezona	Vánoční zoo
Dospělí	230	190	175	175	175	110
Děti 3-15 let, studenti, důchodci	180	150	110	110	110	70
Rodinné vstupné						
Dospělí	200	10% sleva				
Děti 3-15 let, studenti, důchodci	160					
Psi	100	100	100	100	100	60
Skupinová sleva	10 % pro skupiny nad 15 platících osob, 35% pro školní zájezdy přizkoupení výchovného programu					
Zdarma	Děti do 3 let, nevidomí, učitelé (1 na 15 dětí), řidič autobusu					

Permanentní vstupenky 2019 celý rok

Permanentka	Cena	Poznámka
Nepřenosná roční dospělá	590	Neomezený počet vstupů, vystavena na jméno
Nepřenosná roční dětská	450	Neomezený počet vstupů, vystavena na jméno
Přenosná dospělá sezonní	3800	Platí pro 20 vstupů
Přenosná dospělá mezisezonní	1900	Platí pro 20 vstupů
Přenosná dětská sezonní	3000	Platí pro 20 vstupů
Přenosná dětská mezisezonní	1500	Platí pro 20 vstupů

Ceny služeb v roce 2019

Služby	Auto	Afrika express	Safaribus
Dospělí	0	0	50
Děti 4-12 let, studenti, důchodci	0	0	0
1 auto	240	0	0
1 sedadlo	0	80	0

Safari Park Resort

Markéta Kirschová a Jan Pařík



Dětské hřiště v Safari Kempu. (jpr)

O resortu

Safari Park Resort se skládá ze dvou částí, první z nich je Hotel Safari Lodge ***Superior a druhou částí Safari Kemp. Každá ze zmíněných ubytovacích kapacit má své kouzlo. Naši klienti si vybírají typ a zaměření pobytu hlavně na základě ročního období.

Mimosezona a zimní sezona je příjemnější v hotelu, kde klient najde všechno doslova „pod jednou střechou“. V letních měsících je naopak vyhledávanější Safari kemp, kde je dominantou celého prostoru obrovský výběh s africkými zvířaty. Nabídka ubytovacích kapacit je zde variabilnější, od ubytování hotelového typu v bungalovech až po vlastní stanová místa a karavany.

V červnu 2017 nastoupila na pozici manažera resortu paní Markéta Kirschová, pod jejímž vedením se změnil směr řízení resortu. Větší důraz začal být kladen na prezentaci a rozvoj nových služeb v resortu. Nové nápady a energie pak přispěly k urychlení některých plánovaných projektů, jako je nový facebookový profil a web resortu (www.safariparkresort.cz), který byl spuštěn na začátku roku 2018. Změna cenové politiky resortu a nový postup směrem k provizním partnerům přinesly navýšení tržeb a snížení platby provizních poplatků. Nově se pracovníci recepcie pod vedením Markéty Kirschové snaží ubytovací kapacity obsazovat svépomocí a provizních partnerů využívat minimálně, a to hlavně v zimní sezoně.

Ekonomika a provoz resortu

Každoroční ochota hostů trávit dovolenou v tuzemsku všeobecně přispěla ekonomice českých ubytovatelů, Zoo Dvůr Králové a.s. nevyjímaje. V měsících květen až září dosahuje obsazenost resortu 95–100 %, z čehož většina kapacit je rezervována a zaplacená mnoho měsíců předem. Obecně máme zkušenost, že nejvyhledávanější typy ubytování a nejobsazovanější termíny se po spuštění rezervací vyprodají v rámci několika dní.

V roce 2019 se v resortu ubytovalo celkem 25 102 klientů, z čehož 88 % byli Češi, 4 % Slováci a 2 % Němci, další národnosti byly zastoupeny méně než 1 %.

Celkem naši ubytovaní hosté, firemní akce a školní skupiny utratili za služby nabízené resortem více než 39 milionů korun.“

Došlo k velkému nárůstu firemní klientely a ubytovaných školních skupin. Pro oba segmenty máme speciální cenové nabídky a této klientele se věnuje přímo manažerka resortu Markéta Kirschová. Zacílení na tyto dva segmenty je cílem také pro rok 2020.

Méně vytížená období v podzimních a zimních měsících se snažíme obsadit nabídkou zvýhodněných balíčků ubytování a doplňkových služeb. V této oblasti máme ještě relativně velké mezery a nabízí se mnoho prostoru pro zlepšení marketingu a reklamy.



Výhlídková terasa v Safari Kempu. (jpr)

Personální politika

O provoz resortu se stará tým celkem 24 stálých zaměstnanců, jedná se o 10 recepčních, 10 pokojských, 2 údržbáře a 2 členy noční ostrahy. Na hlavní sezonu od května do konce října přijímáme každoročně dalších 35–40 brigádníků, kteří pomáhají zajistit plynulý chod resortu. Jedná se hlavně o studenty místních středních škol a vysokoškoláky.

V roce 2018 se tak na základě neustále se zvyšujících požadavků našich klientů zřídilo několik nových pracovních pozic, které napomohly k větší obslužnosti resortu. Jedná se především o pozici asistenta recepcce, který přes den fungoval jako infolinka a zároveň hostům kempu asistoval při ubytování či výběru stanového nebo karavanového místa. Další novinkou bylo zřízení odpolední směny pro pokojské a prádelnu. Tyto dvě pozice zajistily plynulost provozu, čistotu všech společných prostor a lepší přípravu na další den. Vzhledem k tomu, že letní sezona ukázala, že se jednalo o krok správným směrem, byla stejná personální politika nastavena také pro rok 2019.

Zážitky pro ubytované klienty

Obě recepcce resortu, hotelová i kempová, nabízejí a prodávají doplňkové služby a zážitky, např. večerní safari, zoo zadními vrátky, procházky s průvodcem a další. Mezi nově nabízené doprovodné akce patří například bubenická show a sochařské workshopy. Oblíbenou aktivitou je také bowling.

Zlepšení kvality ubytování

Stále se také snažíme vylepšovat kvalitu ubytování a služeb. V roce 2016 a 2017 bylo zrekonstruováno větší množství pokojů, konkrétně všech 18 Ethno a 1 Suite. Následně také všech 7 apartmánů, jejichž rekonstrukce zasáhla až do poloviny roku 2018.

Rok 2019 byl zaměřen hlavně na změny a úpravy v safari kempu. Rozšířena byla kapacita expedičních stanů Súdán o 3 stany Súdán Klasik a to na celkový počet 9 stanů (4 stany VIP a 5 stanů Klasik).

Další změnou bylo rozčlenění kempu na 5 sektorů, které jsou určeny pro vlastní stany a karavany. Dva sektory zůstaly beze změn pro ubytování s vlastními stany, v těchto místech si mohou klienti rezervovat stanové místo bez možnosti parkovat auta u stanu. Ve zbývajících 3 sektorech jsme označili stanová a karavanová místa, tzv. PLEKY (z afrikánštiny místo). Tato jasně definovaná místa o rozměrech 6x10 metrů si mohou klienti rezervovat jak pro stan a auto, tak i pro karavan a auto či obytný vůz. K této změně došlo na přání mnoha klientů, kteří si stěžovali, že při pozdním příjezdu je problém najít vhodné místo a někteří hosté zabírají více místa, než si zaplatili.

Velmi příjemnou novinkou roku 2019 bylo otevření sezonní restaurace Tsavo Bar přímo v kempu, kde se mimo jiné podávají snídaně. Hosté kempu tak už nemusejí během letních měsíců přecházet na snídaně do Safari pivovaru, ale mohou snídat přímo v kempu s výhledem na zvířata.

Hotel Safari Lodge* Superior** je provozován od roku 2001 s posláním nabídnout hostům kvalitní ubytování a zázemí na dosah africké divočině, přímo v areálu safari parku. Hotel je ideálním místem nejen pro individuální turistiku, ale také pro uspořádání firemní akce či rodinné oslavy. Je spojen se stylovým restaurantem Safari pivovar, který zajišťuje stravování hostů s možností výběru z jídelního lístku.

Hosté mají po celou dobu pobytu neomezený vstup do safari parku, což mnohonásobně zvyšuje atraktivitu celého resortu. Koncem roku 2017 se nám podařilo, i přes probíhající rekonstrukci, úspěšně recertifikovat hotel a zvýšit jeho hodnocení v systému AHR na 3* Superior. Vzhledem k tomu, že našimi službami už nyní splňujeme 4* kvalitu, hodláme v následujících letech stabilizovat kvalitu nových služeb, které byly dostupné v sezoně 2018 a následně o klasifikaci 4* usilovat.

Hotel Safari Lodge nabízí kvalitní a komfortní ubytování po celý rok. Díky své poloze přímo v areálu zahrady nabízí, jako jediný ve střední Evropě, atmosféru skutečného afrického safari.

Ubytování je možné ve 2 dvoulůžkových bezbariérových pokojích typu Twin, 3 dvoulůžkových pokojích s přistýlkou, 10 pokojích typu Ethno se čtyřmi lůžky a 7 dvoulůžkových pokojů typu SUITE s možností až 3 přistýlek. Každý pokoj je vybaven vlastní koupelnou, TV, minibarem, kávovým setem na přípravu kávy a čaje, fénem, telefonem s přímou volbou a Wi-Fi. Ke každému pokoji je v letním období k dispozici privátní posezení v zahradě hotelového atria s vyhřívaným hotelovým bazénem o rozměrech 8x4 m. Další možností, jak trávit volný čas, je 4dráhový bowling pro 32 hráčů. Přímo v hotelu je k dispozici salonek o celkové kapacitě až 50 osob, který nabízí zázemí pro pořádání firemních akcí.

Od poloviny roku 2018 se nedílnou součástí hotelu staly nové prostory, které vznikly během rekonstrukce. Jedná se o kongresový sál Masai Boma, pivní lázně a minipivovar, které se jistě staly velkým lákadlem pro nové hosty a zajímavým zpestřením pro naše stálé hosty. Tyto prostory jsou pod správou firmy Safari Gastro, která zajišťuje plynulý provoz. Objednávání všech služeb je však zcela na bedrech resortu.

Safari Kemp**** je provozován od jara 2010. Součástí areálu je výběh afrických zvířat, oddělený pouze nenápadným plotem, s možností pozorovat zvířata z velké

vyhlídky v denních i nočních hodinách. Pro sportovně relaxační vyžití hostů je k dispozici venkovní bazén, vířivka, multifunkční a dětské hřiště, půjčovna dětských minikár a ping-pongové stoly.

Pro náš kemp se nám při poslední recertifikaci podařilo získat ocenění **** v klasifikaci kempů. Vzhledem k tomu, že nabídka služeb odpovídá 5* hodnocení, rádi bychom i v kempu zvýšili počet hvězdiček.

Pro klienty nabízíme ubytování v celoročně využitelných bungalovech nebo v sezonních stanech Súdán a Glamping. Během celého roku je kemp otevřen pro hosty s karavany.

Kemp je obsazen hlavně v období duben až říjen, maximální obsazenosti pak dosahuje v červenci a srpnu.

Shrnutí roku 2019

Personální situace se v resortu stabilizovala.

Spolupráce a realizace firemních akcí, ale i zajištění pobytů pro jednotlivce, dostala jasně definovaná pravidla, která zjednodušila komunikaci a zvýšila kvalitu služeb.

Plány z roku 2018 rozparcelovat část kempu a nabídnout tak jasně definovaná stanová a karavanová místa se podařilo realizovat.

Nová sezona přinesla i nové zkušenosti, podněty a myšlenky.

Jednou z novinek bylo pojištění storna pobytu. Vzhledem k obrovskému zájmu o ubytování u nás a nutnosti rezervovat si pobyt mnoho měsíců předem nově nabízíme klientům možnost si společně s rezervací pobytu udělat přes naše recepcce pojištění storna pobytu. Tuto službu nabízíme od listopadu 2019 a byla spuštěna společně s rezervačním systémem pro rok 2020.

Po ukončení hlavní sezony 2019 jsme si stanovili nové plány na investice a opravy v resortu, většina z nich se bude realizovat na jaře 2020 a výhledově také na podzim 2020.

- Výměna stávajících sloupků na vodu a elektřinu v kempu
- Revitalizace bungalovů v kempu
- Rozšíření ubytovacích kapacit – nové stany glamping pro rok 2021
- Revitalizace hotelového salonku

I přes velký zájem o ubytování v našem resortu jsme si vědomi, že každá sezona by měla přinést nějaké novinky a vylepšení služeb pro naše hosty. Je pro nás tedy velkou výzvou udržet si svou silnou pozici mezi dalšími resorty v ČR.



Sociální zázemí pro hosty Safari Kempu. (jpr)



Pracovníci Safari Park Resortu (zleva): Mária Šimonová, Marie Oulehlová, Martina Hradecká, Lucie Ježková, Alfonz Sucháň, Markéta Kirschová, Martina Malá, Jana Brokešová, Libuše Višňáková, Markéta Řeháková, Kristýna Štipáková, Veronika Picková, Jiří Šedek, Denisa Cetenyiová, Václav Dlabola, Romana Petříková, Aneta Faktorová.

Gastronomické služby a Catering

Igor a Andrea Mašínovi, Jan Majzlík, Roman Kohout,
Daniel Kubík a Petra Tomancová



Baobab Boma Bistro. (sj)

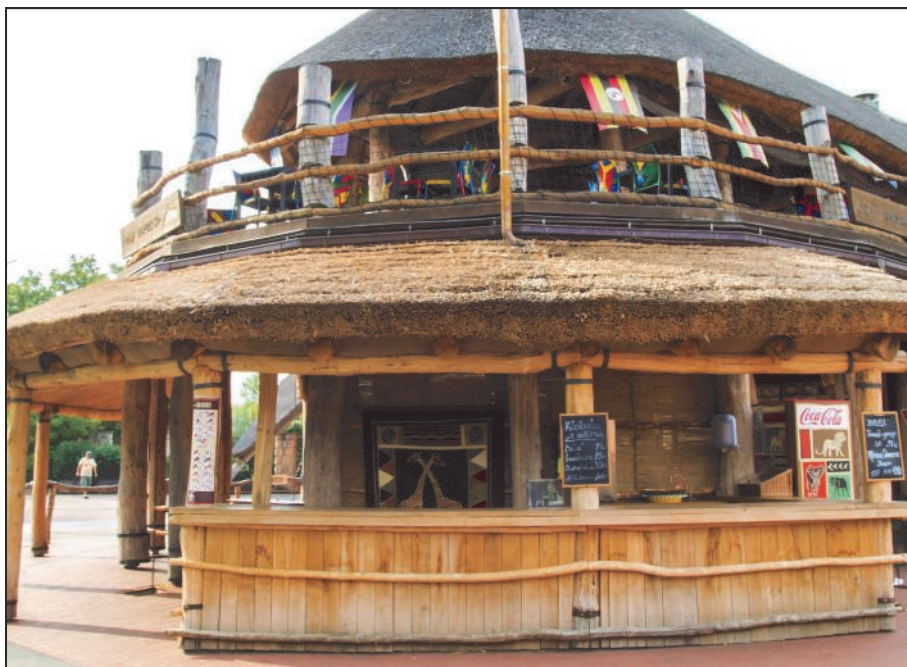
V roce 2019 se završila dvě desetiletí vzájemné spolupráce SAFARI GASTRO a Safari Parku Dvůr Králové. Byl to po všech stránkách rok úspěšný. V rámci areálu jsme otevřeli několik nových provozů, které návštěvníci a hosté začali ihned hojně využívat. Rok po otevření byl Safari pivovar vyhodnocen agenturou Czech Tourism jako DestinaCZe roku 2019 v České republice. Na závěr roku jsme spolu s Plzeňským Prazdrojem uvařili pivo African Coffee Stout, které se spolu s odkazem na nový DMS projekt „Na nosorožce“ čepovalo ve více než 1 200 restauracích v České republice a na Slovensku.

V dubnu jsme pro hosty Safari kempu dokončili a otevřeli Tsavo bar, jehož základem je zázemí sestavené ze 3 kontejnerů a velká terasa s výhledem na expozici zvířat – pakoňů, zeber, žiraf, antilop, pštrosů a perliček. S ohledem na počasí začínal provoz baru brzy ráno snídaněmi a večer končil tak, aby nerušil noční klid stanů, které jsou v jeho těsném sousedství. Pohoda a klid tohoto místa jsou zcela hmatatelné a odlišné od ostatních gastro provozů v areálu parku, kde se během dne občerstvují tisíce návštěvníků. V Tsavo baru čepujeme pivo z našeho Safari pivovaru, dále jsou v nabídce míchané nápoje, jihoafrická vína a domácí limonády pro děti. Jedná se o jedno z nejautentičtějších míst resortu, pokud jde o podobnost s kempy v daleké Africe.

V našem nejprestižnějším provozu, tj. Safari pivovaru se v lednu a únoru poprvé konal Grand Restaurant Festival (s tématem menu: Leonardo da Vinci). Průběh letní sezóny zde byl daleko poklidnější než v roce 2018 i díky tomu, že snídaně kempových hostů už nyní probíhaly na Tsavo baru.

Safari pivovar spolu s Plzeňským Prazdrojem a NATURA VIVA z.s. založil projekt „Na nosorožce“, jehož cílem je maximálně přispívat na ochranu přírody a podporu chovu nosorožců.

V červnu 2019 jsme dokončili úpravy interiéru a výdejního pultu v Baobab Boma bistru, který se nachází v patře nad vchodem do safari parku a je přístupný jak z areálu, tak i pro akce z parkoviště. Zde jsme se snažili zákazníkům nabídnout zcela odlišný sortiment, než jaký naleznou v restaurantu Lemur a v Safari pivovaru. Základ menu v Baobab Boma bistru tvořila různě zpracovaná zelenina, těstoviny a luštěniny. Vždy pouze jedno jídlo z denní nabídky obsahovalo maso. K dostání zde bylo také naše pivo, džusy z čerstvého ovoce a dezerty ze sousedící kuchyně. Tento provoz není určen pro davy návštěvníků, ale pro ty z nich, kteří ocení odlišný typ stravování i při návštěvě našeho parku.



Shira Market . (sj)



Tsavo bar. (im)



DestinaCze 2019. (sj)

Velice zatížený prostor kolem restaurantu Kibo jsme se snažili vyřešit nově otevřeným provozem Shira Marketu, kde jsme jako hlavní sortiment zvolili čerstvě douzené klobásy v několika druzích. Dále zde bylo v nabídce naše pivo, Birell a výběr nealkoholických nápojů.

Další občerstvení v areálu parku:

- Café KAREN - kavárna v secesní Neumannově vile s kávou z Keni z míst, kde žila Karen Blixen
- Burger grill GWANDA - výběr z několika druhů hamburgerů
- Food & Drink LEOPARD – langoše
- Food & Drink TEMBO – „naše domácí“ bramboráky v různých obměnách
- Restaurant Kibo / Pizza & pasta Ithala – „naše domácí“ pizza a těstoviny
- Točená zmrzlina / café & ice cream KIBO – u největšího dětského hřiště v areálu
- Café TWIGA - „naše domácí“ trdelníky
- Restaurant KIFARU – třetí největší občerstvení v areálu u výběhu nosorožců – hotová jídla
- Točená zmrzlina / café & ice cream KIFARU
- Točená zmrzlina / café & ice cream & drink SIMBA

V Safari Gastro se setkáte s těmito logy:



Africké speciality, piva a vína, likéry Amarula, sušené maso biltong



Pokrmý označené tímto logem připravujeme přímo v zoo při použití našich receptur



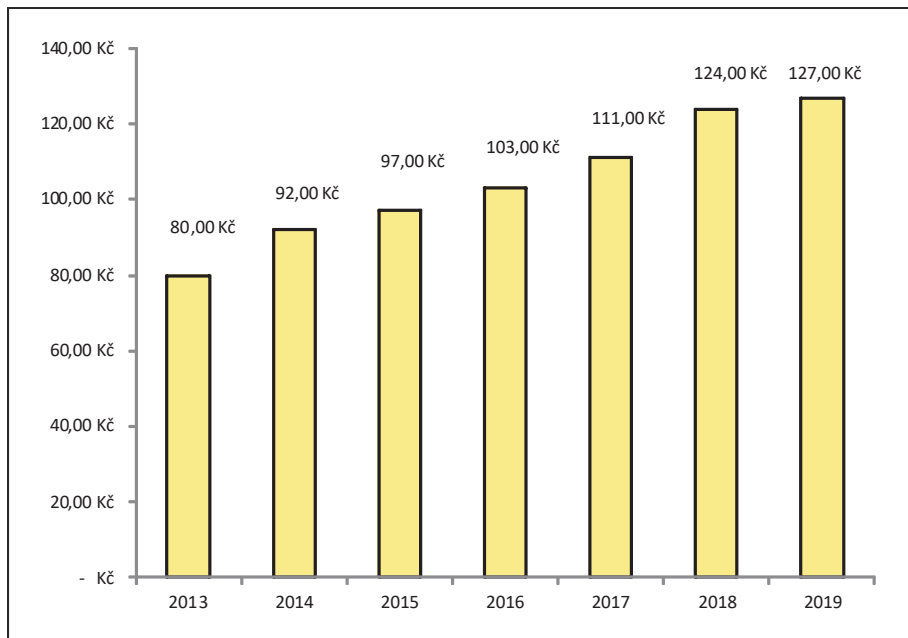
Chováme se zodpovědně! používáme vratné kelímky CHOMBO a dřevěné příbory, vaříme s použitím nových, úsporných technologií, již několik let nepoužíváme palmový olej, třídíme odpad, používáme elektromobily

Naše další služby a reference: Cateringové služby v areálu i mimo areál parku: ČSOB a.s., PPG Deco Czech a.s., Královéhradecký kraj, Chládek a Tintěra a.s., JASS a.s., MAS Královédvorsk, Lemon production s.r.o., VP AGRO spol. s r.o., SWELL a.s., ZŠ Strž, Stavební společnost PKP Jaroslav Pavelka, MILCOM a.s., Coca-Cola ČR, Kooperativa a.s.

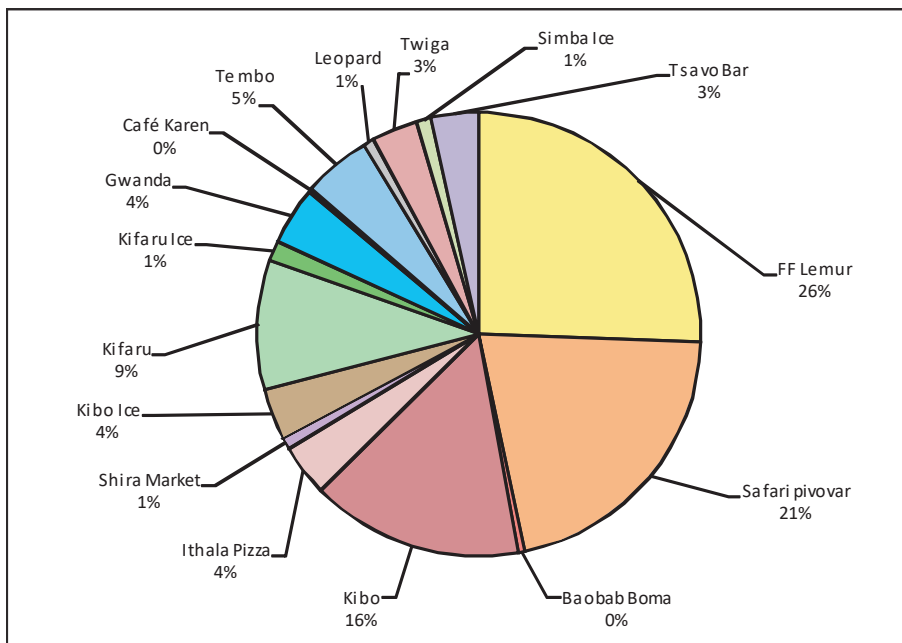
Spokojenost našich partnerů a jejich hostů je pro nás vždy na prvním místě.



Průměrná tržba na návštěvníka v letech 2013 - 2019 (v Kč)



Podíl jednotlivých provozů na tržbách v roce 2019



Zaměstanci Safari Gastro (zleva): Kloučková Jiřina, Punar Jiří, Buřičová Zuzana, Rumanovská Lenka, Mašínová Andrea, Marešová Gabriela, Šimková Vladimíra, Holíčová Jaroslava, Gáborová Marie, Novotná Nikol, Štefanová Nela, Bakešová Jana, Řehák Václav, Kubík Daniel, Dyjak Jaroslav, Macíková Adéla, Šleis Radek, Kohout Roman, Mašín Igor, Majzlík Jan a Bodlák Jiří.

Ekonomika Safari Parku

Jan Kléma



Zimní atmosféra v zoo. (sj)

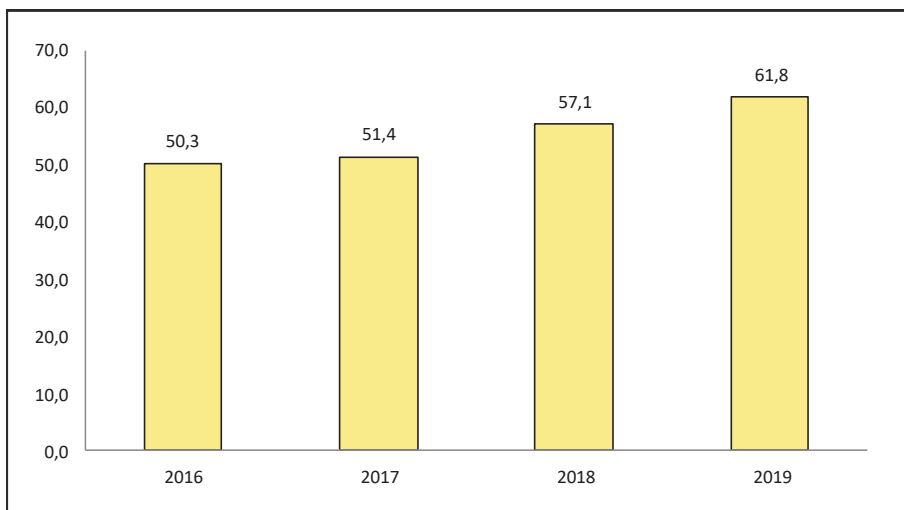
Významným faktorem ovlivňujícím ekonomiku safari parku je celková návštěvnost. Pro rok 2019 se při tvorbě vyrovnaného finančního plánu vycházelo z předpokladu návštěvnosti 500 000 osob. Skutečná celková návštěvnost byla 541 902 osob a přesáhla tak plánovaný předpoklad o 41 902 osob. Ve srovnání s rokem 2018 pak byla skutečná návštěvnost roku 2019 vyšší o 33 017 osob (tj. o 6,49 %), neboť v roce 2018 navštívilo zahradu celkem 508 885 osob. K nejvyššímu růstu návštěvnosti došlo v srpnu 2019, kdy safari park navštívilo oproti stejnému měsíci roku 2018 o 24 901 osob více. Naopak k nejvyššímu poklesu návštěvnosti došlo v květnu 2019, kdy safari park navštívilo ve srovnání s květnem 2018 o 17 296 osob méně. Důvodem této nižší návštěvnosti byly výrazně horší klimatické podmínky v květnu 2019. V dalších měsících roku 2019 byl zaznamenán růst návštěvnosti oproti roku 2018 v únoru, březnu, dubnu, červnu, červenci, říjnu a prosinci, pokles pak byl zaznamenán v lednu, září a listopadu.

V roce 2019 v safari parku nedošlo k úpravě základního sezónního vstupného. Cena vstupného pro dospělé návštěvníky v sezóně byla 230,- Kč za osobu, cena vstupného pro děti (3–15 let) byla 180,- Kč za osobu. Ke zdražení došlo u ostatního vstupného, kdy byla zvýšena cena za Safari vlastním vozem, a to ze 190 Kč (rok 2018) na 240 Kč (rok 2019). Drobné změny byly dále provedeny u mimosezónního vstupného.

V průběhu roku 2019 byly realizovány investiční akce v celkovém rozsahu 54,797 mil. Kč. Mezi nejvýznamnější akce patří celková rekonstrukce mostu M3 v areálu safari. Rekonstrukce mostu byla zahájena v roce 2018, hodnota pořízené investice činila celkem 28,296 mil. Kč. Na tuto akci přispěl zřizovatel safari parku – Královéhradecký kraj vyrovnávací platbou ve výši 28 mil. Kč. Další významnou stavbou dokončenou v roce 2019 je Zimní expozice žiraf síťovaných, která bude sloužit návštěvníkům v celoročním provozu. I na tuto stavbu přispěl Královéhradecký kraj vyrovnávací platbou, a to částkou 6,332 mil. Kč. Dále na realizaci stavby přispěla ČSOB darem ve výši 1 mil. Kč. V roce 2019 bylo dále investováno v rámci dotačního projektu „Z tropů do tropů po česko-polském pomezí“. Jedná se o projekt zahájený v roce 2018 s plánovaným dokončením v r. 2020. V rámci této investice se provádí rekonstrukce pavilonů Ptačí svět, Vodní světy a dále výběhů Pavilonu šelem. V roce 2019 byla dokončena rekonstrukce pavilonu Ptačí svět.

Celkové výnosy safari parku za rok 2019 bez daně z přidané hodnoty činily 211,502 mil. Kč a byly o 13,885 mil. Kč vyšší v porovnání s rokem 2018. Výnosy z vlastní činnosti za rok 2019 dosáhly celkové výše 149,662 mil. Kč a byly o 9,160 mil. Kč vyšší než v roce 2018. tj. o 6,52 %.

Celková výše dotací v letech 2016 - 2019 v mil. Kč



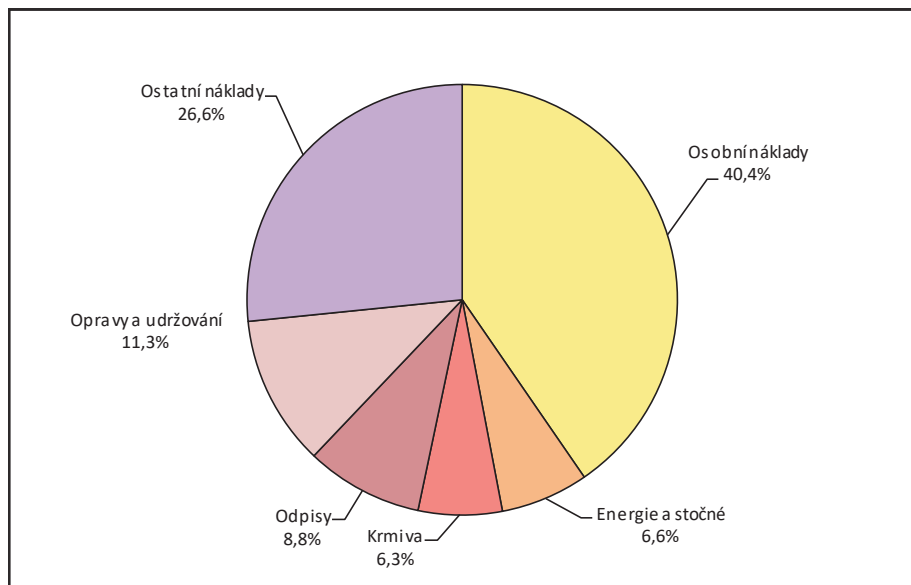
Provozní náklady v letech 2016 – 2019 (údaje v tis. Kč)

Rok	2016	2017	2018	2019
Celkové provozní náklady	178 859	177 685	196 899	210 929

Náklady v letech 2016 – 2019 (v tis. Kč)

Rok	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Spotřeba materiálu; krmiva	11 994	6,7	11 549	6,5	12 116	6,2	13 297	6,3%
Spotřeba materiálu; ostatní	9 943	5,6	11 438	6,4	12 293	6,2	14 404	6,8%
Spotřeba energie	11 886	6,6	12 240	6,9	11 843	6,0	12 269	5,8%
Vodné a stočné	1 024	0,6	1 717	1,0	1 276	0,6	1 639	0,8%
Náklady na prodej zboží	8 809	4,9	8 703	4,9	9 679	4,9	10 246	4,9%
Opravy a udržování	14 526	8,1	13 228	7,4	16 219	8,2	23 843	11,3%
Ostatní služby	17 468	9,8	17 548	9,9	17 888	9,1	22 390	10,6%
Osobní náklady	65 600	36,7	69 785	39,3	77 157	39,2	85 284	40,4%
Odpisy	19 458	10,9	19 886	11,2	19 212	9,8	18 511	8,8%
Dodatečný odvod daně z příjmu	-3	0,0	-1	0,0	-24	0,0	-28	0,0%
Daň z příjmu	383	0,2	650	0,4	245	0,1	763	0,4%
Odložená daň	-309	-0,2	-824	-0,5	-291	-0,1	0	0,0%
Ostatní náklady	18 080	10,1	11 766	6,6	19 286	9,8	8 311	3,9%
Provozní náklady celkem	178 859	100,0	177 685	100,0	196 899	100,0	210 929	100,0%

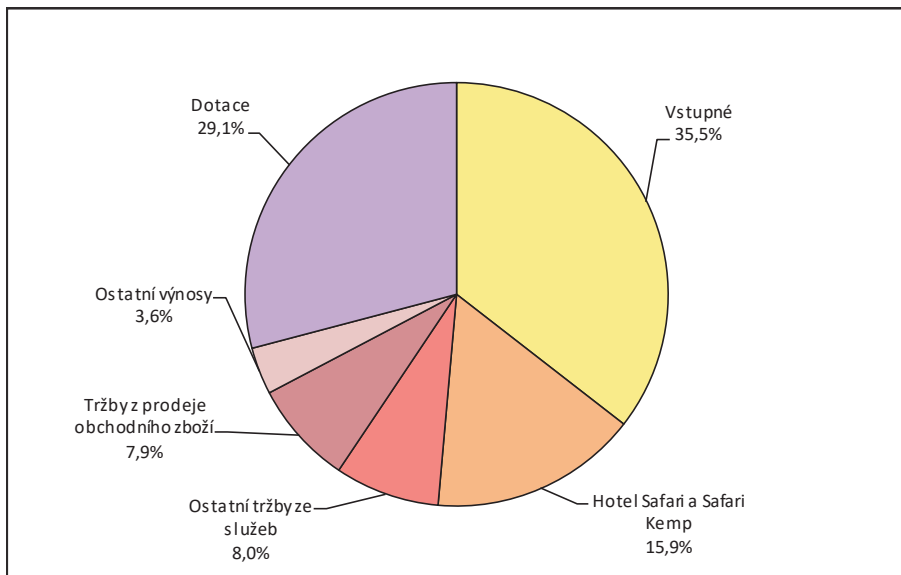
Členění nákladů v roce 2019 (v % z celkových nákladů)



Výnosy v letech 2016 – 2019 (v tis. Kč)

Rok	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Tržby za prodej služeb	109 153	60,5	106 539	59,9	116 697	59,1	125 654	59,1
- vstupné	65 964	36,6	63 747	35,8	73 172	37,1	75 123	37,1
- reklama	2 315	1,3	2 626	1,5	1 235	0,6	1 775	0,6
- hotel	14 911	8,3	13 893	7,8	14 799	7,5	17 427	7,5
- kemp	11 471	6,4	12 652	7,1	13 648	6,9	16 138	6,9
- nájmy, pronájmy	8 853	4,9	8 844	5,0	9 261	4,7	9 991	4,7
- ostatní	5 639	3,1	4 777	2,7	4 582	2,3	5 200	2,3
Tržby za prodej zboží	14 349	8,0	14 364	8,1	15 682	7,9	16 706	7,9
Tržby z prodeje zvířat	168	0,1	382	0,2	202	0,1	222	0,1
Úroky	5	0,0	5	0,0	11	0,0	7	0
Provozní dotace celkem	50 343	27,9	51 438	28,9	57 115	28,9	61 840	28,9
- od Královéhradeckého kraje	49 000	27,2	50 000	28,1	55 600	28,1	59 600	28,1
- granty, evropské fondy	83	0,0	25	0,0	21	0,0	321	0
- od MŽP	1 260	0,7	1 413	0,8	1 494	0,8	1 919	0,8
Ostatní výnosy	6 372	3,5	5 174	2,9	7 910	4,0	7 087	4
Změna stavu zvířat	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-14	0
Výnosy celkem	180 390	100,0	177 902	100,0	197 617	100,0	211 502	100
Hospodářský výsledek po zdanění	1 531		217		718		573	
Dary provozní + adopce	2 941		1 810		2 358		4 509	
Soběstačnost s dary	73		71		71		71	

Členění výnosů v roce 2019 (v % z celkových nákladů)



Srovnání ekonomických ukazatelů v letech 2016-2019

Ekonomické údaje	2016	2017	2018	2019
Návštěvnost	538 006	524 721	508 885	541 902
Počet pracovníků (přepočtený)	166,7	173,4	176	180,7
Průměrná mzda (včetně odměn, v Kč)	23 687	24 333	26 538	28 437
Dary (v tis. Kč)	2941	1810	2358	4509
Celkové výnosy s dary (v tis. Kč)	180 391	177 902	197 617	211 502
Provozní soběstačnost (s dary)	72,71	71,17	71,36	70,95
Příspěvky na provoz (v tis. Kč)	50 343	51 438	57 115	61 840
Zřizovatel (Královéhradecký kraj)	49000	50000	55600	59600
Ministerstvo životního prostředí	1 260	1 413	1 494	1 919
Euroregion Glacensis a ROP NUTS II	0	0	0	295
Operační program lidské zdroje	0	0	0	0
SZIF - dotace na plochu zeměd. půdy	83	25	21	26
Hospodářský výsledek po zdanění	1531	217	718	573

Příjmy ze vstupného dosáhly výše 75,123 mil. Kč a byly o 1,951 mil. Kč vyšší než v roce 2018, tj. nárůst o 2,67 %. Podíl tržeb ze vstupného na vlastních výnosech v roce 2019 byl 50,2 %, zatímco v roce 2018 to bylo 52,1 %. Přestože došlo ke zvýšení výnosů ze vstupného, jejich podíl na vlastních výnosech poklesl.

Druhou nejvýznamnější položkou vlastních výnosů byly tržby hotelu a kempu, které v roce 2019 dosáhly výše 33,565 mil. Kč, což bylo ve srovnání s rokem 2018 zvýšení o 5,118 mil. Kč, tj. o 17,99 %. Příčinou zvýšení těchto druhů příjmů je skutečnost, že na základě nového ceníku došlo v roce 2019 k prodloužení hlavní sezóny, tzn. období, kdy se fakturuje ubytování za vyšší ceny než v mimosezóně nebo zimní sezóně. V roce 2019 byla hlavní sezóna prodloužena na období květen –září oproti původnímu období červenec–srpen v roce 2018. Další příčinou zvýšení tržeb hotelu je skutečnost, že v první části roku 2018 byl omezen provoz hotelu v souvislosti s probíhající nástavbou a rekonstrukcí. V kempu pak v roce 2019 byly uvedeny do provozu další tři stany Sudán a došlo ke zlepšení organizace při parkování karavanů.

Zvýšení návštěvnosti se projevilo i zvýšením tržeb z prodeje zboží. V roce 2019 bylo dosaženo celkových tržeb ve výši 16,706 mil. Kč, o 1,024 mil. Kč více než v roce 2018, tj. nárůst o 6,53 %.

Ke zvýšení výnosů došlo i v oblasti darů, které ZOO obdržela v roce 2019. Toto zvýšení souvisí zejména se skutečností, že v roce 2019 byly přijímány dary na projekt návratu nosorožců do Rwandy. Na tento projekt byly přijaty dary v celkové

výši 3,662 mil. Kč. U adopcí zvířat došlo k nárůstu o 27 tis. Kč a byly vykázány v celkové výši 545 tis. Kč.

Tržby za transporty zvířat ve výši 1,598 mil. Kč byly o 206 tis. Kč, tj. o 11,42 % nižší než v roce 2018. Tržby z prodeje zvířat klesly o 10 tis. Kč, tj. o 4,95 % a byly proučtovány ve výši 192 tis. Kč. Poslední zmíněnou položkou vlastních výnosů jsou příjmy z pronájmů, jejichž výše dosáhla v roce 2019 9,991 mil. Kč, což je o 730 tis. Kč více než v roce 2018. V této položce jsou zachyceny zejména příjmy od provozovatele zajišťujícího stravovací služby v zoo.

Veřejné dotace obdržené v roce 2019 činily celkem 61.840 tis. Kč a jejich hodnota byla v porovnání s rokem 2018 vyšší o 4.725 tis. Kč, tj. o 8,27%. Částka 61.840 tis. Kč byla tvořena vyrovnávací platbou za plnění závazku veřejné služby od zakladatele, Královéhradeckého kraje v celkové výši 59.600 tis. Kč, což bylo navýšení oproti roku 2018 4.000 tis. Kč, dále účelovou dotací ve výši 1.919 tis. Kč, kterou zahrada obdržela od ministerstva životního prostředí a byla o 425 tis. Kč vyšší než v roce 2018. Zbylou dotaci 321 tis. Kč obdržela zahrada od SZIF na zemědělskou půdu a z Evropské unie (dotace Výlet snů) a byla vyšší oproti roku 2018 o 300 tis. Kč.

Na základě podílu vlastních výnosů a nákladů zahrada dosáhla provozní soběstačnosti 70,95 %, což znamenalo snížení o 0,41 % oproti roku 2018, kdy byla provozní soběstačnost 71,36 %.

Náklady za rok 2019 dosáhly bez daně z přidané hodnoty výše 210,929 mil. Kč a byly v porovnání s rokem 2018 vyšší o 14,030 mil. Kč, tj. o 7,13 %.

Materiálové náklady byly vykázány v celkové výši 27,701 mil. Kč, což bylo zvýšení o 3,292 mil. Kč, tj. o 13,49 % oproti roku 2018 a tvořily 13,13 % celkových nákladů. Nejvýznamnější položkou materiálových nákladů byly náklady na krmiva v celkové výši 13,297 mil. Kč. Tyto náklady v roce 2019 vzrostly o 1,181 mil. Kč oproti roku 2018, tj. o 9,75 %. Toto zvýšení souvisí zejména s výrazným růstem pořizovacích cen sena (celkem nárůst nákladů na pořízení sena o 706 tis. Kč).

Celkové náklady na energie dosáhly výše 12,269 mil. Kč, byly vyšší o 426 tis. Kč, tj. o 3,6 % oproti roku 2018. Ke zvýšení došlo u spotřeby tepla o 478 tis. Kč, u spotřeby plynu o 234 tis. Kč. Ke snížení pak došlo u spotřeby elektrické energie, a to o 286 tis. Kč.

Náklady na prodané obchodní zboží činily 10,246 mil. Kč, což znamenalo nárůst o 567 tis. Kč, tj. o 5,86 % oproti roku 2018. Tyto náklady činily 4,86 % z celkových

nákladů. Tržby z prodeje zboží stouply o 1,024 mil. Kč. Znamená to mírné zvýšení celkové obchodní přírážky na hodnotu 63,04 %.

Celkové náklady na opravy činily v roce 2018 částku 23,843 mil. Kč, tj. 11,30 % celkových nákladů a byly o 7,624 mil. Kč, tj. o 47,01 % vyšší než v roce 2018. K nárůstu u položky oprav a udržování v roce 2019 došlo z důvodu provedení akcí, na které byly v roce 2016 a 2017 vytvořeny rezervy ve výši 9,944 mil. Kč. V roce 2018 byly z dříve vytvořených rezerv provedeny opravy pouze v celkové výši 3,606 mil. Kč. V roce 2019 byly z rezerv financovány následující akce:

- kategorie stavebních oprav a údržby – generální oprava voliéry gueréz, oprava zimoviště jihoafrických kopytníků, dokončení oprav akvárií ve Vodních světech, oprava skel ve výběžích psince a šelmince, opravy v 1. NP Karantény, oprava balkónových dveří v hotelu (celkem 7,444 mil. Kč),
- kategorie opravy strojů a zařízení – generální oprava vzduchotechniky v novém nosorožinci (celkem 2,5 mil. Kč).

V roce 2019 byly kromě výše uvedeného provedeny rozsáhlé opravy v pavilonu Ptačí svět, dále byla provedena oprava zámkové dlažby u pavilonu goril a uskutečněna oprava v areálu safari (oplocení, přístřešky). Značné finanční náklady souvisely s opravami a údržbou dopravní techniky, vyžádaly si částku 2,014 mil. Kč a byly o 1,159 mil. Kč nižší než v roce 2018, tzn. pokles o 36,53 %.

Náklady na ostatní služby byly proúčtovány ve výši 24,029 mil. Kč, tj. 11,39 % z celkových nákladů. Oproti roku 2018 došlo k jejich zvýšení o 4,865 mil. Kč, tj. o 25,39 %. K největšímu nárůstu nákladů ve srovnání s rokem 2018 došlo u nákladů na transport zvířat, a to na částku 3,826 mil. Kč, což je o 3,578 mil. Kč více než v roce 2018. Tento nárůst souvisí s transportem pěti nosorožců černých do Rwandy, který proběhl v červnu 2019. Na letecký transport nosorožců byly vynaloženy finanční prostředky v částce 3,332 mil. Kč. V roce 2019 došlo také k navýšení plateb za odpadní vody, které narostly o 363 tis. Kč na částku 1,639 mil. Kč, (tj. nárůst o 28,45 % oproti roku 2018). Další položkou s významným nárůstem oproti roku 2018 jsou snídaně a cateringové služby poskytnuté v hotelu a v kempu, a to oproti roku 2018 o 549 tis. Kč (tj. o 10,59 %) na částku 5,731 mil. Kč. V souvislosti s nárůstem těchto nákladů došlo i k příslušnému zvýšení tržeb z provozu kempu a hotelu, které jsou vykázány ve výnosech.

Nejvyšší podíl (40,4 %) na celkových nákladech vykazují mzdové náklady a zákonné sociální pojištění, které dosáhly výše 85,284 mil. Kč a byly o 8,127 mil. Kč, tj. o 10,53 % vyšší než v roce 2018.

V roce 2019 došlo k navýšení mezd v lednu 2019 (zvýšení základní mzdy o 1.000 Kč na zaměstnance), další navýšení pak proběhlo v říjnu 2019, kdy na základě dohody s odborovou organizací došlo ke zvýšení základních mezd o 5 % (u zaměstnanců s manažerskou smlouvou došlo ke stejnému zvýšení od listopadu 2019). V navýšení osobních nákladů se také projevilo zvýšení minimální mzdy a nejnižších zaručených mezd, které vstoupilo v platnost 1. 1. 2019 a je stanoveno v nařízení vlády č. 273/2018 Sb. ze dne 20. listopadu 2018. Druhým faktorem s dopadem na mzdové náklady byl nárůst průměrného přepočteného stavu zaměstnanců o 4,68 zaměstnance, tj. o 2,66 %. Průměrný přepočtený stav zaměstnanců v roce 2019 činil 180,71 osob, zatímco v roce 2018 činil 176,03 osob. Průměrná mzda v roce 2019 byla 28 437 Kč, v roce 2018 to bylo 26 538 Kč, tzn. nárůst o 1 899 Kč, tj. o 7,16 %.

Účetní odpisy za rok 2019 byly vykázány v celkové výši 18,511 mil. Kč, což představovalo 8,8 % z celkových nákladů. V porovnání s rokem 2018 došlo k jejich snížení o 701 tis. Kč, tj. o 3,65 %.

ZOO Dvůr Králové a.s. za rok 2019 vykázala kladný hospodářský výsledek po zdanění – zisk ve výši 573 tis. Kč, což bylo o 145 tis. Kč méně než v roce 2018.



Pracovníci oddělení ekonomie (zleva): Ivana Divišová, Petra Hajnýšová, Jan Kléma, Hany Hysková, Ivana Reehová, Hana Dvořáková, Zdeňka Francová, Pavel Horák a Dagmar Sedláčková.

Investiční činnost, opravy a projekce

Jan Povolný a Petr Jiříčka



Nový most M3. (sj)

Rok 2019 byl pro oddělení Investic zejména rokem dokončení významných staveb, které byly zahájeny v předchozím roce.

Investice

Finanční prostředky vynaložené na investice činily v r. 2019 celkem 54 797 000 Kč.

Most M3

Mezi nejvýznamnější investiční projekty patří celková rekonstrukce mostu M3 o délce 150 m. Most složený ze 13 dílů slouží k přejezdu vodní plochy pro autobusy, Afrika trucky i auta návštěvníků. Pro podobu přemostění byl vzhledem ke koncepci safari parku inspirací africký kontinent, který se zoo snaží přiblížit návštěvníkům „všemi smysly“. Jedná se o nejdražší stavbu v safari parku za posledních deset let, nahrazuje druhý ze čtyř mostů v letním safari. Vzhledem ke špatnému technickému stavu hrozilo uzavření původního mostu statikem. Investice činila celkově 28 296 000 Kč, z toho 28 milionů korun hradil výhradní akcionář, Královéhradecký kraj. Stavbu tvoří ocelové nosné konstrukce na ocelových ložiscích s kotvením do stávajících podpěr, dále ocelové zábradlí a nadvýšená křídla z monolitického železobetonu. Pojezdová část mostu je nově tvořena masivními modřínovými trámy. Byla provedena sanace železobetonových částí spodní stavby a provedení přechodových oblastí včetně izolace a drenážního potrubí.

Zimní expozice žiraf sítovaných

Další v tomto roce dokončenou významnou stavbou je velkokapacitní, pro návštěvníky celoročně otevřená Zimní expozice žiraf sítovaných, která je jednopodlažní přístavbou

stávajícího zimoviště kopytníků. Halou o rozměrech 20 x 40 m a výšce 7 m prochází vyvýšená lávka, která umožňuje návštěvníkům přiblížit se žirafám téměř na dosah. Zvířata se pohybují v přirozeném stádovém uspořádání. Bariéry mezi návštěvníky a zvířaty jsou minimalizovány, což koresponduje s moderní koncepcí zoologických zahrad jak z hlediska kvality chovatelských podmínek a welfare zvířat, tak z hlediska osvěty veřejnosti. Nosná konstrukce objektu je realizována z železobetonových kruhových sloupů v kombinaci s dřevěnými lepenými střešními vazníky. Střecha je oblouková s foliovou krytinou a pásovými obloukovými světlíky. Opláštění tvoří stěnové panely.

Dotační projekt „Z tropů do tropů po česko-polském pomezí“

Projekt financovaný z evropských fondů programu přeshraniční spolupráce Interreg byl zahájen v roce 2018 s plánovaným dokončením v r. 2020. V rámci tohoto projektu probíhá celková rekonstrukce pavilonu Ptačí svět, pavilonu Vodní světy a výběhů Pavilonu šelem. V r. 2019 se podařilo dokončit rekonstrukci pavilonu Ptačí svět. Jednalo se o odstranění původní a navezení nové zeminy a dalších povrchových vrstev, vysazení nové vegetace, odstranění a nové provedení stupnic stávajících schodišť a provedení nových dřevěných lávek v trasách stávajících cest. Dále byly odstraněny četné vnitřní konstrukce jednotlivých expozic, došlo k uměleckému provedení umělých skal z polystyrenu se speciální vrchní stříkanou maltou, dále k realizaci nového jezírka a nové expozice fos. Byly instalovány nové ochranné sítě na spodním líci střešní konstrukce pro zamezení usedání ptáků, došlo k úpravám elektroinstalací a montáži systému reverzní osmózy pro mlžení.



Zimní expozice žiraf síťovaných. (sj)

Rozsáhlá rekonstrukce pavilonu Vodní světy a rekonstrukce výběhů Pavilonu šelem pokračuje v roce 2020.

Safari Resort – Hotel Safari Lodge, Safari kemp

V Safari kempu byly zhotoveny další 3 ks dřevěných podlažek, na kterých jsou postaveny velkokapacitní stany SÚDÁN. Významným posunem je také realizace nového občerstvení pro ubytované hosty – Tsavo Bar.

Zimoviště Nový nosorožinec

Byla provedena úprava strojoven v rámci generální opravy systému vzduchotechniky, dále úprava rozvodu vody, montáž betonových napáječek a džezů, elektromontážní a elektroinstalační práce – ovládání a regulace osvětlení a pohonů vrat, elektroinstalace v přípravě krmiv, připojení ohříváčů TUV.

Africká savana

Proběhla dodávka a montáž ocelové stěny pro práci se slony v pavilonu Africká savana.

Mezi další významné investice patří probíhající akce s plánovanou realizací v r. 2020 – projekt Jihozápadní Afrika a Redukce mostu M2.

Opravy a udržování

Náklady vynaložené na opravy a udržování byly v roce 2019 v celkové výši 23 843 000 Kč.

Zimoviště Nový nosorožinec

Generální oprava vzduchotechniky, dále oprava kaloliferů, rozvodů požární vody k hydrantům, oken a dveří.

Zimoviště jihoafrických kopytníků

Oprava střešní krytiny, omítek a narušeného zdiva, oprava svítidel a související elektroinstalace, oprava oken a dveří.

Pavilon Ptačí svět

Oprava rozvodů vody, povrchu bazénku a vodopádu, dále výměna 2 ks poškozených skleněných výplní ve vnitřní expozici orangutanů, oprava dveří v pavilonu, oprava dřevěné pavlače u stěny k orangutanům a místnosti pro orangutany ve spojovacím krčku mezi halami pavilonu, dále oprava systému vysokotlakého mlžení v obou halách.

Zimoviště Starý a Nový žirafinec, Zimoviště V.

Opravy dveří.

Pavilon šelem

Opravy skleněných výplní výměnou a leštěním ve výběžích šelem.

Objekt karantény – ptáci

Oprava podlahy.

Trafostanice a vedení VN

Generální oprava kompenzačního rozvaděče TS1.

Hotel Safari Lodge

Oprava balkonových dveří včetně opravy ostění a nadpraží, dále oprava ostění a nadpraží po výměně dveří, generální oprava kotle v plynové kotelně.

Zimoviště M1

Oprava podlahy a boxů pro buvoly pralesní, oprava oken a dveří v objektu.

Voliéra primátů

Oprava voliéry pro guerézy angolské.

Africké Safari Josefa Vágnera a výběhy kopytníků

Oprava dřevěných sloupů pro elektrický ohradník, oprava pletivového oplocení, oprava založení a sloupů 5 ks přístřešků.

Komunikace v klasické části zoo

Přeložení zámkové dlažby u pavilonu goril.



Pracovníci oddělení technického provozu a servisu (zleva): Tereza Jiříčková, Petr Jiříčka, Kateřina Paříková, Vladimír Mertlík, Oldřich Vetešík a Jan Povolný.

Adopce

Pavel Šereda



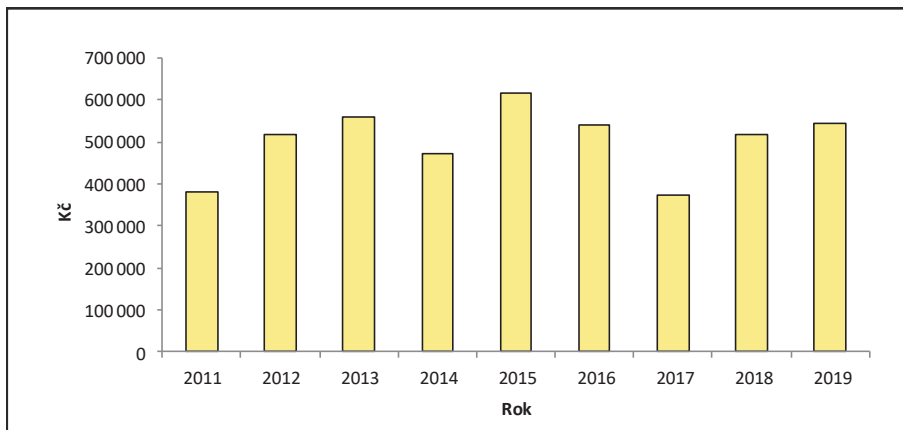
Hrošík liberijský získal v roce 2019 celkem 12 adoptivních rodičů a stal se tak nejvíce adoptovaným zvířetem. (sj)

Jako každým rokem patří náš velký dík všem adoptivním rodičům za podporu našich zvířat. Jejich příspěvky pomohly chovu a rozmnožování zvířat v našem safari parku.

V neděli 22. září proběhl druhý ročník „Setkání partnerů a adopčních rodičů safari parku“. Na tuto událost zveme adoptivní rodiče, kteří na chov zvířat přispějí částkou alespoň 10 000,-Kč. Kromě přípitku s občerstvením byla na programu také projížďka po safari s průvodcem. V letošním roce měli účastníci možnost blíže nahlédnout do zázemí chovu nosorožců a dozvědět se mnoho zajímavých informací o našich zvířatech. Na závěr celého programu byla pro zájemce připravena přednáška vedoucího oddělení Komunikace a mezinárodních projektů, Jan Stejskala, která pojednávala o zahraničních projektech, do kterých jsme zapojeni.

V roce 2019 se do programu adopcí zapojilo celkem 176 jednotlivců, 13 škol a 5 institucí. Jejich příspěvky dosáhly celkové výše 544 851,88 korun. Děkujeme!

Adoptivní příspěvky v letech 2011 až 2018 (v Kč)



Adoptivní majitelé a spolumajitelé, firmy a instituce v roce 2019

Adoptivní majitel	Město	Zvíře	Kč
Autocentrum Hájek, spol. s.r.o.	Týnec nad Labem	šimpanz	25 000,00
ZPA Smart Energy a.s.	Trutnov	serval	20 000,00
Dvorské toulky do Ratibořic	Dvůr Králové nad Labem	šimpanz "Babeta"	15 000,00
Carla spol. s.r.o.	Dvůr Králové nad Labem	dikdik kirkův	5 000,00
ÚCZP Pardubice - TEAP, Česká pojišťovna a.s.	Pardubice	chameleon jemenský	2 000,00
Celkem			67 000,00

Adoptivní majitelé a spolumajitelé, školy a školní kolektivy v roce 2019

Adoptivní majitel	město	Zvíře	Kč
MATEŘSKÁ ŠKOLA HOLUBOVA HOLICE, AFRICAN SCHOOL - KARIBU SANA	Holice	želva obrovská	11 000,00
Základní škola Týniště nad Orlicí	Týniště nad Orlicí	Hrošík Liberijský	10 000,00
Střední odborná škola veterinární, Hradec Králové - Kukleny	Hradec Králové	surikata	6 000,00
Základní škola a Mateřská škola Libáň, SRPLŠ z.s.	Libáň	gepard	5 000,00
ZŠ a MŠ Josefa Gočára, Hradec Králové, Tylovo nábřeží 1140	Hradec Králové	ženetka tečkovaná	4 000,00
ZŠ a MŠ Pohádka, Mandysova 1434, Hradec Králové	Hradec Králové	želva obrovská	2 600,00
4.oddíl Stopa	Hradec Králové	chameleon jemenský	2 000,00
ZŠ a MŠ Pohádka, Mandysova 1434, Hradec Králové	Hradec Králové	ženetka tečkovaná	1 800,00
ZŠ a MŠ Pohádka, Mandysova 1434, Hradec Králové	Hradec Králové	lemur kata	1 700,00
ZŠ a MŠ Josefa Gočára, Hradec Králové, Tylovo nábřeží 1140	Hradec Králové	mangusta trpasličí	1 000,00
4. B ZŠ Bezručova, Hradec Králové	Hradec Králové	nosorožec dvourohý	500,00
Jonáš Michek, Gymnázium Dobruška	Vsetín	nosorožec tuponosý	750,00
Žáci 5.C, ZŠ Meteorologická, Praha 4	Praha	bodlín telfairův	500,00
Celkem			46 850,00

Adoptivní majitelé a spolumajitelé, jednotlivci v roce 2019

Adoptivní majitel	Město	Zvíře	Kč
Petr Mýl	Červený kostelec	gepard a pštros dvoupřstý	36 000,00
Sedláčkovi	Trutnov	hrabáč kapský	25 000,00
Mikuláš Drholec	Trutnov	slon africký	25 000,00
Lenka a Jiří Čejkovi	Horní Počaply	pes ušatý	20 000,00
Štefánia Kováčová	Širkovce	nosorožec dvourohý "Marvin"	20 000,00
Tomáš Dohnálek	Mladé Buky	bongo	15 000,00
Dagmar Loučková	Vestec	hrošík liberijský	13 000,00
Malý David	Jičín	výr africký	12 000,00
Alena a Milan Krylovi	Jablonec nad Nisou	pes hyenový	12 000,00
Milan David revizní technik zdvihačích zařízení	Dvůr Králové nad Labem	nosorožec tuponosý	10 000,00
MVDr. Blanka Karešová	Hradec Králové	žirafa - Jenifer	10 000,00
Richard Fajfr	Opatovice nad Labem	fenek	10 000,00
Klára Zvoničková	Náchod	karakal	9 000,00
Tom&Petra Parry	Hradec Králové	kočkodan Campbellův	6 500,00
Jaroslav Fajt	Hradec Králové	zebra grévyho	6 000,00
Robin Mezlík	Budišov	pisíla čáponohá	5 500,00
Kristýna Šrůtová	Beroun	žirafa rothschildova	5 500,00
Natálie Šrůtová	Beroun	buvol kafrský	5 500,00
Světлана Myšáková	Potštejn	lemur kata	5 000,00
Věra Smetanová	Svobodné Dvory	plameňák růžový	5 000,00
Jiřina Tučková	Pardubice	surikata	5 000,00
Anna Mokrá	Dvůr Králové nad Labem	želva obrovská	5 000,00
Laura Marethová	Praha	lemur kata	5 000,00
Petr Kosař	Mladá Boleslav	slonice Saly	5 000,00
Jana Mádllová	Praha	slon africký	5 000,00
Karolína Nosková	Zdobín	lev berberský	5 000,00
Lenka a Richard	Klášterec nad Ohří	kvakoč noční	4 000,00
Rodina Nachtmannova	Čelákovice-Sedlčánky	fosa madagaskarská	4 000,00
Riša Mareth	Praha	osel somálský	4 000,00
Jana Němečková	Hradec Králové	ibis jihoafrický "Madla"	4 000,00
Pavel Přibyl	Hradec Králové	lev	3 600,00
Světлана Myšáková	Potštejn	Papoušek žako	3 000,00
Matěj Peštuka	Týniště nad Orlicí	želva obrovská	2 600,00
Karolína Havlová	Hradec Králové	přímorožec šavlorohý	2 500,00
Bahniková Daniela	Mladá Boleslav	fenek	2 400,00
Podlahová Miluše	Vodňany	gepard	2 400,00
Pavel Hrbotický	Praha	osel zakrslý	2 000,00
Lenka Hamplová	Hradec Králové	pes hyenový	2 000,00
Karel Císař	Kroměříž	fosa madagaskarská	2 000,00
Karolína Mašatová	Nechanice	osel zakrslý	2 000,00
Miloš Petr	Hradec Králové	žirafa síťovaná	2 000,00
Martin Duršpek	Kolín	hadilov písař	2 000,00
Káťa a Tom Haščákoví a Ondra Vogl	Čelákovice-Sedlčánky	chameleon jemenský	2 000,00
Jana Heváková	Pardubice	daman sklaní	2 000,00
Ludmila a Vojtěch Lukášovi	Vrchlabí	levhart perský	2 000,00
Peter Soták	Brandýs nad Labem	osel zakrslý	2 000,00
Jitka Dušková	Lanškroun	Hrošík Liberijský	2 000,00

Adoptivní majitel	Město	Zvíře	Kč
Petr Mráz	Praha	hrabáč kapský	1 500,00
Lucie Juhászová	Hradec Králové	surikata	1 500,00
Prokop Brož	Hradec Králové	ovce kamerunská	1 500,00
Miloš Dezort	Řevnice	želva paprscitá	1 500,00
Lukáš Wagenknecht	Kolín	želva paprscitá	1 500,00
Tomáš Strnad	Liberec	želva paprscitá	1 500,00
Burdovi LPMÁKE	Radonice	surikata	1 500,00
Jan Horák, učitel ZŠ Eduarda Štorcha a	Lázně Bělohrad	mangusta trpasličí	1 200,00
Šejnovi	Heřmanice nad Labem	želva paprscitá	1 000,00
Jana Němečková	Hradec Králové	ibis jihoafrický "Madla"	1 000,00
Lucie Kučerová	Brandýs nad Labem	mangusta trpasličí	1 000,00
Anna Lipgart	Praha	okapi	1 000,00
Petr Korotvička	Hostivice	surikata	1 000,00
Tereza Formanová	Senice	zebra grévyho	1 000,00
Milan a Lenka	Jaroměř	mangusta trpasličí	1 000,00
Bobeš a Lupínek - Bodlíni z Olomouce	Olomouc	bodlín telfairův	1 000,00
Mgr. Eva Paseková	Pardubice	karakal	1 000,00
Jaroslav Štěrba	Pardubice	serval	1 000,00
Eda Szymanská	Hradec Králové	bodlín telfairův	1 000,00
Lada Hofmannová	Praha	chameleon třírohý	1 000,00
Štěpánka Hofmannová	Praha	žirafa síťovaná	1 000,00
Lukáš Címr	Praha	mangusta trpasličí	1 000,00
Tobiáš Jakubčín	Třinec	Hrošík Liberijský	1 000,00
Michaela a Vojtěch Cendelínovi	Chomutov	gorila nížinná	1 000,00
Lenka Vrkoslavová	Hradec Králové	velbloud jednohrbý	1 000,00
Michaela a Vojtěch Cendelínovi	Chomutov	gepard	1 000,00
Lenka a Honza Kmentovi	Pardubice	lemur kata	1 000,00
Stanislav Tejkl	Dolní Černá	levhart perský	1 000,00
Martin a Nela Krumlovi	Lično	talapoin severní	1 000,00
Miroslav Raška	Ostrava	nosorožec tuponosý	1 000,00
František Němeček	Trutnov	fenek	1 000,00
Jiří Němeček	Trutnov	lemur kata	1 000,00
Jiří Čapek	Roztoky	želva paprscitá	1 000,00
Anežka Marečková	Hradec Králové	dikdik kirkův	1 000,00
Andrea Svačinová	Pardubice	nosorožec tuponosý	1 000,00
Lucie Mikešová	Klučov	mangusta trpasličí	1 000,00
Diana Petrovická	Chlumec nad Cidlinou	nosorožec dvourohý	1 000,00
Maximilián Dusík	Videň	okapi	991,88
Šulcová Veronika	Most	gorila nížinná	800,00
Kamila Krpoun Rákosníková	České budějovice	gorila Tadao	800,00
Jakub Malinský	Vrchlabí	surikata	750,00
Věra Pilařová	Bořice	surikata	750,00
Kristýna Veselá	Hradec Králové	pes hyenový	750,00
Dominik Holub	Říčany	holub africký	750,00
David Holub	Říčany	holub skvrnitý	750,00
Lukáš Címr	Praha	trnorep africký	750,00
Jakub Veselý, jr.	Hradec Králové	surikata	750,00

Adoptivní majitel	Město	Zvíře	Kč
Anna Rejhonová	Smiřice	surikata	750,00
Barbora Šimrová	Chrástany	gepard	750,00
Zuzana Srpová	Roztoky	trnorep africký	750,00
Hana Jirsová	Sadská	osel poitou	710,00
Jakub a Dominik Hercíkovi	Hořice	bodlín telfairův	500,00
Klára Mědílková	Horní Radechová	fosa madagaskarská	500,00
Jana Němečková	Hradec králové	veverka kapská	500,00
Jana Němečková	Hradec králové	serval	500,00
Matěj Kočmíd	Hradec Králové	gepard	500,00
Anna Krátká	Holice	pes ušatý	500,00
Matěj Havel	Hradec Králové	zmije gabunská	500,00
Bára Olejarčíková	Valdice	žirafa rothschildova	500,00
Michal Vašek	Žďár nad Sázavou	karakal	500,00
Kamila Šimerdová	Bolehošť	surikata	500,00
Sabina Tláskalová	Trutnov	osel somálský	500,00
Veronika Vondrová	Svitavy	zmije gabunská	500,00
Štěpán Císař	Kroměříž	papoušek zelenobříchý	500,00
Josef Voborník	Jaroměř	levhart perský	500,00
Radka Zajícová	Živance	bodlín telfairův	500,00
Zuzana Hnyková	Jilemnice	žirafa síťovaná	500,00
František Krátký	Pardubice	agapornis růžovohrdlý	500,00
Soňa Krátká	Pardubice	vдовka dominikánská	500,00
Dohnálkovi, Mlejnkovi	Skuhrov nad Bělou	husice egyptská	500,00
Lucka Cvrčková	Hronov	lemur kata	500,00
Zdenda & Danča Kozovi	Smiřice	koza kamerunská	500,00
Jan Kašpar	Pardubice	zoborožec šedolící	500,00
Julie Kašparová	Pardubice	bodlín telfairův	500,00
Jakub Kašpar	Pardubice	langaha madagaskarská	500,00
Novomanželé Šrámkovi	Černilov	koza kamerunská	500,00
Barbora Slezáková	Jaroměř	kachna temná	500,00
Jitka Slezáková	Jaroměř	kachna žlutozobá	500,00
P. Lochovská	Liberec	Nosorožec dvourohý	500,00
Ing. Jan Novák	Praha	nosorožec tuponosý	500,00
Barbora Dostálová	Vrchlabí	agapornis škraboškový	500,00
Renáta Továrková	Chornice	Hrošík Liberijský	500,00
Renáta Továrková	Chornice	nosorožec tuponosý	500,00
Linda Kroužková	Liberec	krajta písmenková	500,00
Julie Hodková	Hořice	sup bělohavý	500,00
Eliška Myšková	Jaroměř	lžičák kapský	500,00
Libor Raška	Brno	velbloud jednohrbý	500,00
Adam Vojtovič a Adéla Bejrová	Pardubice	želva paprštěitá	500,00
Nikoléta Kozlová	Svätoplukovo	Hrošík Liberijský	500,00
Manželé Exnarovi	Jaroměř	bodlín telfairův	500,00
Aneta Mejdrová	Praha	karakal	500,00
Aneta Gruntová	Rychnov nad Kněžnou	bodlín telfairův	500,00
Madga	Horní Jiřetín	šimpanz	500,00
Boris Dvořák	Liberec	žirafa síťovaná	500,00

Adoptivní majitel	Město	Zvíře	Kč
Tomáš Balcar	Pec pod Sněžkou	langaha madagaskarská	500,00
František Kvapil	Brno	fosa madagaskarská	500,00
Šimon Machek	Dvůr Králové nad Labem	mangusta trpasličí	500,00
Pavel Polák	Vysoké Veselí	polák malý	500,00
Jakub Friml	Žamberk	surikata	500,00
Miloš Bajer	Holice	slon africký	500,00
Jiří Holeček	Černava	žirafa rothschildova	500,00
Adélka Kalousková	Rychnov u Jablonce nad Nisou	bodlín telfairův	500,00
Jitka	Vrchlabí	surikata	500,00
Martin Mareš	Dačice	gepard	500,00
Diana Hofmanová a Lukáš Rázl	Dobruška	bodlín telfairův	500,00
Adam Janda, AP Freight	Nová Paka	polák malý	500,00
Petr Starý, AP Freight	Nová Paka	polák malý	500,00
Luděk Krpoun	České budějovice	gorila Tadao	500,00
Kuba, Eliška, Víky a Kristýnka	Hradec Králové	prase savanové	500,00
Alička Hašlová	Bakov nad Jizerou	osel zakrstlý	500,00
Jakub Haší	Bakov nad Jizerou	okapi	500,00
Pavla Pannyová	Trutnov	Hrošík Liberijský	500,00
Anna Pannyová	Trutnov	Hrošík Liberijský	500,00
Jana Pannyová	Trutnov	Hrošík Liberijský	500,00
Luboš Panny	Trutnov	Hrošík Liberijský	500,00
Kateřina Müllerová	Kostelec nad Černými Lesy	okapi	500,00
Helena Kubaláková	Strakonice	gepard	500,00
Petr Nosek	Hradec Králové	agapornis růžovohlavý	500,00
František Němeček	Hradec Králové	pes ušatý	500,00
Jiří Němeček	Hradec Králové	lemur kata	500,00
Alička Řezníčková	Pardubice	bodlín telfairův	500,00
Lukáš Kuchařík	Lázně Bohdaneč	plameňák růžový	500,00
Olinka Kalousková	Hradec Králové	ostralka rudozobá	500,00
Anna Prusíková	Kralovice	fenek	500,00
Hrochovi	Hradec Králové	Hrošík Liberijský	500,00
PaeDr. Jitka Šestáková	Prosečné	žirafa rothschildova	500,00
Marcela, Petr, Nikola a Karin Raabovi	Trutnov	lemur kata	500,00
Renatka	Vysoké Veselí	Hrošík Liberijský	500,00
Kateřina	Vysoké Veselí	polák malý	500,00
Celkem			431 001,88

Sponzoring a dary

Jaroslav Hyjánek a Hana Dvořáková



Velká část peněžních darů byla v roce 2019 na projekt záchramny nosorožců. (sj)

Záchranné projekty se nerealizují jen za přispění zoologických zahrad, ochrannářských organizací či orgánů veřejné správy, ale hlavně díky vám – sponzorům a dárcům.

Velmi si ceníme těch, kteří s námi sdílí stejné hodnoty v ochraně přírody a dokáží naše ochrannářské projekty podpořit finančně či materiálně.

Díky vaší podpoře dosáhly v roce 2019 peněžní dary a výnosy z placené reklamy částky 6 074 161,- Kč. Ve výnosu z nepeněžních darů a barterových reklam částka dosáhla výše 789 904,- Kč. Děkujeme všem svým podporovatelům, bez vás by to nešlo.

Nepeněžní dary v roce 2019 (údaje v Kč)

Dárce	Hodnota daru	Forma daru
Mlýny J. Voženík spol. s.r.o; Průmyslová 104, 503 02 Předměřice	5 685,00	Pšeničné otruby
Mlýny J. Voženík spol. s.r.o; Průmyslová 104, 503 02 Předměřice	8 640,00	Ovesné vločky
Weiss František, Milčice 94, 289 11 Pečky	30 000,00	Pšenice
Díbaq a.s; Helvíkovice 90, 564 01 Žamberk	4 239,20	FLEXI PENTA 0,5 kg
Díbaq a.s; Helvíkovice 90, 564 01 Žamberk	3 517,95	Ovesné vločky
Díbaq a.s; Helvíkovice 90, 564 01 Žamberk	2 310,00	Pochoutka
Díbaq a.s; Helvíkovice 90, 564 01 Žamberk	423,92	FLEXI PENTA 0,5 kg
BIOKRON s.r.o; Kolperky 635/A, 664 56 Blučina	9 720,00	Biostan pokus
BIOKRON s.r.o; Kolperky 635/A, 664 56 Blučina	9 720,00	Biostan kontrola

Peněžní dary v roce 2019 (údaje v Kč)

Dárce	Částka	Účel daru
ČSOB	1 000 000,00	Na realizaci investiční činnosti
Wildlife dary na transport nosorožců	872 728,12	Projekt na záchranu nosorožců
EAZA, Amsterdam	517 800,00	Projekt na záchranu nosorožců
NORTH OF ENGLAND ZOO, CHESTER	242 624,12	Projekt na záchranu nosorožců
ZOO CHESTER - transport nosorožců do RWANDY	233 068,80	Projekt na záchranu nosorožců
NORT OF ENGLAND ZOO, CHESTER GB	225 138,65	Projekt na záchranu nosorožců
Anonymní dárci	219 826,84	Ochrana zvířat a životního prostředí
Dr. DOBIAS HEALING SOL., CANADA	181 889,18	Projekt na záchranu nosorožců
REE PARK SAFARI, DENMARK	153 240,00	Projekt na záchranu nosorožců
GASTRO ZOO (Wildlife)	150 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
EMMANUEL CIOLFI	128 125,00	Projekt na záchranu nosorožců
J.J.F. CENTAURUS	127 175,00	Projekt na záchranu nosorožců
HELLYER FRANCIS	113 497,72	Projekt na záchranu nosorožců
LLC PLGP 43, MIAMI	113 135,00	Projekt na záchranu nosorožců
Unilever	100 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
RC Zlín poliklinika (Wildlife)	100 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
Plzeňský prazdroj	100 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
SAFARI ZOO ES (Wildlife)	86 964,50	Projekt na záchranu nosorožců
CHARLES P. ROCKEFELLER, USA	67 881,00	Projekt na záchranu nosorožců
ZOO LEIPZIG	51 310,00	Projekt na záchranu nosorožců
Zologická zahrada Hodonín	30 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
Plynosklad s.r.o., Pardubice	25 000,00	Ochrana zvířat a životního prostředí
Adventura s.r.o. Praha 1	25 000,00	Projekt na záchranu nosorožců
MVDr. Přemysl Rabas	23 150,00	Projekt na záchranu nosorožců
ČSOB dar na převoz nosorožců	23 150,00	Projekt na záchranu nosorožců
ZOO LEIPZIG	19 301,25	Projekt na záchranu nosorožců
Paní Gareisová Radmila, Pardubice	5 000,00	Ochrana zvířat a životního prostředí
Pan Novák František, Pardubice	5 000,00	Ochrana zvířat a životního prostředí
Lohman a Rauscher	5 000,00	Ochrana zvířat a životního prostředí

Nepeněžní dary v roce 2019 - zvířata (údaje v Kč)

Dárce	Hodnota daru	Forma daru
ZOO Augsburg, Německo	500,00	Dytlík skvrnitý
ZOO Wrocław, Polsko	500,00	Perlička chocholatá
ZOO Augsburg, Německo	300,00	Hroznýš psohlavý
ZOO Plzeň	500,00	Osinák africký
ZOO Plzeň	2 000,00	Kormorán velký
Stránský, Trutnov	200,00	Husice šedohlavá
Stránský, Trutnov	200,00	Husice egyptská
Stránský, Trutnov	500,00	Pisila čáponohá
ZOO Lisieux	1 000,00	Pakůň běloocasý
ZOO Ostrava	1 000,00	Vousák senegalský 2x
ZOO Ostrava	500,00	Agapornis etiopský
ZOO Praha	2 000,00	Zebra Böhmová
ZOO Ostrava	200,00	Husice modrokřídlá
J.Brokeš,Dvůr Králové n/L	100,00	Žabka pestrá
neznámý dárc	100,00	Ostenec Picassův
neznámý dárc	100,00	Kněžík srpkovitý
ZOO Köln, Německo	500,00	Holub olivový
ZOO Köln, Německo	200,00	Špaček rudokřídlý 2x

Dárce	Hodnota daru	Forma daru
ZOO Lešná	1 000,00	Kudu velký
ZOO Praha	200,00	Čírka hottentotská
ZOO Praha	1 000,00	Ústřičník velký-2x
ZOO Praha	1 000,00	Makí trpasličí-2x
O.Kejval, Roudnice	1,00	Štír tlustorepý
Biopark de Doué, Francie	5 000,00	Nosorožec černý
Beekse Bergen, Nizozemsko	1 000,00	Hadilov pisař
ZOO Antwerpen, Belgie	1 000,00	Noháč jihoafrický-2x
L.Stránský, Trutnov	500,00	Holub olivový
L.Stránský, Trutnov	500,00	Pisila čáponohá
ZOO Brno	1 000,00	Papoušek žako-2x
ZOO Brno	1 000,00	Želva paprscitá-2x
ZOO Jihlava	400,00	Pižmovka ostruhatá-2x
ZOO Ostava	1 000,00	Šup bělohavý
ZOO Valencie	1 000,00	Chocholatka červená
ZOO Magdeburg	1 000,00	Voduška jelenovitá
ZOO Plzeň	5 000,00	Želva paprscitá-10x
ZOO Plzeň	300,00	Užovka madagaskarská-3x
ZOO Plzeň	600,00	Felsuma grandis-6x
ZOO Plzeň	100,00	Felsuma madagaskarská
ZOO Plzeň	200,00	Felsuma kochi-2x
ZOO Plzeň	200,00	Felsuma Standingova-2x
ZOO Plzeň	200,00	Gekon sp.-2x
ZOO Plzeň	200,00	Rákosnička běloskvrnná
ZOO Plzeň	40,00	Parosnička srdíčková
ZOO Plzeň	60,00	Parosnička mramorová
ZOO Plzeň	1 000,00	Želva paprscitá-2x
ZOO Africa Alive, UK	1 000,00	Cibetka africká-2x
ZOO Africa Alive, UK	1 000,00	Serval
ZOO Lipsko, Německo	1 000,00	Snovatec madagaskarský
ZOO Chester, UK	500,00	Jeřáb paví
Safari Ramat, Izrael	500,00	Fenek
Kölner ZOO, Německo	200,00	Husice modrokřídla
Kölner ZOO, Německo	200,00	Pižmovka hřebenatá
Kölner ZOO, Německo	200,00	Špaček rudokřídý 2x
Kölner ZOO, Německo	2 000,00	Žebra Grévyho
ZOO Hluboká	500,00	Lemur kata
ZOO Brno	4 000,00	Agapornis Fischerův
ZOO Praha	1 000,00	Antilopa vraná-1x
ZOO Brno	10,00	Nožovec černý-1x
ZOO Brno	80,00	Aftotetra dlouhoplout.-8x
ZOO Brno	20,00	Ostnovec leopardí-2x
ZOO Brno	50,00	Peřovec Schoutedenuv-5x
ZOO Brno	10,00	Peřovec černobřichý-1x
ZOO Brno	20,00	Peřovec velkoploutvý-2x
ZOO Brno	150,00	Tlamovec čelnatý-15x
ZOO Brno	20,00	Bichírek úhořovitý-2x
ZOO Brno	5,00	Sasanka čtyřbarevná-1x
ZOO Brno	45,00	Laločník-9x
ZOO Brno	20,00	Montipóra-4x

Dárce	Hodnota daru	Forma daru
ZOO Brno	5,00	Dendrofyla ledvinovitá-1x
ZOO Brno	20,00	Stolan-4x
ZOO Brno	5,00	Turbinatka rozdělená-1x
ZOO Brno	25,00	Laločnice-5x
ZOO Brno	10,00	Sasankovec-2x
ZOO Brno	5,00	Laločník-1x
ZOO Brno	5,00	Útesovník-1x
ZOO Brno	10,00	Sasankovec-2x
ZOO Brno	10,00	Houbovník-2x
ZOO Brno	5,00	Pórvník různotvarý-1x
ZOO Brno	5,00	Houbovník-1x
ZOO Plzeň	200,00	Felsuma kochi-2x
ZOO Plzeň	100,00	Gekon sp.1x
PřK UK,L. Kratocvil,Praha	400,00	Ještěrkovec žlutohrdlý-4x
ZOO Arnherm, Nizozemsko	1 000,00	Pakůň bělobradý-1x
ZOO Wroclaw, Polsko	500,00	Páv konžský
L.Stránský,Trutnov	200,00	Husička doubarvá-1x
ZOO Olomouc	35,00	Sasanka čtyřbarevná-7x
ZOO Olomouc	25,00	Sasanka sp.-5x
ZOO Olomouc	15,00	Korálovník sp.-3x
neznámý dárce	100,00	Bodlok maslovaný-1x

Výnosy z reklamy v roce 2019 - finanční

Partner	Kč
ČEZ, a.s., Praha 4	550 000,00
Československá obchodní banka,a.s., Praha	247 933,88
TIMRA s.r.o., Pardubice	75 000,00
Cerea, a.s. Pardubice	60 000,00
Magrix, s.r.o. Prostějov	50 000,00
ATAS elektromotory Náchod a.s. Náchod	30 000,00
De Heus a.s. Bučovice	16 393,45
Město Dvůr Králové nad Labem	16 137,02
J. SEIDL a spol., s.r.o. Dvůr Králové nad Labem	15 000,00
Všeobecná zdravotní pojišťovna Praha 3	15 000,00
Bidfood Czech Republic s.r.o. Kralupy nad Vltavou	10 000,00
Pepperl + Fuchs Manufacturing s.r.o. Trutnov-Horn	8 461,54
FV-Plast, a.s. Praha 9 - Horní Počernice	4 132,23
TANA realitní kancelář, spol. s.r.o. Dvůr Králové	4 132,23
Optika Hrubá s.r.o. Dvůr Králové nad Labem	4 132,23
ZPA Smart Energy a.s., Trutnov	2 606,60
JUTA a. s., Dvůr Králové nad Labem	776,32

Výnosy z reklamy v roce 2019 - nefinanční

Partner	Kč
Toyota Central Europe - Czech s.r.o. Praha 5	362 373,36
Mountfield HK, a.s. Hradec Králové 3	100 826,44
UNILEVER ČR, spol. s r.o., Praha	50 000,00
Patron ca s.r.o. Praha 1	40 495,32
LP Komfort s.r.o. Praha 1	30 146,93
BEAS, a.s., Hradec Králové	30 000,00
CENTRUM CHODOV, a.s. Praha-Staré Město	15 000,00
Dibaq, Žamberk	13 165,70
Máša agency s.r.o. Pardubice-Zelené Předměstí	10 000,00
DIKRAM s.r.o. Mladé Buky	6 703,12
KrosMedical s.r.o. Mříčná	6 000,00
Hvězdárna v Úpici Úpice	826,45



Naši podporovatelé darují i krmení pro zvířata (sj)



Darem ZOO Lisieux byl i pakůň běloocasý. (sj)

NATURA VIVA

Jaroslav Haimy Hyjánek



Městečko Tíebélé v zimě. (sj)

V roce 2019 se členové spolku zaměřili na realizaci aktivit spočívajících ve shromažďování finančních prostředků na podporu hlavní činnosti spolku a to podporu ochrany přírody a chovu ohrožených druhů zvířat. Tato aktivita byla koncem roku 2019 úspěšná a spolku se po založení veřejné sbírky podařilo uzavřít smlouvu s organizací Fórum dárců, z.s. a zřídit dárcovské DMS pod názvem projektu „Na Nosorožce!“.

Podporovatelé mohou nyní zasílat finanční příspěvky formou dárcovských **DMS na tel. číslo 87 777, s textem zprávy: DMS SAFARI 30; DMS SAFARI 60; DMS SAFARI 90.**

DMS zprávy jsou rozděleny dle výše příspěvku na 30,- 60,- a 90,- Kč. Poskytovatel služby si účtuje 1 Kč z každé odeslané DMS. Nasbírané prostředky budou použity na podporu chovu nosorožců v Safari Parku Dvůr Králové. Tento projekt „Na Nosorožce!“ je důležitým mezníkem v aktivitách spolku, neboť se nám podařilo vytvořit pilotní projekt, do kterého jsou zapojení různorodí partneři, jak z neziskového sektoru, veřejné služby, tak i z řad podnikatelských subjektů.

NATURA VIVA, z.s. pořádá veřejnou sbírku prostřednictvím DMS na podporu záchranných projektů Safari Parku Dvůr Králové. Sběrka je propagována prostřednictvím pivního speciálu, který vyrábí SAFARI GASTRO s.r.o. a Plzeňský

Prazdroj a.s. zajišťuje jeho propagaci a distribuci. Tato spolupráce velmi dobře funguje.

Děkujeme všem partnerům za úsilí, které v rámci tohoto projektu vynakládají. Do dalších let si přejeme další projekty tohoto rázu a úspěchy v realizaci vlastních cílů za účelem podpory ochrany přírody a záchrany přírodního dědictví, které je naší povinností chránit. Projekt „Na Nosorožce!“ již vygeneroval za měsíce listopad a prosinec 2019 částku 33 272,- Kč, která bude převedena z účtu provozovatele DMS na **sbírkový účet spolku č. 290453226/0300**.

Hospodaření spolku

Stav k 1. 1. 2019	Příjmy:	Výdaje:	Celkem k 31. 12. 2019	2017Hospodářský výsledek
124 071,39 Kč	21,63 Kč	5 801 Kč	118292,02 Kč	- 5 779,37 Kč

Vedené pohledávky:

- Fórum dárců z.s. - Příjmy z projektu DMS: 33 272 Kč (k 31. 12. 20 nebyla tato částka připsána poskytovatelem služby na sbírkový účet a je tedy vedena jako pohledávka)
- Česká pošta a.s. – Kredit datová schránka: 100,- Kč (uložen kredit na odesílání datových zpráv)



Firma SAFARI GASTRO s.r.o. přispívá na nosorožce z každého prodaného piva. (jse)

Zoologie

Jaroslav Haimy Hyjánek



Mláděta tereky africké. (sj)

Transport pěti nosorožců dvourohých do NP Akagera ve Rwandě, uskutečněný v roce 2019, nám opět umožnil naplnit jeden z hlavních cílů poslání zoologických zahrad a to navrácení zvířat zpět do přírody. Tento projekt jsme byli schopni zrealizovat díky dlouhodobé chovatelské spolupráci a zkušenostem s předchozími transporty nosorožců a dalších afrických savců do národních parků a rezervací na africkém kontinentě. Jsme velmi pyšní, že náš safari park má přímý dopad na podporu biodiverzity ohrožených druhů zvířat, tak jako by měla mít každá zoologická zahrada.

Jako každoročně i letos se můžeme pochlubit různorodým zpestřením chované kolekce zvířat a to také díky vytvoření nových či zrekonstruovaných pavilonů a expozic. Jedná se zejména o pavilon Ptačí svět s expozicí Madagaskar a Deštný prales střední Afriky. Zde přibyla jak fosa, tak i několik druhů plazů a hmyzu. Expozice střední Afriky je zajímavá pestrostí ptačích druhů.

Významným krokem v modernizaci chovatelských zařízení bylo otevření nového Pavilonu žiraf, v němž je v celosvětově největší chované stádo žiraf v zajetí zpřístupněno návštěvníkům po celý rok.

Náš safari park jako jediný ve střední Evropě chová Velkou africkou pětku – slon, nosorožec, buvol, lev, levhart – a jsme velmi rádi, že se nám každoročně daří dosáhnout odchovů vždy u některých z těchto druhů.

Zoologie se potýká a vždy potýkat bude s řešením zdravotních komplikací chovaných jedinců či skupin. Jeden z nejnáročnějších veterinárních případů k řešení byla několikahodinové operace samice šimpanze a její následná rehabilitace. Tento zákrok a následnou péči můžeme s odstupem času posoudit jako úspěšnou.

Abychom dosáhli odchovů a navracení zvířat zpět do přírody, je nutné odborně přistupovat k realizaci chovatelských plánů, sestavování nových párů, skupin a výměně zvířat s jinými zoologickými zahradami. Součástí těchto strategií je i přirozená obměna chovaných jedinců, častokrát vyřazením z chovu. Tito jedinci, pokud se jedná v přírodě o přirozenou kořist predátorů, jsou zkrmováni šelmám chovaným v našem safari parku.

Stejně důležitá je i příprava na transporty v roce následujícím, kdy nás čeká zejména transport dospělých slonů do našeho safari parku na základě evropského chovného programu a chovatelské spolupráce a také transporty dalších velkých savců například nosorožců a žiraf.

Podrobné informace k jednotlivé problematice se dočtete v odborných sekcích mých kolegů.



Pracovníci oddělení zoologie (zleva): Jaroslav Haimy Hyjánek a Irena Kubinová.

Šelmy a drobní savci

RNDr. Gabriela Linhart, PhD.



Spirit Nameri a S'Ajsabu. (sj)

Gepard štlhlý (*Acinonyx jubatus*)

Do roku 2019 jsme vstupovali s úctyhodným počtem osmi (čtyř plně dospělých a čtyř subadultů) gepardů. Čtrnáctiletá samice Darili již nedostala doporučení EEP koordinátora k dalšímu rozmnožování, v chovném centru pro gepardy pod glóby užívá poklidného života v plném zdraví. Její pětiletá dcera Spirit Nameri se již téměř rok zdokonaluje v mateřských dovednostech a k prahu dospělosti zdárně přivádí své čtyři potomky z prvního vrhu: S'Ajabu, Sitaru, Siwu a Sahili.

U mladé samice Sitaru jsme museli řešit frakturu pravé pánevní končetiny. Během léčby, která trvala dva měsíce, došlo ke komplikacím (zapaření, zánět meziprstí), které si vyžádaly opakovanou sedaci zvířete a převazy zranění. Přesto se podařilo končetinu úspěšně vyléčit, zvíře je bez jakýchkoliv následků. Na základě doporučení EEP koordinátora odejdou Sitaru a její dvě sestry Sahili a Siwa v lednu 2020 do svého nového domova v italské Zoo Agrate.

Jediný samec z vrhu S'Ajabu byl transportován do nové destinace (Zoo Arnhem) již v roce 2019. Čtyři dny po jeho odchodu došlo k úniku všech ostatních členů jeho rodiny mimo výběhy chovného centra. Pohyb šelem na neobvyklých místech byl nahlášen v ranních hodinách (před otevírací dobou zoo). Během 32 minut byli všichni čtyři gepardi zásluhou profesionálního zásahu pracovníků zoologie a veterinárního lékaře navraceni zpět do jejich ubikace.

Lev berberský (*Panthera leo leo*)

Samec Bart během roku opakovaně pářil obě mladé lvice. Samice Khalila porodila a dosud úspěšně odchovává dvě lvíčata. Lvice Tessy porodila dvakrát, bohužel ani v jednom případě se o svá mláďata nestarala. Vzhledem k absenci vztahu k mláďatům, genetickým predispozicím k strabismu a silné psychické labilitě vyhodnocuji tuto samici jako nevhodnou do chovu a navrhuji její sterilizaci.

Ke konci roku 2019 naše skupina lvů berberských čítala dva samce, dvě samice a dvě mláďata zastoupená oběma pohlavími. Návštěvníci měli možnost vidět lvíčata i v rámci Lvího safari, podařilo se nám tedy spojit záměr chovatelský a expoziční.

Levhart perský (*Panthera pardus saxicolor*)

U páru Jacquelin a Arkyze nedošlo v roce 2019 k žádným změnám.

Serval stepní (*Leptailurus serval*)

Po dvouletém přerušení chovu vlivem dožití starého chovného páru a vlivem plánované rekonstrukce výběhů na pavilonu šelem jsme letos získali nový chovný pár spojením mladého samce z Velké Británie a samice z Francie. Po povinné příjezdové karanténě byla obě zvířata spojena a v současné době již spolu dobře harmonizují.



Samec lva berberského, Bart. (sj)



Mládě ze čtvrtého vrhu vrhu karakalů . (sj)



Krmení psů hyenových. (gl)

Rys karakal (*Caracal caracal*)

Na jaře 2019 se chovnému páru karakalů narodila tři mláďata – dva samci a jedna samice. Je pozoruhodné s jakou přesností a vyvážeností v pořadí již čtyř vrhů odchovávají karakalí rodiče vždy po dvou samcích a jedné samici. Jeden z odchovaných samců byl na podzim tohoto roku převezen do italské Zoo Valcorba. Export mladé samice je přislíben do pařížské zoo. Zbývající sameček z letošního vrhu zatím zůstává v Safari Parku Dvůr Králové.

Pes hyenový (*Lycaon pictus*)

Počátkem roku 2019 stav psů hyenových v safari parku dosáhl počtu 32 zvířat. Základem bylo stejně jako v předchozích letech chovné trio (fena ze Zoo Řím a dva samci původem ze Zoo Lisieux). S nimi smečku tvořili dva synové a tři dcery (dcery v odděleném výběhu) z vrhu roku 2016, čtyři samci a sedm fen z lednového vrhu roku 2018 a nově i třináct čerstvých štěňat z prosince téhož roku. S ohledem na vysoký počet mláďat v posledním vrhu, z nichž některá byla znatelně slabší, a jedno z nich čtvrtého dne po porodu uhynulo, rozhodli jsme se pro eutanázi šesti nejslabších štěňat, aby měla matka možnost plnohodnotně odchovat šest štěňat, která byla zdravá a silná.

Rok 2019 se nesl ve znamení intenzivního vyjednávání a plánování odchodu jedenácti sourozenců z ledna 2018 do nových domovů. Všech sedm fen z tohoto vrhu nově vytvořilo expoziční skupinu Zoo Gyor.

Daleko náročnější a také v historii safari parku nejdelší transport se uskutečnil v červenci 2019. Po dlouhých jednáních s EEP koordinátorem a Austrálií jsme se rozhodli čtyři samce (*1_2018) letecky přepravit do Taronga Zoo v Sydney. Dva týdny před odletem zvířat z České republiky přiletěla ze Sydney do Safari Parku Dvůr Králové Liz Notley-Romer, aby osobně zkontrolovala zvířata i přísné předtransportní karanténní podmínky. 11. července se pak čtveřice dvorských psů hyenových vydala na 16 700 km dlouhou cestu s mezipřistáním v Kataru. Následná karanténa a aklimatizace psů v Austrálii proběhla bez problémů. Podle fotografií, videozáznamů i informací přicházejících ze Sydney si zvířata na nové prostředí rychle a snadno zvykla. K naší úlevě zvířata u protinožců neohrozily ani mohutné požáry, které ke konci roku 2019 zachvátily rozsáhlá území po celé Austrálii.

Na podzim roku 2019 jsme bohužel přišli o jednoho samce chovného tria a zároveň jedno z nejzkušenějších zvířat smečky, Dědka.

Počty štěňat v každém dalším vrhu mají stoupající tendenci, a tak v prosinci 2019 porodila samice Fiona patnáct štěňat. Po jednom spontánním úhynu jsme opět preventivně přistoupili k ponechání jen poloviny mláďat. Ačkoliv z počátku nic

nenasvědčovalo komplikacím, po několika dnech matka bohužel usmrtila i všechna ostatní štěňata. Došlo k tomu současným spojením několika faktorů. U sousedních lvů právě probíhala říje, kterou doprovázely šarvátky, nervozita a neustálé mocné akustické projevy, což samici psů hyenových pečující o vrh velmi znervózňovalo. Začala štěňata vynášet z porodní bedny a přenášet z místa na místo. Svou roli sehrála i absence jednoho z vůdčích samců, který se vždy v předchozích letech stavěl do role ochránce porodního boxu a v tomto rozhodujícím okamžiku jeho uklidňující přítomnost samici chyběla.

Pes ušatý (*Otocyon megalotis*)

Pár psů ušatých podobně jako v předešlých letech dobře harmonizuje. V době říje se samec o samici zajímá, k porodu ale bohužel ani letos nedošlo.

Fenek berberský (*Vulpes zerda*)

Po roce intenzivního jednání s EEP jsme sestavili nový chovný pár fenků, a to spojením mladé samice z izraelské zoo v Ramat Ganu a samce z Říma.

Šakal čabrákový (*Canis mesomelas*)

Pár šakalů čabrákových jsme na podzim kvůli rozsáhlé rekonstrukci výběhů na pavilonu šelem přestěhovali do otevřeného výběhu u Rotundy.

Ani u jednoho z páru hyen (**Hyena skvrnitá (*Crocota crocuta*)**), **Hyena žíhaná (*Hyaena hyaena*)**) nedošlo v průběhu roku ke změnám. Obě samice přicházejí do říje, což s sebou vždy přináší partnerské potyčky. Rozmnožit hyeny se ale ani v roce 2019 nepodařilo. Hyeny skvrnité byly kvůli rekonstrukci na pavilonu šelem na poslední čtvrtletí roku 2019 převezeny do zázemí zoo. Na jaře 2020 by se měly vrátit do nově upraveného výběhu s rozsáhlým vodním příkopem.

Ženetka tečkovaná (*Genetta genetta*)

Pár starých zvířat odešel během roku 2019 do soukromé německé zahrady a jeden námi odchovaný sameček k soukromému chovateli v ČR. V Safariparku tak nadále zůstávají dvě mladé samice, ke kterým hledáme vhodného samce.

Cibetka africká (*Civettictis civetta*)

Po dočasně přerušeném chovu cibetek (postupný úhyn starých zvířat) jsme v roce 2019 získali z Velké Británie dvě sesterské mladé samice Tamu a Tiku. Na leden 2020 je naplánován příchod geneticky cenného samce z jihoafrické republiky.

Fosa madagaskarská (*Cryptoprocta ferox*)

Chovná samice a matka dvojčat z roku 2018 se i během první poloviny roku 2019 v zázemí safari parku pečlivě starala o oba potomky. V listopadu pak nadešel čas



Fantom ve venkovní expozici. (gl)



Fosa madagaskarská, Midongy. (sj)



Mangusta trpasličí. (sj)



Mangusta liščí. (sj)

k odchodu mladých zvířat do nových domovů, a tak samec Zazu odešel na doporučení EEP koordinátora do skotské zoo Five Sisters a samička do španělské Zoo Tabernas. Chovný samec dostal expozičně nové umístění v rámci safari parku, a to v nové expozici Madagaskar, která vznikla rekonstrukcí bývalého pavilonu Ptačí svět. V roce 2019 byla zprovozněna vnitřní část ubikace fos, od jara roku 2020 budou mít fosy možnost užívat i venkovní voliéru.

Promyka surikata (*Suricata suricatta*)

Skupina surikat odchovala v roce 2019 celkem sedm mláďat. Kromě porodů u dominantní samice došlo i k rozmnožení jedné z dalších samic, která musela být z důvodu konfliktů mezi zvířaty i s mláďetem oddělena. Skupina surikat čítala v roce 2019 celkem 16 jedinců. Ze skupiny oddělená samice byla v prosinci převezena do chovu Zoo Hluboká.

Medojed kapský (*Mellivora capensis*)

Pro námi chovaného samce se naděje na rozmnožování s každým rokem snižuje. Dlouhodobě málo početná evropská populace nenabízí žádné volné samice (kromě Safari Parku Dvůr Králové chovají medojedy zahrady Beekse Bergen, Berlin, Praha a Olomouc – každá po páru zvířat). Byla nám sice nabídnuta zvířata od soukromého chovatele, cenová nabídka však byla nad naše možnosti.

Mangusta liščí (*Cynictis penicillata*)

Skupina mangust liščích se v tomto roce rozrostla na třináct samic a tři samce. Současně jsme museli z důvodu rekonstrukce celou skupinu přestěhovat z jejich dosavadní expozice s venkovní voliérou do zázemí safari parku. V květnu 2019 odešlo pět samic do Zoo Kleipeda. O odchodu dalších pěti samic a dvou samců jednáme a předpokládáme je v roce 2020.

Mangusta trpasličí (*Helogale parvula*)

Mangusty trpasličí jsme od loňského roku chovali ve dvou oddělených párech, aniž bychom se dočkali odchovu. V létě tohoto roku uhynul jeden ze samců. Nespárovanou samici jsme úspěšně spojili s druhým párem a všechna tři zvířata nyní obývají vnitřní expozici pavilonu šelem. Na jaře 2020, po ukončení rekonstrukce, přestěhujeme mangusty na pavilon slonů, kde budou tvořit smíšenou skupinu s damany skalními a hrabáči kapskými.

Novým druhem Safariparku z řádu hlodavců je **noháč kapský** (*Pedetes capensis*). V květnu jsme získali pár těchto zvířat z Antverp. Noháči obývají jednu z expozic městečka Tiébélé s reverzním fotocirkadiánním režimem. Noháči jsou v přírodě aktivní v noci, proto jejich chov v podmínkách nokturnária zvyšuje atraktivitu zvířat pro návštěvníky.

Gundi saharský (*Ctenodactylus gundi*)

Nově importovaná samice gundi saharského porodila ve dvou vrzích celkem pět mláďat, což je v rámci Evropy úspěch, neboť se tato nenápadná zvířata v lidské péči nesnadno párují a odchovávají. Bohužel nedlouho po porodu chovná samice uhynula. Obavy o velmi malá mláďata byla na místě. Naštěstí se ukázalo, že byla již natolik vyspělá a silná, že zdárně prospívala i bez matčiny péče. V současnosti chováme celkem pět samců a dvě samice gundi saharských.

Veverka kapská (*Xerus inauris*)

V roce 2019 byla provedena kompletní rekonstrukce výběhu veverek kapských, v rámci které bylo zpevněno podloží a navezena nová zemina a písek. Do nově upraveného výběhu se nastěhoval mladý chovný pár dovezený ze Zoo Magdeburg, kterému se v říjnu narodilo jedno mládě.

Veverka bušová (*Paraxerus cepapi*)

Jde o nově chovaný druh. Na podzim jsme přivezli z německé zoologické zahrady Schönebeck pár mladých zvířat. Veverky bušové sdílely expozici s mangustami trpasličími. Oba druhy se zprvu vzájemně dobře snášely. S postupujícím časem, dosažením plné dospělosti veverčího samce a s příchodem období rozmnožování bylo chování veverčího samce ve směru k mangustám čím dál více troufalé, což se mu nakonec stalo osudným. Mezi samcem veverky a samcem mangusty došlo k agresivnímu střetu, při kterém přišel samec veverky o život. Po tomto incidentu jsme od sebe oba druhy oddělili. Do konce roku žila pak samice veverky v expozici se samcem gundi saharského. Se Zoo Schönebeck jednáme o importu nového samce veverky bušové.

Dikobraz jihoafrický (*Hystrix africaeaustralis*)

V roce 2019 se u dikobrazů podařilo odchovat čtyři mláďata, skupina tak čítala dohromady 15 zvířat. Následně jeden samec během roku odešel do Zoo Ostrava a čtyři samci k soukromému chovateli.

Kaloň plavý (*Eidolon helvum*)

Skupinu kaloňů tvořilo během roku 2019 celkem 35 zvířat, z toho 1.2 bylo převezeno do španělské Zoo Tabernas a jedno novorozené mládě bohužel uhynulo.



Dikobraz Sanu ve výběhu. (gl)



Pracovníci oddělení šelem (zleva): Barbara Palasz, Zdeňka Hlávková, Kateřina Bílková, Jaroslava Hofmanová, Zdeňka Petržílková, Galina Žišková, Radek Hlávka, Ivana Benhamiche a Gabriela Linhart.

Kopytníci

Luděk Čulík a Jiří Hrubý



Skupina nosorožců tuponosých jižních. (sj)

Ke konci roku 2019 choval Safari Park Dvůr Králové 594 kopytníků v 44 druzích a 53 formách.

Významné odchovy

V roce 2019 se ve stádech kopytníků narodilo 129 mláďat v 19 druzích a 21 formách. Mezi významná narození patří 4 impaly, 1 pakůň bělobradý, 9 buvolů kaferských, 2 buvoli pralesní, 14 nyal nížinných, 11 kudu malých, 9 sitatung západoafrických, 4 adaxi, 3 buvolci běločelí, 8 antilop vraných, 4 antilopy koňské, 12 vodušek znamenanych, 3 zebry Böhmovy, 2 zebry bezhrbáté a 1 hroch obojživelný.

Nová zvířata v zoo

Chovné skupiny byly v letošním roce obohaceny o důležité jedince do chovu. Během roku jsme dovezli: 1,0 pakoně bělobradého ze zoo Arnhem, 1,0 pakoně běloocasého ze zoo Thoiry, 1,0 watusi z privátního chovu v Itálii, 0,1 kudu velkého ze zoo Zlín, 0,1 chocholátku červenou ze zoo Valencie, 1,0 antilopu vranou ze zoo Praha, 1,0 vodušku jelenovitou ze zoo Magdeburg, 1,0 vodušku abok ze zoo Řím, 1,0 zebra Grévyho ze zoo Woburn, 0,1 nosorožce dvourohého ze zoo Doue La Fontaine a 1,0 hrošíka liberijského ze Zoo South Lakes.

Nosorožci

Celý rok 2019 byl na úseku nosorožců ovlivněn transportem pěti nosorožců dvourohých do národního parku Akagera ve Rwandě. Již od podzimu předešlého

roku probíhala intenzivní příprava vybrané pětice zvířat. Manny, Mandela, Jasmína, Olmoti a Jasiri brzy začali chápat, že se jejich život začíná měnit, tak jak se začal měnit i jejich každodenní režim, kde stále větší prostor dostával nácvik na nakládání a transport samotný. Tyto přípravy vrcholily v červnu, kdy se k nám připojil Dr. Morkel, tentokrát i se svou dcerou Cheri. Ta se měla o nosorožce starat několik následujících měsíců, které měli nosorožci strávit v bomách. Transport, který si vyžádal několik let příprav a součinnost lidí na mnoha úrovních v mnoha zemích světa, proběhl dle plánu a pětice nosorožců dorazila v pořádku do Akagery, kde mohla začít jejich aklimatizace a příprava na vypuštění do volné přírody. Celého procesu jsme se po měsíce účastnili. Nosorožci byli zhruba po čtyřech měsících v bomách vypuštěni do volné přírody na konci roku 2019. I nadále jsme s národním parkem v úzkém kontaktu a první měsíce zvířat na svobodě sledujeme.

Tento proces se projevil na další chovatelské práci. Významnou událostí byl také příchod samice Binti ze Zoo Doue la Fontaine, která zde strávila většinu života, ale nepodařilo se ji zde rozmnožit. Proto jsme se po dohodě s koordinátorem EEP rozhodli využít našich zkušeností a pokusit se to změnit. Opačným směrem pak putoval mladý samec Joul, který by měl v Doue zaujmout místo chovného samce. Vzhledem k prostorovým a časovým možnostem nedocházelo k žádnému spojování u nosorožců dvourohých. To bylo částečně zapříčiněno dalším zlepšováním



Nosorožec dvourohý. (sj)



Hroši v letním výběhu. (sj)



Skupina oslů somálských. (sj)

podmínek chovu našich zvířat, konkrétně instalací klimatizačních jednotek na náš největší pavilon, což se okamžitě projevilo zlepšením vnitřního klimatu. Koncem roku docházelo jen k přesunům zvířat mezi pavilony a připravám na další sezónu, kdy jak doufáme, dojde znovu k zabřeznutí některých ze samic.

K částečné stabilizaci došlo i ve skupině nosorožců tuponosých jižních, kde se samice Jabulani již lépe začlenila. Nicméně už koncem roku jsme věděli, že v tom následujícím dojde k dalšímu doplnění naší skupiny a práce se zapojováním nových zvířat nás čeká znovu.

Hroši

Zde byl rok velmi zajímavý. Již na přelomu roku 2018 a 2019 porodila samice Hula. Mládě zpočátku velmi dobře prosperovalo. Hroch oboživelný se tak v naší zoo narodil po téměř třiceti letech, a tak šlo o výjimečnou událost. Přes mnoho možných scénářů jsme se rozhodli před porody oddělit samce Mikea, čímž jsme ale přišli o možnost oddělit od sebe samice, kdyby to bylo nutné. Porod probíhal na suchu, což u hrochů není úplně standardní, ale matka se o mládě velice pečlivě starala a i samice Mona byla vůči mláděti ohleduplná. Bohužel po necelých dvou měsících bez sebemenších náznaků bylo mládě nalezeno uhynulé. Pitva kromě možné bakteriální infekce nic neobjasnila. Nebylo tak jasné, jestli matka jako prvorodička přišla o mléko, nebo mléka nebyl dostatek, což vedlo k zeslábnutí mláděte a jeho následnému úhynu.

Krátce po úhynu prvního mláděte porodila i samice Mona. I v tomto případě samice rodila na břehu a co bylo ještě zajímavější, mládě několik prvních týdnů nešlo vůbec do bazénu. Mona byla vůči druhé samici Hule trochu nevrlejší, ale k zásadním konfliktům nedocházelo.

Mládě se poprvé odvážilo do bazénu až při přípravách na transport do letního výběhu. Tentokrát nastal problém opačný a mládě téměř nevyklézalo z bazénu. Navíc se projevil slabiny našeho zařízení a mládě bylo dlouho schopno prolézt přes zavřené dveře zpět do bazénu a to naši manipulaci hodně ztěžovalo. Dostat Monu s mládětem na letní výběh byla výzva, kterou jsme ale nakonec zvládli. I následné spojení s Mikem proběhlo bez problémů. Stejně tak i transport hrochů zpět na zimoviště. Během léta došlo i k opětovnému páření Mikea s Hulou, a tak můžeme znovu očekávat narození mláděte během zimních měsíců.

Hrošici

V chovu hrošíků jsme ve spolupráci s koordinátorem EEP udělali krok k tomu, abychom u nás po letech tento druh znovu rozmnožili. Na začátku tomu však ještě zdaleka nic nenasvědčovalo. V průběhu roku jsme dokonce přišli o samce Quida. Ten však byl již velmi starý a jeho úloha v budoucím chovu byla již jen teoretická. Už

řadu let jsme se snažili o získání nového potenciálně chovného samce, a to se nám nakonec podařilo. Samec Wamburuhtuh přišel ze Zoo South Lakes v Anglii. Zoo se rozhodla opustit evropskou asociaci a proto byl samec převezen k nám. Je mu sedmnáct let a je pro nás příslibem pro budoucí chov. Naše radost je o to větší, že sehnat samce je velmi obtížné. Stále totiž pokračuje trend z minulých let a u hrošíků se rodí více samic než samců.

Zebry a osli somálští

V roce 2019 se ve stádě zeber Böhmových narodila tři mláďata. Jejich otcem je opět hřebec Memphis, působil v naší zoo od roku 2017. Klisny opět porodily na volných výbězích za přítomnosti stáda antilop koňských a dvou samců žiraf Rothschildových bez jakýchkoli problémů.

Zebry bezhřívé, které se na podzim minulého roku opět vrátily do své stáje, porodily letos dvě hříbata. Obě hříbata jsou klisny a jejich narození je o to cennější, že se jedná o jediná mláďata narozená v celém evropském chovu v tomto roce.

Stádo zeber Burchellových bylo letos opět spojeno s osvědčeným hřebcem Dubem. Porody mláďat očekáváme na jaře příštího roku.

Stádo zeber Grévyho mělo letos plánovanou pauzu a v příštím roce bude spojeno s novým hřebcem Macem, který letos přišel do naší zoo ze zoo Woburn.

Skupina oslů somálských byla letos spojena se samcem Aidinim, který je na konci svého reprodukčního věku a na doporučení koordinátora se již v příštích letech nebude rozmnožování účastnit.

Okapi a žirafy

V letošním roce jsme začali s plánovaným spojováním našeho páru okapi. Samec velmi dobře detekuje říji samice a tak jsme oba jedince spojovali vždy v období říje. Samice byla z počátku velmi nedůvěřivá, ale postupně se se svým novým partnerem seznamovala. Byly zaznamenány pokusy o páření, ale dosud nevíme, zda byly úspěšné.

Chov obou poddruhů žiraf je v naší zoo dále pozastaven. Jednak u obou skupin chybí chovný samec, ale hlavním důvodem byla realizace nové přístavby pavilonu. Jedná se o prostornou halu, kde mohou návštěvníci jak v zimním období, tak i v létě navečer, kdy jsou zvířata z volných výběhů zavřena do pavilonu, sledovat stádo žiraf síťovaných bez jakýchkoliv bariér. Tuto zimní expozici se nám podařilo otevřít v prosinci 2019 a ohlasy na ni jsou velmi pozitivní. Příjemný interiér s dřevěnou lávkou, po které návštěvník vystoupá až do výše žirafích očí, a posezení v klidném prostředí umožní všem příchozím nejen nevšední pohled na tato majestátná zvířata ale i osvěžující odpočinek.



Zebra Chapmanova. (sj)



Spojování okapi. (sj)



Mládě žirafy Rothschildovy. (sj)



Antilopa skákavá. (sj)

Antilopy

Safari Park Dvůr Králové je tradičním chovatelem afrických antilop. Ve všech stádech dochází postupně k obnově chovných kusů a ke změnám ve složení stád. Stádo adaxů se na jedné straně rozrostlo o mláďata narozená po doporučeném spojení se samcem Edgarem, na straně druhé odešlo několik jedinců do jiných zoologických zahrad, kde se také postupně zapojují do chovu.

Obě stáda antilop koňských se u nás střídají v reprodukci. Každým rokem je v jednom stádě samec a druhé stádo má pauzu. Důvodem je koordinovaný chov celé evropské populace. V letošním roce byl se stádem na volném výběhu spojen samec Kamusi a začátkem příštího roku očekáváme jeho potomky.

Ve stádě antilop vraných jsme se dočkali očekávaných přírůstků, kdy se po samci Vailantovi narodilo osm mláďat (všechny samice). Druhé stádo mělo v letošním roce pauzu a v příštím roce byl opět doporučen osvědčený samec Benni, který už u nás zplodil několik mláďat.

Vodušky červené, které byly bez samce již několik sezon, se dočkaly dvou nových mladých samců ze zoo Hodenhagen. Celé letní období strávili společně v Africkém safari a v příštím roce očekáváme jejich mláďata.

Stádo vodušek abok se také dočkalo a do stáda byl zapojen samec ze zoo Řím. Také toto stádo bylo celé letní období společně na volném výběhu a i u něj se těšíme na nové přírůstky.

Po letech jsme očekávali také porody ve stádě pakoní bělobradých. Smůla nás provázela ale i v tomto roce. Přestože se všechny samice zdály být březí, porodila jen jedna a mládě bylo okamžitě napadeno zebrami. Útok naštěstí přežilo. Další smutnou událostí byl úhyn nového chovného samce, což obnově stáda také neprospělo. Na podzim jsme ale chov doplnili o dalšího mladého samce ze Zoo Arnhem, a tak budeme v chovatelské práci dál pokračovat.

Přestože jsme u drtivé většiny námi chovaných druhů antilop v chovu velmi úspěšní, některé druhy nám přináší hodně problémů a reprodukce se nedaří, tak jak bychom si přáli. Jedná se hlavně o menší druhy antilop, jako jsou antilopy skákavé a gazely Thomsonovy, kde se nám přes pravidelné porody již druhou sezónu nedaří mláďata odchovat. Matky se o většinu z nich nechtějí starat a naše úspěšnost s umělým odchovem je velmi nízká. Zde nás tedy čeká ještě hodně práce.

Tuři a ovce

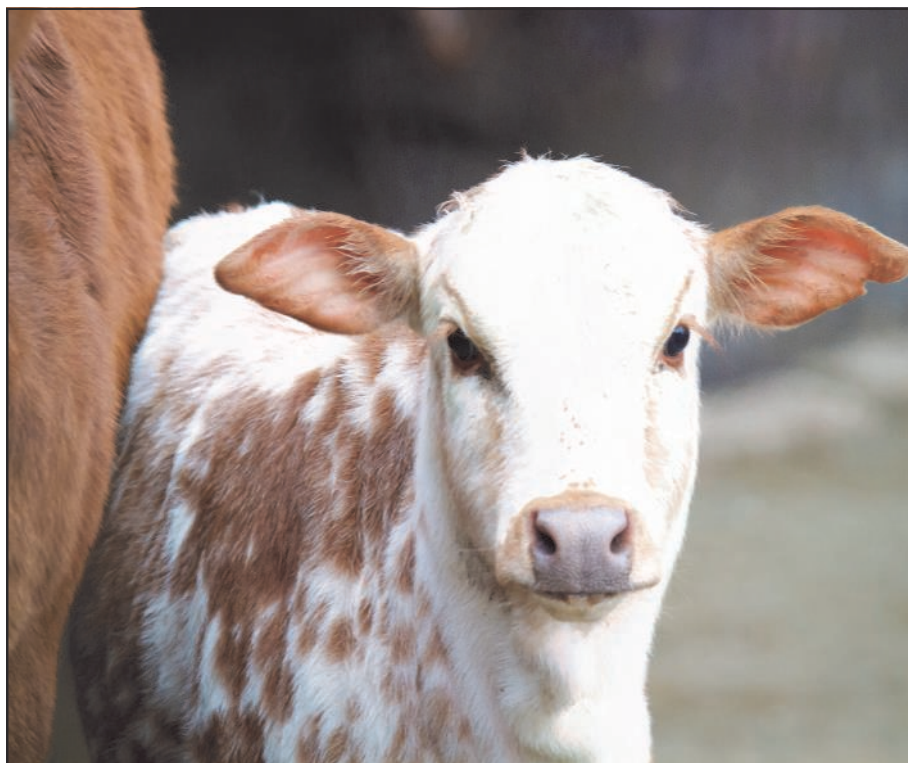
Chov buvolů kaferských i buvolů pralesních je standardně bezproblémový. Jediným problémem zůstává jejich odbyt do jiných zoo. Náročné požadavky na chovné zařízení a pověst zvířat často odradí nové chovatele. V chovu skotu watusi došlo k

obměně. Starý samec Achim odešel do jiného zařízení a nahradil ho mladý flekatý samec ze soukromého chovu v Itálii, která dostal příznačné jméno Flek. Ve skupině skotu dahome nedošlo k žádným změnám, obě samice Flora i Fauna jsou opět březí a začátkem příštího roku očekáváme jejich porody po samci Lennertovi.

Autosafari a výběh Safari kempu

Africké safari bylo, tak jako každý rok, otevřeno pro veřejnost od konce dubna do začátku října. Na podzim nás zde čekala změna v zahánění zvířat na zimoviště. Vše nakonec proběhlo lépe, než jsme očekávali. Stáda antilop losích, pakoní modrých a zeber Chapmanových zašla do výběhů u nového zimoviště Zaháj naprosto automaticky a bez problémů. Odtud pak byla zvířata převedena na pavilon. Zbytek odchytů a přesunů již probíhal standardně.

Výběh Safari kempu byl tradičně obsazen stádem pakoní běloocasých, stádem zeber Burchellových a třemi žirafími samci.



Mládě zeby. (sj)



Pracovníci oddělení kopytníků I (zleva): Luděk Čulík, Markéta Čulíková, Jiří Kubelka, Miroslava Kubelková, Roman Jirousek, Hana Hájková, Jiří Soumar, Jiří Kabát, Blanka Syrůčková a Milan Syrůček.



Pracovníci oddělení kopytníků II (zleva). Veronika Hošková, Jana Šormová, Aleš Kopecký, Petr Tepera, Miroslava Doležalová, Jiří Hrubý, Monika Darvašová, Lucie Vágnerová, Kateřina Lochovská, Andrea Havlíková, Barbara Raková, Kateřina Krupičková, Dominika Stempa a Gabriela Brůnová.

Bezobratlí

Gabriela Linhart



Zlatohlávek ugandský. (sj)

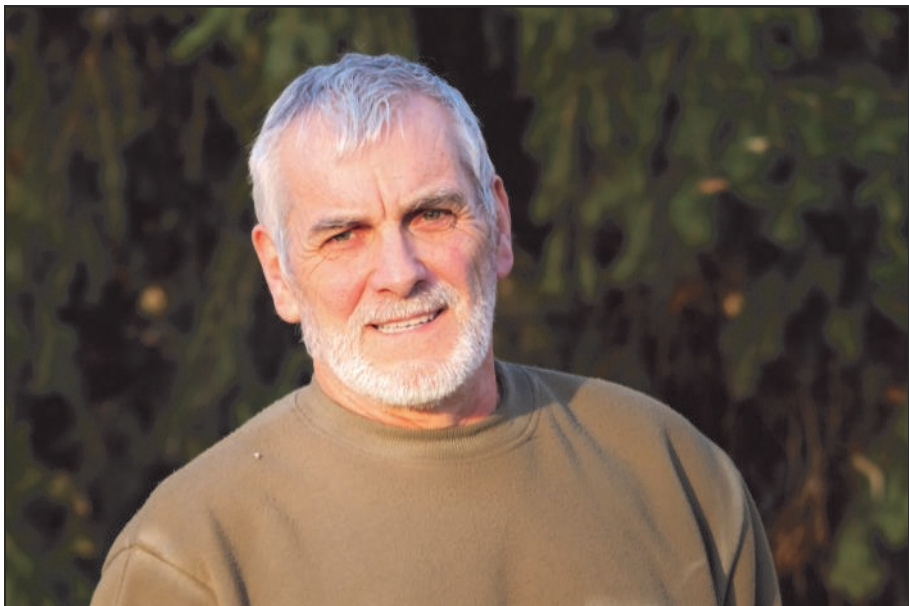
K návštěvnicky velmi atraktivním obyvatelům expozice Svět hmyzu patří tradičně pavouci (*Brachypelma smithi*, *Brachypelma vagans*), stonoha (*Scolopendra* sp.), plži (*Neritina gagates*, *Neritina natalensis*, *Neritina semiconica* a *Neritina turrata*) a v neposlední řadě afričtí zlatohlávci (*Mecynorrhina ugandensis*, *Pachnoda aemula*, *Dicronorrhina derbyana layardi*). Kolekci brouků obohatily oproti roku loňskému larvy *Dicronorrhina obertusi conradi* a *Mecynorrhina torquata ugandensis*. Ze štírů rozšířil naši sbírku kromě zástupce *Heterometrus petersi* také *Androctonus australis*. Ze stran dětských návštěvníků vzbuzují nejvášnivější diskuse dozajista svým pojmenováním zákeřnice. Letos jsme je chovali v družích *Platymeris biguttatus*, *Platymeris rhadamantis* a *Psytalla horrida*.

V roce 2020 bychom rádi získali somálského endemita popsaného teprve v roce 2019, *Pachnodu iskuulku*. Od blíže příbuzných zlatohlávků, např. *Pachnoda abyssinica* a *Pachnoda massajae*, se morfologicky liší tvarem dorzálních i ventrálních barevných znaků a vnějšími samčími genitáliemi.

Mezi nově vzniklými expozicemi přírody Madagaskaru a přírody Konga vznikla maketa dutého baobabu, který ve svých útrobách ukrývá kromě páru makiů trpasličích také prostory vhodné pro chov bezobratlých živočichů. Do skrytého života uvnitř stromu mohou návštěvníci nahlížet prosklenými šterbinami v jeho „kůře“. Tyto prostory jsou ideální pro názorné porovnání nejmenšího afrického savce, myšku africkou, se zástupci největších brouků afrických rovníkových pralesů z čeledi vrubounovitých: goliášem perlovým (*Goliathus orientalis*) a goliášem obrovským (*Goliathus goliathus*).



Kudlanka. (sj)



Miroslav Pochylý, pracovník oddělení bezobratlých.

Sloni, damani, hrabáči

Gabriela Linhart a Jiří Hrubý



Slon africký. (sj)

Sloni

Po řadě proběhlých změn týkajících se hlavně personální oblasti jsme se mohli začít soustředit na stabilizaci stávajících podmínek a začít s přípravami na řadu změn podstatných. Tou první byla příprava rekonstrukce našeho pavilonu, kde již zcela přestal fungovat systém hydraulických sloupů a možnost manipulace se slony byla omezena na minimum. Tou další byly přípravy rozšíření naší skupiny slonů, ke které by díky naší úzké spolupráci s programem EEP mělo dojít v následujícím roce. Sestavili jsme podrobný plán prací, které by měly směřovat ke značnému zlepšení práce se zvířaty. Na konci roku 2019 byla zahájena výroba kontaktní stěny, za kterou budou moci ošetřovatelé bezpečně pracovat se slony a zvířata budou mít zároveň přehled o celé situaci. To je první krok na cestě ke změně práce se slony v naší zoo, jejímž cílem je možnost práce v chráněném kontaktu, která je bezpečná pro lidi i zvířata a spolupráce zvířat je dobrovolná a založená na pozitivních vztazích s ošetřovateli.

Hrabáč kapský

V dubnu 2019 se nám podařilo odchovat historicky druhé mládě hrabáčů kapských. Jedná se o samičku. Ve spolupráci s evropskou koordinátorkou

chovu plánujeme během roku 2020 její převoz do francouzského Parc de la Fontaine.

Chovná samice Skyla se v létě 2019 znovu úspěšně pářila se samcem Ekou, sonografické vyšetření potvrdilo její březost a v dubnu 2020 očekáváme porod jejího v pořadí již třetího mláděte.

Na podzim započala na pavilonu slonů přestavba venkovního výběhu pro hrabáče. Během letní sezony 2020 budou moci hrabáči nově využívat i tento prostor.

Daman skalní

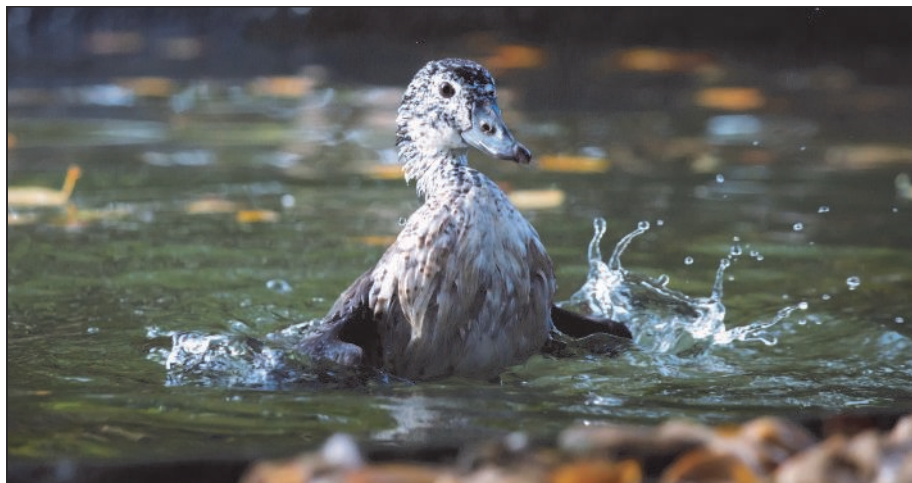
Trio damanů skalních prožilo rok 2019 na pavilonu Africká savana beze změn. Na jaře 2020 je čeká mezidruhové seznámení s hrabáči v nově upraveném venkovním výběhu.



Hrabáč kapský. (sj)

Ptáci

Michal Podhrázký



Pižmovka hřeбенatá. (sj)

Na začátku roku 2019 bylo chováno celkem 150 druhů (a poddruhů) ptáků, na konci roku bylo chováno 147 druhů (a poddruhů) ptáků. Začátkem roku jsme chovali 1066 jedinců ptáků a na konci roku to bylo 1078. V kolekci afrických druhů zůstává jeden neafrický druh ara ararauna, která je chována v zázemí pavilonu Ptačí svět. Do reprodukce se zapojilo 67 druhů (samice snesla vejce), což je o 5 druhů méně než v předešlém roce, vylíhlo se 365 mláďat ve 47 družích. Z významných odchovů lze zmínit přirozeně odchovaného hadilova písáře. Dva vzácně chované ibisy jihoafrické. Jedno mládě vazy velkého. 12 mláďat u plameňáků růžových. Rekordní počet odchovaných mláďat marabu afrických, z osmi vylíhlých mláďat se podařilo odchovat 5, jedno mládě bylo dokonce odchováno pod pěstounským párem volavek obrovských. U obtížně odchovatelných zejzobů afrických jsme odchováli jedno mládě na hnízdě pod rodiči. Z hlediska průběhu chovné sezóny u ptáků lze hodnotit rok 2019 jako průměrný.

Po několikaletém jednání se v letošním roce podařilo obnovit zaniklý chov pávů konžských, z Varšavy k nám přišel mladý samec. Dalším významným příchodem bylo získání tří párů kachniček pestrých, které byly odchovány u soukromého chovatele v Holandsku. Třetí raritně chovaný druh dorazil v první polovině roku. Od soukromého chovatele z Holandska jsme získali pár pižmoven konžských. Tyto tři druhy v tuto chvíli nepotkáte v žádné jiné české zoologické zahradě.

Na nižším počtu rozmnožených druhů se odrazila probíhající rekonstrukce Ptačího světa, která byla dokončena v polovině roku. Při rekonstrukci se podařil vyřešit problém s úniky ptáků k orangutanům, mezi volnou halou a orangutaním výběhem byla vyzděna pevná příčka. Další posun z hlediska expozičního je zavěšení sítí pod vazníky na obou halách, které zabraňuje ptákům sedat na vazníky a kálet na ně, případně na vegetaci pod nimi. Třetí významnou změnou je zhotovení povalových chodníků, touto změnou se podařilo vyřešit vysokou prašnost v pavilonu, která vznikala chozením po štěpkách a borce. Výsledkem rekonstrukce je představení dvou odlišných biotopů. Ve velké hale je představen tropický prales z rovníkové západní Afriky. V malé hale vznikl suchý biotop představující pohorí Makay na Madagaskaru.

I v letošním roce probíhal projekt Sledování migrace husy velké, detailní zpráva je v sekci projektů insitu.

Pštrosi

V chovu **pštrosů dvoupřstých** (*Struthio camelus*) se postupně ujal model jednoho chovného tria, které obývá zimoviště a dva výběhy vedle Safari kempu. Odchov probíhá kompletně pod rodiči, vejce se nechávají od druhé poloviny dubna v hníždě, všichni tři ptáci se na nich střídají v inkubaci. Úspěšnost je různá, jednou



Pštrost dvoupřstý. (sj)

se nám podařilo odchovat 8 mláďat. V letošním roce se vylíhla dvě mláďata a jedno se podařilo odchovat. Mladí pštrosi jsou od rodičů odstaveni v průběhu podzimu až jara, dle chování rodičů. Jakmile začne docházet k napadání, jsou mladí odstaveni. Pokud neodejdou mladí pštrosi do jiné instituce, jsou na jaře přesunuti do safari. V letošním roce odešel pár mladých jedinců do Zoo Poznaň. V safari byli přes léto 4 jedinci.

Hrabaví

Největší novinkou v chovu hrabavých je určitě obnovení chovu **pávů konžských** (*Afropavo congensis*). Na podzim jsme si po dlouhých jednáních přivezli samce ze Zoo Waršawa. Jedinec byl po karanténě umístěn do Ptačího světa. U **perliček chocholatých** (*Guttera pucherani*) byla všechna vejce neoplozená. Loňskou slepičku jsme vyměnili se Zoo Wroclaw za nepřibuznou samici. Celé hejno (2,3) chováme pohromadě. U **perliček supích** (*Acryllium vulturinum*) jsme nezaznamenali žádnou snůšku. Strategie volného chovu **perliček kropenatých domácích** (*Numida meleagris forma domestica*) v letošním roce značně utrpěla. Perličky byly na jaře vypouštěny na volno do Safari kempu, odkud se samy přesouvaly do jiných výběhů, v noci hřadovaly na stromech a tak nedocházelo k významné predaci. V letošním roce byly standardně vypuštěny, přičemž se první noci část ptáků vracela nocovat do vnitřních prostor zimoviště. Druhou noc vlezla pravděpodobně liška do této ubikace a zakousla dvě třetiny chovného hejna. Po této události jsme požádali o povolení tlumení lišek a kun v areálu zoologické zahrady. Tímto úkolem byl pověřen myslivec, byly pořízeny sklopce a odchytové nory. Podařily se odchytit dvě mladé lišky. Hejno perliček jsme obnovili vylíhnutím 85 mladých. U **koroptví madagaskarských** (*Margaroperdix madagaskarensis*) jsme vylíhli jen jedno mládě. Z 19 vajec bylo 13 oplozených a pouze jedno se vylíhlo. Za zmínku určitě stojí přirozený odchov 24 **křepelek harlekýnů** (*Coturnix delegorguei*) od tří párů.

Vrubozobí

Z hlediska odchovu vrubozobých byl letošní rok velice špatný. Jako každoročně první zahnízdily ještě v zimě **kachny temné** (*Anas sparsa*). Vzhledem k tomu, že většina loňských mláďat zatím zůstala v zoo, tak jsme hnízdění nijak nepomáhali a odchováli jsme jedno mládě. Odchováli jsme jedno mládě u **husiček dvoubarvých** (*Dendrocygna bicolor*). U **husiček vdovek** (*Dendrocygna viduata*) jsme nezaznamenali snůšku. Ze tří párů **čírek černoskvrnných** (*Anas bernieri*) jeden zahnízdil a vyvedl tři mladé. Samice **kachny žlutozobé** (*Anas undulata*) vyvedla 8 mladých. U **čírek obecných** (*Anas crecca*), **čírek modrých** (*Spatula querquedula*), **čírek popelavých** (*Anas capensis*), **čírek úzkozobých** (*Marmaronetta angustirostris*), **čírek hottentotských** (*Spatula hottentota*) a **poláků malých** (*Aythya nyroca*) došlo k predaci snůšek ze strany potkanů. **Pižmovky hřebenaté**



Perlička kropená. (sj)



Čírka modrá. (sj)



Plameňák růžový. (sj)



Marabu africký. (sj)

(*Sarkidiornis melanotos*) opustily snůšku, v líhni jsme vylíhli jedno mládě. V Zoo Jihlava omezovali chov **pižmovek ostruhatých** (*Plectropterus gambensis*) a tak jsme si přivezli další pár. Od soukromého chovatele v Holandsku jsme získali pár velice vzácně chovaných **pižmovek konžských** (*Pteronetta hartlaubi*). Další významnou novinkou bylo získání tří párů **kachniček pestrých** (*Nettapus auritus*) též od soukromého chovatele v Holandsku. Kachničky našly nový domov v Ptačím světě, kde se je podařilo dobře aklimatizovat.

Potápky

Samec **potápky malé** (*Tachybaptus ruficollis*) byl po dobu rekonstrukce Ptačího světa chován v zázemí pavilonu Tropických bažin. Vše zvládl a po napuštění bazénu byl vrácen do Ptačího světa. Na příští rok máme příslibená mláďata ze Zoo Dresden.

Plameňáci

V letošním roce zahrnulo minimálně 22 párů **plameňáků růžových** (*Phoenicopterus roseus*), zaevidovali jsme celkem 32 vajec. Ptáci ze začátku neakceptovali hnízdiště a snažili se stavět hnízda na různých místech ve voliéře. První vejce byla snesena bez hnízda. Do líhně jsme umístili celkem 5 vajec, ze kterých se vylíhla 3 mláďata. Mláďata jsme naschvál nepodkládali pod rodiče, účelem bylo, aby si chovatelé osvojili umělý odchov plameňáka, poslední uměle odchované mládě zde bylo před deseti lety. Ze tří vylíhlých mláďat se podařilo odchovat dvě, která se po dvou měsících podařilo zapojit do hejna. Mláďata na zavolání přicházela z hejna k chovateli na krmení. Pod rodiči se vylíhlo 11 mláďat, která se všechna podařilo odchovat. Počet jedinců v hejnu dosáhl čísla 98. Na podzim odešlo 6 jedinců k soukromému chovateli.

Po loňské návštěvě Zoo Leipzig, kdy jsme zjišťovali, jaké jsou postupy při nastartování hnízdění u **plameňáků malých** (*Phoeniconaias minor*), jsme letos byli osloveni kolegy z Lipska, jestli nemáme zájem o získání jejich dvou odchovaných samic. Neváhali jsme a ze Zoo Leipzig jsme si přivezli dvě mladé samice. Počet samic se zvýšil na 8. Zapojení půlročních mláďat do našeho hejna neprobíhalo hladce, staří ptáci celou letní sezónu mladé jedince odháněli a nenechali je nažrat. Začali jsme celé hejno krmit na více míst. Až po zavření do zimních prostor začali staří ptáci mladé tolerovat.

Brodívi

V letošním roce zahrnuly oba dva páry **marabu afrických** (*Leptoptilos crumeniferus*). Z předešlých let víme, že samec z jednoho páru rozbíjí vejce. Protože víme, že samice snáší vejce v noci nebo nad ránem, tak jsme přistoupili k rozdělování páru na noc. Tímto způsobem jsme letos zachránili ze 4 snesených

vajec tři. Vejce byla vložena do líhně. Páru byly předloženy podkladky, ale samec je okamžitě vyházel z hnízda. Všechna tři vejce byla oplozená a vylíhla se tři mláďata. Protože již máme bohaté zkušenosti s uměle odchovanými marabu a protože víme, že uměle odchovaný marabu není vhodný pro další reprodukci, hledali jsme způsoby, jak mláďata odchovat bez přivyknutí na člověka. V minulých letech jsme podkládali mláďata pod pěstouny v Zoo Praha. Letos měli v Zoo Praha svá mláďata, tak jsme museli hledat jiné možnosti. V protějším boxu marabu seděl pár **volavek obrovských** (*Ardea goliath*) na své snůšce, bohužel byla opět všechna čtyři vejce neoplozena. Rozhodli jsme se zaexperimentovat a první klubající vejce marabu jsme podložili pod volavky obrovské. Mládě se vylíhlo a pěstouni se o něj vzorně starali, volavky mládě marabu odchováli bez problému až do odstavu. Další dvě mláďata jsme umístili do boxu mezi dva páry marabu, mláďat viděla dospělá marabu přes pletivo, byla krmena ošetřovateli, kteří měli zakrytý obličej. Občas se je pokoušela přes pletivo krmit dospělá samice, ale odvahu podložit je pod ní jsme nedostali. Druhý pár snesl v první snůšce tři vejce, 2 byla oplozena a úspěšně podložena pod rodiče. Rodiče se vzorně starali, obě mláďata ovšem uhynula v 19 dni, závěr z pitvy bylo zacpání srstí z krmných myší. Pár udělal náhradní snůšku tří vajec. Všechna vejce byla oplozena, pod rodiči se vylíhla 3 mláďata, jedno uhynulo krátce po líhnutí, dvě mláďata se podařilo úspěšně odchovat pod rodiči. Situace u **čápů sedlatých** (*Ephippiorhynchus senegalensis*) se v letošním roce vůbec nevyvíjela dobře. Při jarním stěhování ze zimoviště jsme mladé samici zlomili nohu, i přes péči veterináře, který zlomeninu zafixoval dráty, samice po týdnu uhynula. U druhého páru jsme oproti předešlým letům nezaznamenali snůšku. Naopak u **čápů simbilů** (*Ciconia abdumii*) se dařilo, zahnízdilo všech pět párů a bylo odchováno 14 mladých. Bohužel zájem o tyto čápy klesá a pro odchovaná mláďata se špatně hledá nové umístění, proto budeme muset v příštích letech přistoupit k redukci počtu vajec na hnízdech. Dva páry zahnízdily u **nesytů afrických** (*Mycteria ibis*), každý pár odchoval po jednom mláděti. Po loňském umělém odchovu dvou mláďat **zejazobů afrických** (*Anastomus lamelligerus*) jsme se v letošním roce pokusili o přirozený odchov pod rodiči. Z předešlých zkušeností víme, že mláďata mají problém s trávením, proto jsme jim krmla kuřátka stahovali a krájeli na malé kousky a celou krmnou dávku jsme na půl hodiny nakládali do roztoku enzymů. Z pěti vylíhlých mláďat od tří párů se podařilo jedno odchovat. Práce s úpravou krmných kuřat se ukázala jako velice náročná na čas a v příštím roce budeme muset hledat zase jinou cestu.

Pár **ibisů jihoafrických** (*Geronticus calvus*) odchoval dvě samičky, jednu jsme si nechali a druhou jsme poslali do Zoo Dresden. Dále jsme odchováli jednoho **ibisa hnědého** (*Plegadis falcinellus*), šest **ibisů posvátných** (*Threskiornis aethiopicus*), u **ibisů hagedašů** (*Bostrychia hagedash*) se odchov v letošním roce nepodařil. Dále jsme odchováli 4 **kolpíky bílé** (*Platalea leucorodia*) a 3 **kolpíky africké** (*Platalea alba*).



Čápi sedlatí. (sj)



Pelikán bílý. (sj)



Poštołka rudonohá. (sj)

Volavky stříbřité (*Egretta garzetta*) odchovaly 7 mláďat a **volavky rusohlavé** (*Bubulcus ibis*) 8 mladých. Situace u těchto dvou druhů je stejná jako u čápů simbilů a v následujících letech budeme muset přistoupit k redukci vajec na hnízdech. U **kvakošů nočních** (*Nycticorax nycticorax*) se podařilo odchovat 5 mladých a 4 loňská mláďata byla předána k vypuštění do Zoo Hluboká nad Vltavou. V průběhu roku jsme přišli o dva samce a jednu samici **volavky proměnlivé** (*Butorides striata*), v chovu zůstává jeden samec. Od soukromého chovatele z Německa se podařily získat dva páry **volavek západních** (*Egretta gularis*), jeden samec je modré morfy, zbylí tři ptáci jsou bílé morfy. Ani jeden pár **kladivoušů afrických** (*Scopus umbretta*) v letošním roce nezahnídl.

Veslonoží

Na konci roku se vylíhla dvě mláďata **pelikána kadeřavého** (*Pelecanus crispus*). Dvě předloňské samice u nás stále čekají na umístění. V průběhu roku 2019 bylo odchováno 7 mladých **pelikánů bílých** (*Pelecanus onocrotalus*), část mláďat odešla k obchodníkovi výměnou za jiné druhy ptáků. Po úhynu dvou samic **pelikánů afrických** (*Pelecanus rufescens*) v předešlém roce a zapojení mladých plně vzletných jedinců, byl v chovném hejnu neklid, zaznamenali jsme snůšku vajec, ale vejce byla buď rozbitá anebo neoplozená.

Dravci

Chovný pár **hadilovů písařů** (*Sagittarius serpentarius*) měl v první snůšce dvě neoplozená vejce, v druhé snůšce měl tři vejce, všechna byla oplozená, ale vylíhlo se jen jedno mládě. Druhý pár měl dvě snůšky po dvou vejcích a jako vždy, všechna vejce byla neoplozená. Po dohodě s koordinátorem bychom chtěli tento pár přepárovat, ale v Evropě nejsou vhodní jedinci staršího věku. Krom toho jsme přivezli mladého samce ze Safari Parc Beekse Bergen, bohužel po vypuštění do výběhu se tento samec zabil.

Začátkem roku jsme byli osloveni soukromým chovatelem dravců z Francie, který měl zájem o naši samici **orla bojovného** (*Polemaetus bellicosus*). Ve svém chovu měl dva samce orlů bojovných. Po korespondenci jsme se dohodli na zapůjčení naší samice do jeho chovu.

K našemu páru **supů bělohlavých** (*Gyps fulvus*), přibyl samec ze Zoo Ostrava, který jim ve skupině rušil zbylé páry.

Od soukromého chovatele jsme získali dva páry **poštolek rudonohých** (*Falco vespertinus*).

Krátkokřídlí

Zaznamenali jsme dvě snůšky u **chřástalů žlutozobých** (*Zapornia flavirostra*) celkem se pod rodiči vylíhlo 6 mláďat, všechna mláďata ale do dvou dnů někdo ve společné expozici zabil. Postupným oddělováním všech ptáků jsme zjistili, že mláďata zabíjí samec.

U **jeřábů královských** (*Balearica regulorum*), **jeřábů rajských** (*Anthropoides paradiseus*) a **jeřábů bradavičnatých** (*Bugeranus carunculatus*) nedošlo oproti loňskému roku k žádným změnám. Ke dvěma samicím **jeřába pavího** (*Balearica pavonina*) přišel samec ze Zoo Chester.

Bahňáci

K naší samici **dytíka úhorního** (*Burhinus oedicnemus*) jsme sehnali samce v Zoo Waršava, ale díky ptačí chřipce v Polsku se nepodařilo zrealizovat transport. Kolekci jsme doplnili o **dytíky skvrnité** (*Burhinus capensis*), samice dorazila ze Zoo Augsburg. Obnovili jsme chov **ústřičníků velkých** (*Haematopus ostralegus*), pár přišel ze Zoo Praha. Vylíhli jsme 32 mláďat od **tenkozobců opačných** (*Recurvirostra avosetta*), pokračovali jsme ve strategii stimulace ptáků k hnízdění na zimovišti. Mladí ptáci nebyli po loňských problémech umístěni do Velké průchozí voliéry, ale našli nové místo v zrekonstruovaném Ptačím světě. U **čejek korunkatých** (*Vanellus coronatus*) jsme přišli o jednoho samce. Tři samečky se podařilo odchovat od **čejek běločelých** (*Vanellus armatus*).

Stepokurové

U **stepokurů hnědobříchých** (*Pterocles exustus*) jsme poprvé zaznamenali hnízdní aktivitu. Samice snesla dvě vejce, bohužel, než se je podařilo odebrat, tak je ptáci rozbili.

Měkkozobí

Pár **holubů olivových** (*Columba arquatrix*) odchoval dvě mláďata a skupina byla doplněna ještě o jeden pár.

Holubi skvrnití (*Columba guinea*) odchovali 4 mladé. U **holubů afrických** (*Treron calvus*) se díky pěstounům **hrdličkám chechtavým** (*Streptopelia roseogrisea*), které byly za tímto účelem pořízeny, podařilo odchovat první mládě. Stejnou praktiku jsme chtěli použít u **holubů sahelských** (*Treron waalia*) kde se vylíhla dvě mláďata, ale uhynula krátce po vylíhnutí.

V loni zahájený úspěšný chov **hrdliček madagaskarských** (*Streptopelia picturata*) pokračoval i v letošním roce a pár odchoval celkem 8 mladých. Za účelem vytvoření druhého páru jsme ze Zoo Hluboká přivezli nepřibuzného samce. Posun



Jeřáb bradavičnatý. (sj)



Holub africký. (sj)



Papoušek oranžovoprský. (sj)

jsme zaznamenali i v chovu **hrdliček modrohlavých** (*Turtur brehmeri*), kde se vylihla tři mláďata, která do pátého dne uhynula. Bohužel jsme při odčervování přišli o oba dospělé ptáky.

Hrdliček damarských (*Streptopelia capicola*) se podařilo odchovat 5, **hrdličky senegalské** (*Streptopelia senegalensis*) se podařily odchovat dvě.

Papoušci

Po odchodu arů hyacintových stále slýchávám, že v Safari parku nechováme žádné papoušky, přesto že jsme ke konci roku chovaly 13 druhů papoušků. Jako by malé druhy papoušků byly v zoo přehlíženy. Polovinu kolekce tvoří 7 druhů agapornisů. U agapornisů se snažíme chovat fenotypově přírodně zbarvené ptáky s různou úspěšností. Pár **agapornis šedohlavý** (*Agapornis cana*) byl přesunut do nové Madagaskarské sekce v Ptačím světě. Ptáci se zde dobře zabydleli a zaznamenali jsme od nich první snůšku. U **agapornisů růžovohlavých** (*Agapornis lilianae*), **agapornisů hnědohlavých** (*Agapornis nigrigenis*) a **agapornisů škraboškových** (*Agapornis personata*) jsme si letos dali pauzu v rozmnožování a ptáci nedostali budky. Díky rekonstrukci pavilonu Vodních světů musela být odchycena skupina **agapornisů růžovohrdlých** (*Agapornis roseicollis*), ze které jsme konečně mohli oddělit mutačně zbarvené ptáky a skupinu jsme doplnili novými přírodně zbarvenými jedinci získanými od soukromníků. Nově jsme sestavili druhý pár **agapornisů etiopských** (*Agapornis taranta*), oba dva páry zahnízdily a vyvedly dohromady 6 mladých, bohužel se nám u jednoho páru vyštěpilo olivově zbarvené mládě. Kolekce agapornisů byla v letošním roce rozšířena o skupinku **agapornisů Fischerových** (*Agapornis fischeri*) ze Zoo Brno.

K plánovanému vypuštění jedné skupiny **vazů velkých** (*Coracopsis vasa*) do volné haly v Ptačím světě jsme vzhledem k vzácné madagaskarské výsadbě nedostali odvahu a proto plánujeme vystavit vazy v jedné voliérě vedle ptačího světa v příštím roce. Vyzkoušený pár vazů v letošním roce opět zahnízdil a odchoval jedno mládě. U **papoušků žako** (*Psittacus erithacus*) jsme zaznamenali vejce snesená mimo budku. Po změně koncepce chovu ptáků v Ptačím světě jsme přišli o chovné prostory pro **papoušky žlutotemenné** (*Poicephalus meyeri*), **papoušky oranžovoprsé** (*Poicephalus rufiventris*) a **papoušky zelenobřiché** (*Poicephalus robustus fuscicollis*), všichni byli přestěhováni do zázemí a časem se pokusíme najít nová umístění pro tyto druhy. Posledním druhem papouška, který chováme je **ara ararauna** (*Ara ararauna*), jedná se o jediný neafrický druh ptáka v safari parku, ručně dokrmená samice ary je chována na přípravně v zázemí.

Kukačky

V chovu turak se letos nedařilo. Od žádného druhu jsme neodchovali mládě. Ukončili jsme z důvodu úhynu chov **turak chocholatých** (*Tauraco persa*) a

banánovců obecných (*Musophaga violacea*). Po dokončení rekonstrukce velké tropické haly v Ptačím světě sem byl přesunut pár **turak velkých** (*Corythaeola cristata*), kteří zde byli prakticky poprvé spojeni, od příchodu samce v loňském roce byli chováni v klecích vedle sebe na karanténě, kde se seznamovali.

Sovy

V letošním roce se podařila odchovat dvě mláďata **výrů afrických** (*Bubo africanus*). Pár **výrů bělavých** (*Bubo lacteus*) poprvé snesl vejce, bohužel bylo neoplozené.

Srostloprstí

V obou párech **mandelíků modrobříchých** (*Coracias cyanogaster*) docházelo opakovaně k napadání samice samcem, po většinu roku byli ptáci chováni odděleně. Z těchto důvodů jsme zvažovali ukončení chovu tohoto druhu. Nakonec jsme se rozhodli těmto ptákům dát ještě šanci a vypustili jsme je do nově zrekonstruované haly v Ptačím světě. Přirozeně se zde vybral pár, která zde harmonizuje. V minulosti jsme se opakovaně potýkali s problémem při snůšce u samice, které naše chladné léto nevyhovovalo, a opakovaně měla zadržené vejce, těmto problémům bychom se v teplé hale mohly vyhnout, tak uvidíme, jestli zde ptáci v příštím roce zahnízdí.

Záhadným způsobem jsme přišli o celý chov **zoborožců Deckenových** (*Tockus deckeni*), vše se odehrálo během deseti dnů, nejdříve uhynul chovný samec, poté všechna tři loňská mláďata a nakonec chovná samice. Ptáky jsme poslali na pitvu a různá vyšetření, ale vždy se vrátilo zpět, že ptáci byli v pořádku. Ve stejné hale byly zimovány i jiné druhy zoborožců, u kterých se nic podobného neodehrálo.

Šplhavci

U obou druhů vousáků se v letošním roce nedařilo. Nejdříve uhynula chovná samice **vousáka červenožlutého** (*Trachyphonus erythrocephalus*) a poté jsme přišli o druhou, při spojování. Tři samice **vousáků senegalských** (*Pogonornis dubius*), které byly přestěhovány před rekonstrukcí Ptačího světa na karanténu, byly testovány s podezřením na aviární tuberkulózu, testy byly negativní, nicméně z předešlých zkušeností víme, že je tento druh na TBC citlivý. Další testy již vyšly pozitivně a my jsme museli přistoupit k euthanasii všech, v zoo zůstávají dva samci, kteří s těmito samicemi nepřišli do kontaktu.

Pěvci

Po loňských přesunech **krkavců bělokrkých** (*Corvus albicollis*) jsme se letos dočkali první snůšky, bohužel vejce zmizela v průběhu inkubace. Jako jedni z mála jsme opět rozmnožili **bulbuly zahradní** (*Pycnonotus barbatus*), odchovaly jsme pět

mláďat. Odchovali jsme po jednom mláděti **leskoptve purpurové** (*Lamprotornis purpureus*) a **leskoptve nádherné** (*Lamprotornis superbus*). U **leskoptví zlatoprsých** (*Cosmopsarus regius*) jsme se dostali jen k vejším. Doplnili jsme příchodem dvou párů ze Zoo Köln skupinu **špačků rudokřídlých** (*Onychognathus morio*). **Drozdíci běločapkoví** (*Cossypha albicapilla*) po přesunu do volné haly okamžitě zahnízдили, ale hnízdo pravděpodobně díky rušení opustili.

Ze zrnožravých pěvců jsme odchovali 8 **vrabců hnědohřbetých** (*Auripasser luteus*), 8 **snovačů zahradních** (*Ploceus cucullatus*) a 3 **snovače Jacksonovy** (*Ploceus jacksoni*). K vyhláhlým mláďatům jsme se dopracovali u **vrabců kaštanových** (*Sorella emini*). První snůšku jsme zaznamenali u **snovačů černohlavých** (*Ploceus melanocephalus*).

Některé druhy se podařilo rozmnožit poprvé v historii zoo, jiné se podařilo rozmnožit opakovaně, opakované odchovy jsou pro nás cennější a dokazují, že se podařilo osvojit si metodiku chovu daného druhu. Těchto výsledků by nebylo možné dosáhnout bez sehraného týmu ošetřovatelů, kterým patří na závěr poděkování.



Pracovníci oddělení ptáků (zleva): Zlatoše Jarošová, Aneta Špičková, David Kodet, Miroslav Máslo, Michal Podhrázký, Dagmar Rejchrtová, Michal Staněk a Markéta Zíková.

Primáti

RNDr. Gabriela Linhart, PhD.



Samice šimpanze Susi. (sj)

Šimpanz učenlivý (*Pan troglodytes*)

Ve skupině šimpanzů jsme v roce 2019 museli přistoupit ke dvěma náročným chirurgickým zákrokům. Poté, co samice Chispi vykazovala tři dny příznaky nevolnosti, provedli jsme v sedaci její vyšetření, které ukázalo přítomnost velkého útvaru v dutině břišní. Následovala okamžitá několikahodinová operace, při níž byla z těla šimpanzice vyňata patologicky přetvořená, kalcifikovaná, 1,5 kg těžká ledvina s obsahem hnisu. Z blíže nezjištěných příčin, zůstala po operaci Chispi ochrnutá na levou polovinu těla. Díky maximální možné odborné péči chovatelek a náročné rehabilitaci se po několika měsících z imobilního jedince opět stává ve skupině fungující zvíře.

Druhým operovaným šimpanzem byla samice M, které jsme vyjmuli hormonální implantát aplikovaný v Zoo Valencie. M začala po příchodu do Zoo Dvůr Králové cyklovat a hrozilo nebezpečí spontánních potratů vlivem částečného působení implantátu, proto jí musel být odebrán.

U obou výše uvedených samic byl v rámci vyšetření podle našeho veterinárního lékaře zjištěn nádor děložního čípku. Řešení stavu obou samic bude dále konzultováno s externími veterinárními i humánními odborníky.

Gorila nížinná (*Gorilla gorilla*)

Na EAZA konferenci ve Valencii jsme vstoupili do jednání se Zoo Jersey o možném transportu starší samice gorily k námi chovanému samci Tadaovi. Příchod nové samice je plánován na první polovinu roku 2020.

Orangutan bornejský (*Pongo p. pygmaeus*)

Ačkoliv byl stav dvou samic během roku 2019 neměnný, zaměstnávalo nás naše orangutaní duo intenzivně. Roky lidoopům odolávající parkosy, expoziční skla (bezpečnostní kalená i nekalená) i zavařenými mřížemi chráněné osvětlení, to vše postupně 43letá Žaneta s vydatnou podporou své učenlivé dcery Indah-Tessy postupně rozebrala, rozbila nebo celkově demontovala. Především kombinace nebezpečné podlahy, jak ve vnitřních tak venkovních prostorách, skýtající nekonečné možnosti v nalézání tvrdých předmětů (ideálně vhodných jako nástrojů k destrukci vybavení chovného zařízení), expozičního skla a pracovitého orangutana, zdá se být dlouhodobě neudržitelná.

Drill černolící (*Mandrillus leucophaeus*)

Dospělí samci Ricardo a Chepo se stále respektují v jedné skupině a oba se podílejí na páření chovných samic Kumasi a Kebale. Díky tomu se naše drillí rodina rozrostla již na dvanáct jedinců. V červenci 2019 samice Kumasi porodila a úspěšně odchovala jednoho syna.



Guerezy angolské s mládětem.(sj)

Kočkodan bělonosý (*Cercopithecus nictitans*)

Z důvodu stavebních prací v pavilonu byli kočkodani bělonosí na přechodnou dobu umístěni do zázemí safari parku. Mladého samce tohoto vzácně chovaného druhu jsme převezli do Zoo Duisburg, kde se zapojí do chovu s nepříbuznými samicemi. Nyní již mohou skupinu kočkodanů návštěvníci celoročně pozorovat v jejich venkovní voliére naproti Neumannově vile.

Pár **talapoinů severních (*Miopithecus ogouensis*)** byl v roce 2019 beze změn. Felicity a Tician obývají expozici společně s **osináky africkými (*Atherurus africanus*)**.

Gueréza angolská (*Colobus angolensis*) a Kočkodan Campbellův (*Cercopithecus campbelli*)

V roce 2019 byla opravena venkovní voliéra pro guerézy angolské a kočkodany Campbellovy. V obou skupinách došlo k úspěšnému odchovu mláďat. Protože počet gueréz dosáhl jedenácti kusů, což bylo vzhledem k poměru pohlaví zvířat na hranici únosnosti našeho chovného zařízení, rozhodli jsme se ve spolupráci s EEP koordinátorkou exportovat pět mladých samců do rumunské Zoo Sibiu. K transportu došlo v květnu 2019.

Maki trpasličí (*Microcebus murinus*)

Novým druhem v zoo je Maki trpasličí. Pár tohoto miniaturního druhu primáta přišel do safari parku ze Zoo Praha. Byla pro něj vytvořena expozice v podobě makety baobabu uvnitř nově vzniklého expozičního komplexu se zaměřením na Madagaskar. Maki trpasličí jsou poměrně citliví na chovatelské podmínky, nerozmnožují se snadno. Proto jsme měli velkou radost, když jsme v říjnu zaznamenali u rodičovského páru mládě. Bohužel se jej nepodařilo odchovat. Bez zjevných příznaků, které by úhynu předcházely, bylo mládě nalezeno šest týdnů po narození uhynulé.

Komba ušatá (*Galago senegalensis*)

Komby ušaté chováme ve dvou skupinách, jedné expoziční (v africkém městečku Tiébélé) a jedné v zázemí zoo. Obě skupiny se úspěšně rozmnožují. Rodina z Tiébélé měla v tomto roce devět členů. Bohužel došlo v prosinci k nešťastnému pádu a smrtelnému zranění desetiměsíční samičky. Další dvě mláďata z roku 2019 byla úspěšně odchována. Chovný pár v zázemí odchoval v témže roce také dvojčata. Oba mladí samečci z roku 2018 začínali mít konflikty s otcem a byli v létě od chovného páru s malými mláďaty odděleni. Vzhledem k tomu, že se chov komb ušatých v naší zoo daří a celkový počet zvířat se od počátku několikanásobně zvýšil, rozhodli jsme se skupinu chovanou v zázemí nabídnout dalším chovatelům. Po dohodě s EEP koordinátorem by tedy chovný pár

s letošními mládřaty měl v příštím roce odejít do dánské zoo Skaerup. Po jednom námi odchovaném samci z roku 2018 pak dostanou zoologické zahrady v Kessinglandu a v Krakově.

Komba velká (*Otolemur crassicaudatus*)

Velkokombí trio bylo v roce 2019 beze změn. Sedmnáctiletá samice je s tříletým samcem ze své původní novosibirské skupiny v zázemí. Řešíme u ní zhoršující se zdravotní stav zapříčiněný věkem. Šestiletý samec importovaný ze Zoo v Moskvě obývá společnou nokturnální expozici v městečku Tiébélé s noháčem kapským.

Lemur kata (*Lemur catta*)

V roce 2019 jsme měli ve skupině osm zvířat – chovného samce Fanfána Tulipána, čtyři dospělé samice a tři subadultní samce. Ačkoliv bylo pozorováno páření Fanfána s Madou, jediná ze samic, která porodila, byla Fiona. Obě dvojčata se bohužel narodila mrtvá. Na konci léta jsme uskutečnili se Zoo Košice vzájemnou výměnu chovných samců z důvodu budoucího nepřibuzenského páření.



Pracovníci oddělení primátů (zleva): Barbara Palasz, Gabriela Linhart, Alice Ryšavá a Romana Šormová.

Ryby, obojživelníci, plazi

Michal Podhrázký



Želvy paprště. (sj)

V letošním roce pokračovala rekonstrukce mořských akvárií zahájena v předešlém roce. Mořská akvária v této podobě fungují skoro 20 let. Z jejich stěn se již do vody uvolňují nežádoucí prvky, které narušují kvalitu vody. Proto projdou stěny všech tří nádrží úpravou. Na stávající betonový povrch bude nanесena nová stěrka, díky níž by měly být stěny opět stabilní, a neměly by ovlivňovat složení vody. Nádrže budou rekonstruovány postupně, vždy bude z provozu vyřazena jen jedna. Po dokončení úprav bude opět zapojena do systému a úpravy budou pokračovat na další nádrži. Kompletní rekonstrukce s novým osazením bude hotová v první polovině roku 2020.

Druhou mnohem rozsáhlejší rekonstrukcí je přestavba expozice tropické řeky. Na původním místě by měly vzniknout dvě nádrže věnované chovu krokodýlů čelnatých a krokodýlů štítnatých. Třetí nádrž bude představovat faunu jezera Malawi. Tato rekonstrukce byla zahájena na konci loňského roku, kdy byly do ostatních zoologických zahrad přesunuty všechny neafrické ryby. Následně byl pavilon rozdělen zateplenou stěnou na dvě poloviny. V jedné probíhaly bourací a stavební práce a v druhé pokračoval chov plazů, obojživelníků a ryb. Bourací práce byly zahájeny začátkem letošního roku. Následovaly náročné rozsáhlé betonáže. Dalším logisticky náročným krokem bylo osazení čelních skel nádrží sedmimetrovými polykarbonátovými deskami. Do toho probíhaly

modelace pozadí expozic, usazování dělicích nerezových rolet a instalace filtračních systémů. Stavba by měla být dokončena a předána v únoru 2020. Přestavbou Ptačího světa vzniklo několik nových expozic věnovaných plazům Madagaskaru. Největší plocha je zde věnovaná čtrnáctičlenné skupině želv paprscitých. V malgašské chýši vznikla expozice jedenácti terárií, která má představit druhovou rozmanitost plazů a obojživelníků Madagaskaru.

Ryby

Na podzim došlo ke kolapsu filtračního systému mořských nádrží a část převážně větších ryb uhynula. Před zahájením Vánoční zoo proběhly dva transporty mořských ryb ze specializovaných firem a dva transporty mořských bezobratlých ze Zoo Olomouc a Zoo Brno. Na podzim jsme převzali rozsáhlou kolekci afrických sladkovodních ryb ze Zoo Brno, kde měnili koncepci chovu ryb.

Obojživelníci

Nové expozice k chovu obojživelníků vznikly v expozici zaměřené na Madagaskar. Dále bylo nutné pořídit nové nádrže do zázemí k odchovu pulců a metamorfovaných žabek. Opakovaně se podařilo rozmnožit **žabky pestré**



Prarosička srdíčková. (sj)

(*Discoglossus pictus*), které jsou chovány primárně za účelem krmení specializovaných plazů například mladých liánovců kapských. Kolekce byla doplněna o několik nových madagaskarských druhů - **parosničky mramorované** (*Scaphiophryne marmorata*), **parosničky srdíčkové** (*Dyscophus guineti*) a **rákosničky běloskvrnné** (*Heterixalus alboguttatus*), které se již podařilo rozmnožit.

Plazi

Samice **želvy ostruhaté** (*Centrochelys sulcata*) snesla v březnu 12 vajec na zimovišti, bohužel celou snůšku rozbila. V červenci jsme přivezli deset nových **želv paprscitých** (*Astrochelys radiata*) 6 samců a 4 samice, ze Zoo Plzeň. Želvy doplnily naši původní skupinu 4 jedinců, dva samce a dvě samice. Část želv byla přes léto chována ve venkovním výběhu, na chladné období roku se přesunuly do nového prostorného výběhu, který vznikl v Ptačím světě v části věnované Madagaskaru. Výběh lze rozdělit na tři části, takže plánujeme oddělovat samice, které jsou často stresovány samci při pokusech o páření. V průběhu roku jsme zaznamenali 8 snůšek, celkem 40 vajec od čtyř samic. Samice snášely jak ve venkovním výběhu, tak uvnitř v pavilonu. Většina vajec byla ze začátku neoplozena. Poprvé se v letošním roce podařilo rozmnožit **terečky africké** (*Pelomedusa subrufa*), do inkubátoru bylo umístěno 13 vajec, ze kterých bylo 12 oplozeno, vylíhla se 4 mláďata.

U **chameleonů třírohých** (*Triceros jacksonii*) jsme zaznamenali porod 5 mláďat, mláďata se nepodařilo odchovat. Krom toho jsme přišli o dva samce a ke konci roku jsme chovali jen dvě samice. Z prostorových důvodů jsme ukončili chov chladnomilných **chameleonů Mellerových** (*Trioceros melleri*). Do nově vzniklých terárií v Madagaskarské části jsme pořídili teplotně méně náročné **chameleony pardálí** (*Furcifer pardalis*), od kterých již máme jednu snůšku v inkubátoru. Dále jsme do nových terárií zaměřených na chov madagaskarských živočichů pořídili 1,1 **felsumy madagaskarské** (*Phelsuma madagascariensis*), 2,2 **felsumy kochi** (*Phelsuma kochi*), 3,3 **felsumy grandis** (*Phelsuma grandis*), 1,1 **felsumy Standingovy** (*Phelsuma standingi*) a 1,2 **gekony sp.** (*Hemidactylus platycephalus*). Do terárií ve Vodních světech přibyli nově 3,1 **ještěřkovci žlutohrdlí** (*Gerrhosaurus flavigularis*), 1,1 **agamy černokrké** (*Acanthocercus atricollis*) a 5,3 **mabuže zebrované** (*Trachylepis dichroma*).

Podařilo se opět odchovat **liánovce kapské** (*Thelotornis capensis*), ze tří oplozených vajec se vylíhlo jedno mládě. Tři mláďata se vylíhla u **kobříků**

kapských (*Aspidelaps lubricus*). Do madagaskarských expozic jsme přivezli 1,2 **hroznýše psohlavé** (*Sanzinia madagascariensis*) ze Zoo Augsburg a 2,1 **užovky madagaskarské** (*Leioheterodon madagascariensis*) ze Zoo Plzeň. Podařilo se dopárovat **langahy listonosé** (*Langaha madagascariensis*), od soukromého chovatele přišel do deponace samec. Dále přišel k naší samici **zmije nosorožčí** (*Bitis rhinoceros*) samec, též od soukromého chovatele. A významným příchodem bylo získání dvou samic **zmije Nitscheiovy** (*Atheris nitschei*), jedinci pochází z importu.

U krokodýlů se situace nijak nezměnila, chováme 1,2 **krokodýly čelnaté** (*Osteolaemus tetraspis*) a pár **tomistom úzkohlavých** (*Tomistoma schlegelii*). Samice tomistomy snesla jako v předešlých letech v období velikonoce snůšku o kterou se starala, bohužel opět byla všechna vejce neoplozená. V průběhu roku probíhala jednání o získání a transportu krokodýlů štítnatých (*Mecistops cataphractus*), určených do nových expozic.

Na tomto místě bych chtěl poděkovat chovatelům z Terária za jejich obětavou práci



Pracovníci oddělení plazů, ryb a obojživelníků (zleva): Michal Podhrázký, Martin Smrček, Pavel Moucha, Josef Brokeš a Pavel Kalus.

Veterinární zpráva

Jiří Váhala, Lukáš Pavlačík a Tomáš Krejčí



Veterinární zákrok u samice šimpanze. (sj)

Veterinární činnost byla nadále zaměřena na preventivní opatření v chovech. Pokračovala aplikace vitamínových a minerálních preparátů, pravidelné odčervování, ať už dle rozpisu, nebo na základě prováděného vyšetřování trusu a aktuální zdravotní situace.

U šelem byla pravidelně prováděna vakcinace proti virovým onemocněním, rovněž byla prováděna vakcinace proti virovým onemocněním i u zeber Grévyho. Navíc v tomto roce byli všichni lichokopytníci vakcinováni i proti tetanu.

Rovněž bylo pokračováno ve vakcinaci v chovech krmných zvířat proti myxomatóze, moru a pasterelóze.

U kopytníku, jak sudo, tak licho, byly dle potřeby provedeny korekce paznehtů či kopyt.

Z veterinárního hlediska byla na požádání prováděna u všech druhů v případě potřeb léčba poranění, infekcí, poruch zažívání a jiných běžných onemocnění.

Ze zajímavých případů či zásahů je třeba zmínit přípravu a samotný transport pěti černých nosorožců do Rwandy ve spolupráci jak místních veterinářů, tak hlavně ošetřovatelů a zoologa na úseku nosorožců, obchodního oddělení, oddělení propagace a v neposlední řadě velmi důležitého odborníka a specialisty na převozy těchto druhů, dr. P. Morkla.

U černých nosorožců se vyskytl komplikovaný případ u mladé samice spojený s náhlými potížemi s příjmem potravy. V počátku, první den, hlavně pro pozitivní reakci na léčbu, byl předpoklad na otok v oblasti hltanu, hrtanu po možném vpichu od bodavého hmyzu. Další dny se ale situace vrátila, samice byla prakticky schopna jen polykat tekutou potravu a vodu a byl zde předpoklad cizího tělesa v tlamě. Při prvním pokusu došlo k silné depresi dechu při narkóze, proto byla samice rychle vzbuzena a zákrok nebyl uskutečněn. Až při druhém pokusu byl z tlamy vytažen kus ostnaté větve od švestky, který byl zaklíněn v oblasti hltanu za posledními stoličkami a svými trny lpěl na místě. Po odstranění se stav samice rapidně upravil.

U některých druhů antilop byl opětovný výskyt abscesů v oblasti čelistí, které vyžadovaly ošetření. Rovněž u narozených mláďat impal bylo nutné provádět ošetření hnisavých zánětů pupků.

Po skončení letní sezony se u nyal vyskytlo časté onemocnění plic postihující hlavně mladá zvířata, ale i dospělé kusy byly určitým způsobem postiženy. I přes léčbu došlo k několika úhynům v důsledku hnisavých zánětů plic a některá přeléčená zvířata bylo nutno utratit pro pokračující chátrání.

U samce žirafy Rotschildovy došlo k poranění spodní čelisti s potížemi při příjmu potravy. Po imobilizaci byla zjištěna oboustranná fraktura mandibuly, samec byl proto následně utracen.

Samice šimpanze s implantovaným hormonálním preparátem (se kterým již přišla do zoo DK) onemocněla za příznaků deprese příjmu potravy. Po anestezii a vyšetření bylo diagnostikováno nádorové onemocnění v oblasti dělohy. Samice byla proto operována, byly jí odstraněny nádory, kde to bylo technicky možné, tam kde to již bylo silně prorostlé a hrozilo by nenávratné poškození při snaze o odstranění, byly nádory ponechány. Po operaci byla samice dlouhodobě částečně jednostranně ochrnuta na pření i zadní končetinu. Nicméně po dlouhodobé péči ze strany ošetřujícího personálu a veterináře, se stav postupně zlepšoval a samice je schopna se pohybovat a aktivovat i s přetrvávajícím částečným hendikepem. Opět se zde nabízí otázka aplikace hormonálních preparátů zvířatům za účelem zabránění reprodukce.

Dlouhodobou léčbu si vyžádala i fraktura zadní končetiny u gepardí mladé samice. Končetina se v konečné fázi úspěšně vyhojila.

Na úseku ptáků se situace oproti předchozímu roku částečně zlepšila, nadále však přetrvávají obavy s možným výskytem infekčních onemocnění.

Oddělení výměny zvířat

Zdeněk Bárta a Kateřina Marvanová



Transport losa pro rezervaci ve francouzském Thorenc. (zb)

V roce 2019 se naše zoo zaměřila ve větší míře na doplnění zvířat do vlastních chovů z důvodu posílení stávajícího genofundu.

Dovezli jsme vzácného samce pakoně běloocasého ze Zoo Lisieux ve Francii a ze Zoo Řím dlouho očekávaného samce vodušky abok a samce fenka. Do našeho stáda kudu velkých jsme dovezli mladou samici ze Zoo Zlín. Samce kudu malého jsme dovezli ze Zoo Stuttgart. Zvýšili jsme počet nosorožců dvourohých dovozem samice ze Zoo De Doue ve Francii. Dále jsme dovezli zvířata z Velké Británie, a to nové chovné samce zebry Grévyho a jeřába pavího. Obě zvířata ze Zoo Chester. Z Anglie zároveň s námi cestoval i nový samec servala a dvě vzácné a v zoologických zahradách málo chované cibetky africké. Koncem roku se nám ještě povedlo dovést nového samce pakoně bělobradého, které chová pouze několik zoo v Evropě.

Stejně jako každý rok jsme prováděli transporty i pro jiné zoo a instituce, které se zabývají chovem zvířat. Začali jsme již v zimních měsících, a to transportem třech zubrů evropských ze Zoo Duisburg pro Zoo Kaunas v Litvě. Ze Zoo Le Pal ve Francii do Zoo Veszprém v Maďarsku jsme převezli samce levharta sněžného. Byli jsme osloveni i novou zoo z Itálie, Zoo Valcorba (člen EAZY),. Tato zoo si u nás objednala transport páru přímorožců jihoafrických ze Zoo Olomouc a transport

dvou samců žirafy Rothschildovy ze Zoo Ústí nad Labem. Po těchto transportech jsme byli osloveni polskou Zoo Wrocław s žádostí o dovoz samice nosorožce indického z Touropacu ve Francii. Jelikož si na transporty nosorožců a hrochů musíme najímat větší auto, než vlastníme, využili jsme vypůjčený vůz ještě v následujícím týdnu a transportovali jsme dospělého samce nosorožce dvourohého ze Zoo Rotterdam do Zoo Győr v Maďarsku. Velkým „zpestřením“ našich transportů byl převoz dospělého samce medvěda kamčatského ze Zoo Brno do Zoo Děčín. Medvědy nevozíme tak často a tento převoz byl opravdu náročný i tím, že medvěd vážil téměř tunu. V Děčíně následně trochu „upravil“ výběh, který byl pro něj nově přichystán. Při již zmíněném dovozu vodušky abok z Říma pro dvorskou zoo jsme dovezli ještě jednoho samce této vodušky a tahra hymálajského do Zoo Praha. V měsíci květnu jsme převezli samici okapi, pár rypošů a několik akvarijních ryb ze Zoo Leipzig do Zoo Wrocław. V rámci tohoto transportu jsme zároveň ze Zoo Warszawa převezli dvě samice antilopy bongo do Zoo Zlín. V květnu jsme dále transportovali dvě samice antilopy losí, tři ovce kamerunské a pět samiček mangust do Minizoo Klaipėda v Litvě. Koncem května jsme transportovali samce nosorožce dvourohého z naší zoo do Zoo De Doue ve Francii a dalšího ze Safari Beekse Bergen do Zoo Győr. Do Zoo Tábor jsme převezli lvici z německé Zoo Wuppertal. Červen byl ve znamení transportu pěti nosorožců dvourohých ze Zoo Dvůr Králové do Rwandy, na kterém se podílelo i naše



Plavba přes kanál La Manche se zvířaty z Velké Británie. (zb)

oddělení. Obsáhlá zpráva z této akce je na jiném místě této Výroční zprávy. Přestože léto bylo pro transporty zvířat teplotně velmi nepříznivé, převezli jsme dva hřebce zebry bezhřívé z naší zoo do Zoo Košice a proběhl také již zmíněný transport zvířat z Velké Británie. Zorganizovali a uskutečnili jsme transport lvího samce od soukromého chovatele z Nového Kunína k dalšímu soukromému chovateli v Praze, převezli jsme dvě samice zebry bezhřívé ze Dvora do Zoo Liberec. Na výslovné přání zaměstnanců Zoo Plzeň jsme převezli u nich odchovanou mladou samici nosorožce indického do Zoo Basel. Pomohli jsme odvézt i čtyři gaury indické z letiště Praha pro Zoo Zlín. Jednalo se o historicky první dovezené sudokopytníky přímo z Indie. Velmi náročný byl transport dospělého samce žirafy Rothschildovy ze Zoo Opole do Zoo Gdaňsk v Polsku. Samec byl opravdu velmi velký, na výšku měřil cca 5,2 m a vážil cca 1.600 kg. Transportovat takto velké žirafy je opravdu velkým rizikem už při nakládce a vykládce a samotná cesta je také velmi náročná. Vše dobře dopadlo a samec je již ve skupině dalších samců. Francouzskou rezervací pro chov divokých zvířat Thorenc jsme byli osloveni a vzápětí pověřeni transportem pěti daňků evropských ze soukromého chovu v Zachotíně a dovozem samce losa evropského ze Zoo Hluboká n. V. Do Safariparku Hodenhagen v Německu jsme dovezli samce antilopy vrané a dvě samice adaxe. Koncem roku jsme z Tierparcu Berlín převezli šest jelenů wapiti do Zoo Plzeň a samce geparda do Zoo Arnhem v Holandsku.



Transport nosorožce dvourohého z Touroparcu ve Francii do ZOO Wroclaw. (zb)



Transport zubrů ze ZOO Duisburg pro ZOO Kaunas,. (zb)



Pracovníci oddělení výměny zvířat (zleva): Zdeněk Bárta, Kateřina Marvanová a Jiří Vetter.

Výživa zvířat

Monika Ptáčková



Pracovníci oddělení výživy zvířat (zleva): Martin Vala, Pavel Langr, Petr Kiss, Jiří Dubský, Milan Pátý, Miroslav Havelka, Petr Klust, Jiří Kroupa, Monika Ptáčková, Dita Rindtová, Milan Nesvadba, Jana Tlustá, Jana Svobodová, Petra Voňková.

Výsledná ekonomická bilance v hodnoceném roce se již v plném důsledku stala odrazem kalamitního roku 2018. Extrémní klimatické podmínky tehdy ovlivnily trh zemědělských komodit natolik, že především cena objemných krmiv několikanásobně převýšila jejich obvyklou hodnotu. Pouze skladové zásoby lučního a vojtěškového sena ze sklizně 2017 dokázaly výrazně napomoci mírnějšímu projevu popisované skutečnosti v závěrečném účtu. Meziroční nárůst nákladů na spotřebovaná krmiva v roce 2018 tak činil „pouze“ cca 500 tis. Kč.

Seno, senáž, sláma, esenciální složky krmných dávek (dále jen „KD“) všech chovaných druhů kopytníků, byly již od počátku roku 2019 zkrmovány ve skladových cenách odpovídajících aktuálním cenám tržním. Kvantitativně dlouhodobě standardní roční spotřeba uváděného „objemu“ se tak finančně navýšila proti loňskému roku ještě o více než 800 tis. Kč. Optimistický předpoklad poklesu cen zmiňovaných krmiv na základě zlepšení podmínek v zemědělské prvovýrobě (vyšší roční srážkový úhrn, teplé letní měsíce) se nesetkal s realitou. Zejména různými formami konzervovaný luční porost zůstával na pozici nejvíce obchodovaných krmiv. Tento fakt spolu s průměrnou inflační hladinou roku 2019 (3,1 %) se stal příčinou více než 9% finálního meziročního nárůstu.

Pracovníci oddělení výživy zvířat proto zaměřili svoji pozornost na maximální hospodárnost dotčených krmiv, primárně na kontrolu procesu zásobování a techniky krmení „objemem“ (důraz na bezztrátovost) a na přehodnocení a následnou změnu

struktury KD některých druhů a skupin zvířat (sezónní společné výběhy). Tam, kde to kondiční stav a způsob chovu umožnily, při zachování nutriční hodnoty krmné dávky, byla její podoba pozměněna. Některé složky krmivové databáze určené pro kopytníky tak zaznamenaly částečnou množstevní redukci nebo byly nahrazeny jiným zdrojem. Tento záměr podmíněný důsledným monitorováním kondice a zdraví chovaných kopytníků (komunikace se zoologickým provozem), společně s přísnou kontrolou jakosti nakupovaných krmiv, může být jednou z efektivních cest jejich hospodárnosti. Stejná revize KD bude probíhat také ve velmi početné a pestré skupině ptáků. Sucho v minulých dvou letech se zde „ekonomicky zviditelnilo“ hlavně u rybožravých druhů.

Činnost úseku „výživa zvířat“ však nebyla určována pouze ekonomickými limity. Odborná práce se prioritně věnovala chovu slonů, nosorožců a druhově početné skupině ptáků. Při vytváření nutriční strategie v naší zoo bylo kromě jiných zdrojů použito i mnoho informací z odborných setkání např. konference EAZA NUTRITION GROUP v Marwell ZOO, pravidelné pracovní schůzky krmivářské komise při UCSZOO, spolupráce s ČZU Praha aj.

Za zmínku jistě stojí i důležitá aktivita, kterou je práce na udržení již více než čtyřleté „bezpalmovosti krmiv“.

Významným pomocníkem při činnosti „výživy“ byla dodavatelská síť. Spolehliví obchodní partneři plnili svoji nezastupitelnou roli zodpovědně také v roce 2019. Poděkování patří všem příznivcům zoo za dary, slevy, sponzorství aj.

Meziroční nárůst nákladů (cca) na spotřebovaná krmiva včetně darů, vlastní produkce aj. (bez DPH)

rok / kategorie krmiva	ovoce, zelenina	ostatní krmiva	mléčné výrobky	maso	krmné směsi	obilniny, olejnin	krmná zvířata	objemná krmiva, steliva	roční spotřeba celkem
		potravinové doplňky, specificky účinné látky					krmná zvířata nákup, produkce zoo		
	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)	(tis. Kč)
2017	1740	820	70	910	3620	80	2070	2300	11600
2018	1850	900	80	1080	3640	90	2090	2400	12150
2019	1930	890	80	1190	3660	90	2230	3270	13350
rozdíl 17/18	110	80	10	170	20	10	20	100	550
rozdíl 18/19	80	-10	0	110	20	0	140	870	1200

Podíl jednotlivých kategorií krmiv na jejich nákladovosti (tis. Kč) v období 2017 - 2019

ovoce, zelenina	ostatní krmiva	mléčné výrobky	maso	krmné směsi	obilniny, olejnin	krmná zvířata	objemná krmiva, steliva
1740	820	70	910	3620	80	2070	2300
1850	900	80	1080	3640	90	2090	2400
1930	890	80	1190	3660	90	2230	3270

In situ a další ochranné projekty Safari Parku Dvůr Králové



Samice nosorožce bílého severního Fatu v prosinci 2019. Právě z jejích vajíček se v roce 2019 podařilo vytvořit první embrya nosorožce bílého severního in vitro. (am)

Snahy Safari Parku Dvůr Králové o záchranu nosorožců tuponosých severních

Jan Stejskal

Základní informace o projektu: V době přípravy této výroční zprávy byli na světě známi už jen dva nosorožci tuponosí severní (jinak též bílí nebo širokohubí, *Ceratotherium simum cottoni*). Obě zbývající samice žijí v rezervaci Ol Pejeta v Keni, kam byly v roce 2009 převezeny ze Safari Parku Dvůr Králové. Dvorská zoo je jedinou zoo na světě, kde se tato vzácná zvířata podařilo rozmnožit, jejich reprodukce však probíhala příliš pomalu. V naději, že jim to v přirozenějších podmínkách půjde lépe, byli dva samci a dvě samice v roce 2009 vráceni do Afriky. V říjnu 2014 však jeden ze samců uhynul a při vyšetření v listopadu 2014 se ukázalo, že žádné ze zvířat už není schopné přirozené reprodukce. Safari Park Dvůr Králové se proto se svými partnery spolupodílí na vývoji metod, díky nimž by tito nosorožci mohli být rozmnoženi uměle. Do snah o jejich záchranu tak byla zahrnuta nejen poslední zvířata v Africe, ale i genetický materiál uchovaný z jedinců, kteří už uhynuli. K záchraně nosorožců tuponosých severních je potřeba vytvořit jejich embrya v umělých podmínkách, přičemž donosit by ho mohla jako náhradní matka samice nosorožce tuponosého jižního. Pro vytvoření embrya je potřeba získat vajíčka, a to buď z posledních severních samic žijících v Ol Pejetě, anebo jejich vytvořením z kmenových buněk. Získání reprodukčních

buněk z buněk kmenových se vědcům zatím podařilo u myší, už ne ale u jiných savců. Výzkum zaměřený na vytvoření reprodukčních buněk nosorožců z jejich kmenových buněk se tak pohybuje na samé hranici současného vědeckého poznání.

Vývoj projektu v roce 2019: V první polovině roku 2019 probíhala jednání s keňskými institucemi ohledně vydání povolení pro odvoz genetického materiálu nosorožců bílých severních z Keni do Evropy. V lednu byla dokončena smlouva mezi keňskou a českou stranou a v návaznosti na to byla získána povolení od Kenya Wildlife Service, National Commission for Science, Technology and Innovation, National Environment Management Agency a pak znovu Kenya Wildlife Service.

Celé kolečko bylo dokončeno v červenci, kdy Jan Stejskal ze Safari Parku Dvůr Králové společně s Thomase Hildebrandtem odletěli do Keni na přípravnou cestu před prvním odběrem vajíček ze samic nosorožce bílého severního v Ol Pejetě. V rezervaci bylo detailně dojednáno, jakým způsobem bude zákrok probíhat a co všechno je potřeba připravit. Proběhlo i jednání s veterináři, při němž jim bylo vysvětleno, jak musí proběhnout stimulace samic. Celá procedura byla rovněž vysvětlena kolegům z Kenya Wildlife Service a proběhlo i první jednání ohledně prezentace zákroku na veřejnosti a pro média.



V srpnu 2019 byla vůbec poprvé odebrána vajíčka posledních dvou samic nosorožce bílého severního. Na snímku tým IZW Berlín pod vedením Thomase Hildebrandta (uprostřed) odebírá vajíčka ze samice Fatu. (am)

K vůbec prvnímu odběru vajíček ze severních bílých nosorožců v keňské rezervaci Ol Pejeta pak došlo 22. srpna, kdy tým složený ze zástupců Safari Parku Dvůr Králové, Leibnizova institutu pro výzkum divokých a zoo zvířat v Berlíně (IZW), společnosti Avantea, rezervace Ol Pejeta a vládní organizace Kenya Wildlife Service (KWS) odebral samicím vajíčka a posléze je dopravil do Evropy. K zákroku byla použita speciální sonda a ultrazvuk. Sondou s jehlou veterináři odebrali dosud nevyzrálá vajíčka (oocyty) přímo z vaječníků, zatímco zvířata byla pod celkovou narkózou. Celá akce byla výsledkem mnohaletého výzkumu, vývoje speciálních nástrojů a také zkušeností získaných při odběru vajíček na příbuzných nosorožcích bílých jižních chovaných v evropských zoologických zahradách.

V průběhu následujících dvou týdnů se z vajíček odebraných posledním dvěma samicím podařilo za použití zmrazeného semene uhynulých samců v laboratoři vytvořit dvě životaschopná embrya nosorožce bílého severního. Obě embrya byla zamrzena a připravena na vložení do náhradní matky. Embrya se vyvinula v italské laboratoři Avantea v Kremoně. Z Keni bylo dovezeno celkem deset oocytů, po pěti z každé samice. Po inkubaci jich dozrálo sedm (čtyři z Fatu a tři z Nájin) a tato dozrálá vajíčka byla následně oplodněna. Vajíčka od Fatu byla fertilizována spermatem Suniho, vajíčka od Nájin spermatem Saúta, a to za použití metody ICSI (Intra Cytoplasm Sperm Injection). Saútovo semeno bylo velmi nekvalitní, proto ho muselo být rozmrazeno o dva vzorky více, aby pro oplodnění bylo nalezeno dostatečné množství živých spermií. Po přibližně deseti dnech inkubace se ze dvou oplodněných vajíček od Fatu vyvinula životaschopná embrya.

S velkou podporou keňské vlády a za přítomnosti ministra Najiba Balaly se vědeckému týmu zahrnujícímu Safari Park Dvůr Králové podařilo celý postup zopakovat v prosinci 2019 a během Vánoc vytvořil další embryo. Tím se výrazně zvýšila šance na úspěšnou produkci mláďete a zároveň se ukázalo, že procedura je bezpečná a může být prováděna opakovaně, dokud zvířata příliš nezestárnou. Zvířata byla znovu podrobena celkové anestezii a za pomoci ultrazvukové sondy se z jejich vaječníků podařilo odebrat devět vajíček (oocytů) - tři z Nájin a šest z Fatu. Po inkubaci a zrání devíti vajíček byla čtyři z Fatu a jedno z Nájin oplodněna spermatem samce Suniho. Jedno vajíčko od Fatu se nakonec vyvinulo v životaschopné embryo pomocí přístroje Geri®, inovativního stolního inkubátoru darovaného společností Merck s integrovanými schopnostmi kontinuálního sledování embryí. Embryo bylo následně uloženo v tekutém dusíku spolu s dvěma dalšími embryi z prvního odběru.

Obě samice byly pečlivě sledovány po obou zákrocích a obě se z obou zákroků rychle zotavily.



Po okamžitém převozu do italské laboratoře Avantea vajíčka dozrála, následně byla oplodněna a ze dvou z nich se na začátku září 2019 vyvinula embrya. (am)



V listopadu 2019 byly po více než rok trvajících jednáních odvezeny z Keni do České republiky ostatky Sudána a Suniho, dvou samců nosorožce bílého severního. Strážci OI Pejety je připravují k transportu. (am)



V prosinci se podařilo znovu odebrat vajíčka od obou samic nosorožce bílého severního a později i vytvořit jedno embryo in vitro. Obě samice zvládly zákroky velmi dobře. Na snímku je Nájín. (jm)



V prosinci se podařilo do Evropy rovněž přepravit zmrazené vzorky spermatu samce Sudána, který uhynul v roce 2018. Na snímku je přemístění vzorků do přenosného zařízení na převoz zmrazených vzorků. (jmo)

Navzdory průlomů v podobě prvního odběru vajíček od severních bílých samic pokračovaly ve spolupráci s IZW Berlín a Avanteou v Kremoně odběry vajíček i od jižních bílých samic v Evropě a následné pokusy o embryo transfer s nově vytvořenými embryi – ať už hybridními po použití spermií nosorožce bílého severního, či čistými jižními bílými embryi. V roce 2019 se zákroky související s projektem na záchranu severních bílých nosorožců odehrály v Pairi Daiza, v Chorzowě, ve Schwerinu, v Cerza Zoo a rovněž ve West Midland Safari Parku. Při zákrocích v polském Chorzowě byli přítomni i zástupci Safari Parku Dvůr Králové.

Z hlediska financování projektu došlo v roce 2019 k výrazné změně, protože projekt konsorcia BioRescue, jehož součástí je Safari Park Dvůr Králové a jenž zahrnuje jak odběry vajíček a vytváření embryí, tak i záchranu severních bílých nosorožců prostřednictvím kmenových buněk, začalo výrazně podporovat německé federální ministerstvo pro vzdělávání a výzkum. Jeho podpora byla slavnostně oznámena na konferenci 25. června 2019, již se zúčastnil zástupce ředitele Safari Parku Dvůr Králové Jaroslav Haimy Hyjánek.

Na projekt v roce 2019 kromě německého ministerstva a všech zúčastněných expertů významně přispěla rovněž Nadace ČEZ.

Přesun nosorožců dvourohých do Rwandy

Jan Stejskal

Základní informace o projektu: Díky úzké spolupráci zejména s Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Markem Pilgrimem, viceprezidentem EAZA, ředitelem Zoo Chester a koordinátorem chovu nosorožců černých v Evropě, Vládní radou pro rozvoj Rwandy (Rwanda Development Board, RDB), jež má mimo jiné na starosti ochranu tamní přírody, a Veronikou Vařekovou, českou modelkou podporující ochranu přírody v Africe, se v roce 2018 velmi pokročilo s přípravou transportu pěti nosorožců černých východních (*Diceros bicornis michaeli*) do národního parku Akagera ve Rwandě. V roce 2019 pak ve spolupráci s organizací African Parks došlo k samotnému přesunu zvířat.

Nosorožci dvourozí v Akageře dříve žili, v roce 2007 však byli vyhubeni. Od roku 2010 se však situace v parku výrazně zlepšila, park začala spravovat nevládní organizace African Parks úzce spolupracující s rwandskou vládou a podařilo se jí pytláctví snížit na tak nízkou úroveň, že se populace zvířat v parku začaly spontánně obnovovat. Díky výraznému zlepšení bezpečnosti mohli být v roce 2015 do parku reintrodukováni lvi a v roce 2017 i nosorožci, kteří byli přivezeni z Jihoafrické republiky.

Kvůli omezené genetické diverzitě této skupiny však představitelé Akagery hledali i další zdroj nosorožců, kteří by mohli k obnovení populace přispět. Díky úspěchům v chovu černých nosorožců v Evropě to jsou právě zoologické zahrady, které mohou Rwandě pomoci. Pro převoz bylo koordinátorem chovu vybráno pět nosorožců.

V listopadu 2018 byla převezena samice z britské zoo Flamingo Land a samec z dánského Ree Parku do Dvora Králové. Další tři zvířata, která byla pro Rwandu určena, pocházela přímo ze Dvora Králové. Safari Park Dvůr Králové byl rovněž pověřen organizací celého transportu.

Vývoj v roce 2019: Celá pětice se na cestu společně připravovala ve Dvoře Králové. Díky práci zejména ošetřovatele Jana Žďárka, ale i všech dalších kolegů a kolegyň na nosorožčím úseku, si na sebe nejdříve zvykala mladší trojice zvířat (samec Mandela a samice Olmoti a Jasiri). Nejdříve se poznávali přes bariéru železných sloupů a měli možnost kontaktu, následně si na sebe všechna tři zvířata postupně zvykla ve venkovním výběhu a samice Jasiri a Olmoti spolu byly schopny strávit noc ve stejném výběhu i uvnitř pavilonu. Starší dvojice, samice Jasmína a samec Manny, byla v kontaktu přes bariéru až do odjezdu transportu.

Trénink na přepravu v bednách začal přibližně 10 týdnů před transportem. Nejdříve byly vybudovány falešné bedny v koridorech, jimiž nosorožci chodí do venkovních výběhů. Účelem bylo naučit všechna zvířata na malý prostor bedny a zvyknout je na pohyb lidí okolo. V poslední fázi byly do výběhů umístěny skutečné bedny a zvířata trénovala v nich.

Na cestu se celá pětice vydala v neděli 23. června v časných ranních hodinách, nakládat se začalo už ve čtyři hodiny ráno za pomoci těžké techniky. Veterinář Pete Morkel nosorožcům jak při nakládání, tak během cesty aplikoval tišící prostředky, aby předešel stresu zvířat. Ze safari parku vyrazil konvoj před devátou hodinou a díky pomoci Celní správy ČR plynule dojel na pražské letiště. V 18 hodin pak s nosorožci vzlétl Boeing 747-400F směr Rwanda, na jeho palubě byli kromě Peta Morkela ještě dvorský kurátor nosorožců Jiří Hrubý, ošetřovatel Jan Žďárek a vedoucí zahraničních projektů Jan Stejskal. Z letiště v Kigali cesta pokračovala nákladními auty do národního parku Akagera, jehož brány posádka s nosorožci překročila po 13. hodině. O další přibližně dvě hodiny později začala být zvířata vypouštěna do bom, tedy ohrad z dřevěných kůlů. Jako první šel samec Manny, pátá z bedny vylezla nejmladší Jasiri.

Mladší trojici nosorožců se pár dnů po příjezdu podařilo spojit do několika propojených bom. V těch celá pětice zůstala několik prvních týdnů, nosorožci



Na pobyt v bednách museli nosorožci před cestou do Afriky trénovat několik měsíců předem. Na snímku samice Jasmína v Safari Parku Dvůr Králové. (olq)



Pro leteckou přepravu mezi Evropou a Afrikou bylo pro pětici nosorožců dohodnuto místo v cargo letu. Naložení byli v Praze (na snímku) a vyloženi po přímém letu ve rwandském hlavním městě Kigali. (rg)



Po přeložení na trucky čekalo na nosorožce ještě několik hodin cesty rwandským venkovem a národním parkem Akagera. (sr)



Okamžitě po příjezdu byly nosorožce vypuštěni do bom (ohrad z dřevěných kůlů), kde strávili první týdný pobytu v Africe. Na snímku Jasiri, nejmladší ze všech cestujících nosorožců. (sr)

postupně přecházeli na místní stravu, ošetřovatelé jim do bom přivázeli větve přímo ze savany, aby tak měli neustálý přístup k čerstvé stravě a zvykali si na rostliny, kterými se budou živit ve volné přírodě. Kvůli bezpečnosti byly nosorožcům do rohů umístěny vysílačky, které umožňují jejich neustálé sledování přes satelitní systém. Rovněž jim byla podána profylaxe proti trypanozomě. V prvních týdnech s nosorožci zůstali Jiří Hrubý a Jan Žďárek, další dva týdny zvířatům s aklimatizací pomáhali ošetřovatelé Pavel Petržílek a Kateřina Lochovská.

Přibližně po měsíci byla celá pětice za přítomnosti kurátora Jiřího Hrubého vypuštěna do větších výběhů o velikosti přibližně jednoho hektaru, které bezprostředně navazovaly na bomy a jejichž oplocení bylo tvořeno kameny a elektrickými dráty. Bomy přitom zůstaly otevřené a zvířata se do nich mohla vracet podle libosti. V těchto větších výbězích byla stále pohromadě mladší trojice, zatímco samec Manny a samice Jasmína žili odděleni ve svých výbězích.

Později byli nosorožci postupně vypuštěni do tzv. vypouštěcího výběhu, jenž byl oplocen elektrickým drátem a zabíral rozsáhlou část křovinné savany. Do volné přírody byla pětice postupně vypuštěna na konci roku 2019. Přestože jsou ve volné přírodě, zůstávají stále na poloostrově, který je oddělen od zbytku národního parku, v němž žijí nosorožci, kteří byli do Akagery přesunuti v roce 2017.

Přesun pěti nosorožců do Rwandy byl nákladnou záležitostí, proto velice děkujeme všem sponzorům a podporovatelům, kteří na transport přispěli: Veronika Vařeková, Ministerstvo životního prostředí ČR, Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií, African Parks, Rwanda Development Board, Chester Zoo, IPGL, Mantis, Petr Dobias, Safari Gastro, ČSOB, Ree Park Safari, Emmanuel Ciolfi, Zdeněk Lorenc, Laurent Lamothe, Francis Hellyer, Plzeňský Prazdroj, RC Europe, Safari Zoo Services, Leipzig Zoo, Charles F. Rockefeller, Urbanlux/TOMS, Unie českých a slovenských zoo, Zoo Hodonín, Jiří Kalfař, Adventura, Přemysl Rabas, Tereza Maxová.

Vzdělávací centrum a programy v národním parku Akagera ve Rwandě

Markéta Grúňová

Vývoj projektu v roce 2019: Ještě před transportem pěti nosorožců se dvorský safari park zapojil ve Rwandě do práce s místními komunitami. Během ledna tým safari parku vytvořil vzdělávací materiály zaměřené na potlačení konfliktu mezi místními lidmi a divokou zvěří v konkrétní oblasti. V březnu potom odbornice

Safari Parku Dvůr Králové na vzdělávání Markéta Grúňová přímo na místě navrhla a společně s grafiky safari parku pomohla realizovat vybavení vzdělávacího centra, které přesně koresponduje s potřebami nově navržených vzdělávacích programů. Zároveň vyškolila personál, který bude program za pomoci vzdělávacího centra a na míru vytvořených materiálů realizovat. Programem projde každý rok přibližně 1800 dětí z komunit sousedících s parkem.

Nosorožci dvourozí v Mkomazi, Tanzanie

Jan Stejskal

Základní informace o projektu: V roce 2009 Safari Park Dvůr Králové poslal tři nosorožce dvourohé (jinak též černé, *Diceros bicornis*) do tanzanského národního parku Mkomazi. Samice Deborah a samci Jamie a Jabu si na nové podmínky rychle zvykli. V říjnu 2011 Deborah dokonce porodila samičku Hillu, v červnu 2014 další samičku Tunu a na jaře 2017 další mládě – a zase samičku. V červnu 2016 pak dvorská zoo do Tanzanie poslala dalšího nosorožce, samičku Elišku. Bohužel, v roce 2017, po spojení se samcem, Eliška uhynula na zranění, které jí právě tento samic způsobil.

Přes tento nezdar se však v Mkomazi, kde byli v 80. letech všichni nosorožci vybiti, i díky Safari Parku Dvůr Králové rozvíjí nadějný projekt, který přispívá k záchraně nosorožců v Tanzanii.

Hlavní zásluhu na tom má legendární ochranář Tony Fitzjohn, který za svého mládí společně s Georgem Adamsonem vracel do divočiny lvy. Na konci 80. let začal v tu dobu pytláctvím a pasením dobytka značně zpustošenou oblast obnovovat a od roku 1997 v Mkomazi běží záchranný program východního poddruhu nosorožce dvourohého. Zvířata jsou přísně střežena v oplocené rezervaci uvnitř národního parku, který se rozkládá na území přibližně 3250 kilometrů čtverečních podél hranic s Keňou. Za hranicemi na něj navazuje národní park Tsavo, kde byli v 70. letech odchyceni nosorožci dvourozí tehdejšími řediteli zoo Josefem Vágnerem. Dvortští nosorožci se tak vrátili do země svých předků.

Nosorožců dvourohých žilo na jih od Sahary v roce 1970 okolo 65 000 kusů. V důsledku nekontrolovaného lovu a zejména pytláctví však jejich stavy poklesly až na 2 300 jedinců v roce 1993. Po řadě ochrannářských opatření se jejich počet ve volné přírodě vyšplhal na přibližně pět tisíc, počet zvířat východního poddruhu je ale stále odhadován na pouhých 800, přičemž v Tanzanii jich je jen přibližně 100 až 150. V Safari Parku Dvůr Králové je tento poddruh chován od 70. let minulého



Krátce po příjezdu musely být všem nosorožcům do rohů umístěny vysílačky. Na snímku dvorský zoolog Jiří Hrubý (vlevo) a veterinář Pete Morkel. (jž)



Po několikaměsíční aklimatizaci a postupném vypouštění do stále větších výběhů bylo všech pět nosorožců postupně vypouštěno do volné přírody národního parku Akagera. (db)



Děti z komunit v okolí národního parku Akagera při vzdělávacích programech, které byly vytvořeny pracovníky Safari Parku Dvůr Králové. (mg)



Samici nosorožce černého Deborah pocházející ze Dvora Králové se v tanzánské rezervaci Mkomazi na konci října 2019 narodilo už čtvrté mládě. A stejně jako v předchozích případech, i tohle je samička. (af)

století a do konce roku 2019 se v zoo narodilo 46 mláďat. Jako jeden z nejlepších chovatelů nosorožců dvourohých v zajetí na světě si velice ceníme toho, že se můžeme alespoň částečně podílet na jejich záchraně přímo v jejich původním prostředí.

Vývoj projektu v roce 2019: Samice Deborah pocházející ze Dvora Králové v předchozích letech v Mkomazi odchovala už tři mláďata a v roce 2019 přidala další! Narodilo se na konci října a stejně jako v předchozích případech, i tohle je samička. Díky novému mláďeti i dalším mláďatům narozeným v poslední době se počet nosorožců v záchranné stanici přehoupl přes 30. Rok 2019 ovšem přinesl i zprávu, že správu záchranné stanice pro nosorožce a pro psy hyenové se rozhodla převzít státní organizace Tanzania National Parks (TANAPA). V posledních měsících roku 2019 tak byl na ústředí TANAPA uspořádán předávací ceremoniál. George Adamson Wildlife Preservation Trust, jehož terénním ředitelem Tony Fitzjohn byl, odchází z Tanzanie a bude se nadále věnovat ochraně přírody v Keni.

Snahy Safari Parku Dvůr Králové o ochranu největší antilopy světa

Markéta Grůňová

Základní informace o projektu: Dvorská zoologická zahrada dlouhodobě podporuje záchranný program pro západní poddruh antilopy Derbyho v Senegalu a od roku 2015 jsme členy spolku Derbianus Conservation. Západní poddruh antilopy Derbyho je Mezinárodní unií na ochranu přírody klasifikován jako kriticky ohrožený. Jeho počet byl ve volné přírodě při posledním sčítání v roce 2006 odhadován na méně než 200 kusů. Díky odchytům, které se uskutečnily v roce 2000, byl v přírodních rezervacích Bandia a Fathala v Senegalu založen chov těchto antilop v lidské péči. Původních 6 zakladatelů (jeden samec a 5 samic) se do dnešního dne rozrostlo na více než stovku zvířat. Nemalý podíl na tomto úspěchu má tým odborníků ze spolku Derbianus Conservation působící na Fakultě tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze, který tuto populaci řídí již od roku 2003.

Vývoj projektu v roce 2019: Rok 2019 byl poznamenán nepředvídatelným politickým vývojem v Senegalu, kdy proběhla změna na většině významných postů Ředitelství národních parků Senegalu. Většina energie týmu byla tedy investována do vyjednávání s místními autoritami a do restrukturalizace aktivit. Kromě finanční podpory vzdělávacích programů jsme do Senegalu vyslali v lednu 2019 naši pracovníci Markétu Grůňovou, která vedla některá z těchto vyjednávání a v rámci projektu má na starosti veškerou agendu týkající se vzdělávání. Zároveň proběhly každoroční identifikace nově narozených jedinců



Povídání příběhů v rámci vzdělávacích programů v Senegal. (mm)



Samice antilopy Derbyho s mládětem při sání.(mg)

antilop za účasti agenta Národních parků Senegalu a vzdělávací programy podporované safari parkem a Ministerstvem životního prostředí České republiky.

Sledování migrace husy velké

Michal Podhrázký a Jaroslav Haimy Hyjánek

Základní informace o projektu: V roce 2012 zaštitila Zoo Dvůr Králové projekt Sledování migrace husy velké. Společně s Karlovou univerzitou v Praze se jedná o dvě hlavní instituce, které tuto dlouhodobou mezinárodní iniciativu zaštiťují. Od roku 2004 je projekt v České republice koordinován Michalem Podhrázkým.

Migraci ptáků lze sledovat různými způsoby. Základním principem je individuální značení. U ptáků se používá takzvané kroužkování, při kterém se jedinci připevní na dolní končetinu kroužek s individuálním kódem. První husy byly na našem území okroužkovány už v roce 1934. K jednoduššímu získávání zpětných hlášení se u některých druhů používá takzvané barevné značení. Jedná se o doplňující značení, kterým lze jedince identifikovat bez odchytu. U hus se používají barevné kroužky, barevné kroužky s kódem a barevné krční límce s kódem. První husy byly na našem území límcovány v roce 1973. K získání detailních informací o přesunech a migraci se používají různé vysílače. V roce 2010 byly u nás u hus poprvé použity konvenční vysílače a v roce 2012 byly poprvé použity GPS GSM vysílače.

Dlouhodobým sledováním migrace husy velké byly zjištěny výrazné změny migrace u tohoto druhu. Za posledních 40 let se změnilo načasování přiletu hus na hnízdiště, změnila se doba odletu z našeho území, zimoviště našich hus se posunula na sever a mění se i tahové zastávky.

Vývoj projektu v roce 2019:

Odchyt proběhl na 12 lokalitách v České republice a na jednom místě na východním Slovensku. Odchyt proběhl poprvé na Blatensku na rybníku Drážský u Skaličan a ve východních Čechách na rybníku Ředický u Horních Ředic. Tímto postupem se nám daří držet myšlenku projektu: zaměřit se na to, jak se husy chovají na okraji jihočeské pánve (Táborsko, Blatensko), zaměřit se na husy ve východních Čechách (rybník Strašovský, rybník Ředický) a udržet límcování ve stávajících oblastech.

Sezónu jsme zahájili 25. 5. v severozápadních Čechách, kde jsme husy chytali na rybníku Kamenný v Podkrušnohorském zooparku, na nádrži v Eurosafari Podkrušnohorského zooparku a na výsypkách u Strupčic. Dále jsme zde označili jednu husu, kterou našli myslivci a vypouštěli ji na Radovesické výsypce a také



Příprava krčních límců. (mp)



Odchyt hus velkých na rybníku Turovecký. (jz)

jednu mladou husu, která se u Všechlap zdržovala s rodinou labutí velkých. Celkem se zde podařilo označit 16 hus (5 ad., 11 pull.), ze kterých bylo 11 jedinců vhodných pro límcování. Kromě toho jsme zde odchytili ještě dva jedince, kteří byli již značeni.

Ze severozápadních Čech jsme se přesunuli na Plzeňsko, kde jsme 27. 5. chytali husy na rybníku Okružinka u obce Líně. Na Plzeňsku jsme husy odchyťovali potřeť. Zde se podařilo chytit 5 hus (4 ad., 1 pull.), ze kterých jsme všechny označili límcem. Krom toho jsme 4 dospělé husy rentgenovali přenosným rentgenem za účelem zjištění přítomnosti broků. U jedné husy byly broky zjištěny.

Odchyt v jižních Čechách jsme zahájili 31. 5. na rybníku Turovecký u obce Turovec na Tábořsku. Zde jsme husy chytali také potřeť. Odchytili jsme 7 hus (2 ad., 5 pull.), všechny husy byly dostatečně velké pro označení límcem. Druhý den jsme chytali na rybníku Vyšatov na Českobudějovicku. Zde se podařilo odchytit neuvěřitelných 78 hus (16 ad., 63 pull.). Označeno límcem bylo pouze 60 jedinců, protože nám došly límce. Zde opět probíhalo rentgenování za účelem zjišťování přítomnosti broků. 15 dospělých jedinců bylo naloženo do beden a odvezeno na veterinární kliniku. U pěti byla zjištěna přítomnost broků (9, 6, 3, 3 a 2 broky). Třetí den jsme se přesunuli k Blatné na rybník Drážský u Skaličan. Zde to pro nás, ale i pro husy byla premiéra. Podařilo odchytit 31 hus (18 ad., 13 pull.), ze kterých bylo 30 označeno límcem.

4.–6. 6. jsme podnikli cestu na východní Slovensko, kde jsme poprvé provedli odchyt v roce 2018. Oproti loňskému roku zde bylo hus méně. Situace nevypadala moc příznivě. I tak se podařilo odchytit 7 jedinců (6 ad., 1 pull.), všichni byli vhodní pro označení límcem.

Poslední odchytový víkend proběhl na Moravě. 8. 6. probíhal na Vysočině u Náměště nad Oslavou na rybnících Dubovec a Studenecký. Celkem se podařilo odchytit 17 hus (10 ad., 7 pull.), ze kterých byly dvě již označené.

Z Vysočiny jsme se přesunuli na Hodonínsko, kde jsme husy chytali na Mutěnické soustavě rybníků. Situace se zde měnila každým dnem, rodiny hus přecházely z rybníka na rybník. Nakonec jsme odchyt realizovali na rybníku Třetí Zbrod, kde jsme odchytili 7 hus (3 ad., 4 pull.), všech 7 jedinců jsme označili límcem.

Poslední odchyt probíhal ve východních Čechách 11. 6. Dopoledne jsme husy chytali u Strašova na rybníku Strašovský. Po loňské premiéře jsme již věděli, jak rybník vypadá a tušili jsme, jak se budou husy chovat. Vloni jsme zde chytali

pouze jednu husu, v letošním roce to bylo již 6 hus (4 ad., 2 pull.). Odpoledne jsme se přesunuli k Horním Ředicím na rybník Ředický, kde jsme v loňském roce husy nechytali, protože byly již vzletné. V letošním roce to byla premiéra. Podařilo se nám chytit 14 hus (2 ad., 12 pull.), 13 jedinců bylo označeno límcem, jedna husa byla ještě malá a límec se jí dal přetáhnout přes hlavu.

Takto rozsáhlá akce by se nedala zrealizovat bez pomoci dobrovolníků, kterých bylo v letošním roce neuvěřitelných 114 (91 dospělých, 23 dětí), za což všem patří obrovské poděkování. Partnerem odchytu hus na Slovensku je zoologická zahrada Košice. Za podporu projektu děkujeme následujícím institucím: Bird Life Slovensko/Slovenská ornitologická společnost, Kroužkovací stanice Slovensko, Štátna ochrana prírody Vihorlat, Kroužkovací stanice Národního muzea Praha, Jihočeský ornitologický klub, Bílinská ornitologická společnost, Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou, Podkrušnohorský zoopark v Chomutově, Safari park Dvůr Králové, Česká zemědělská univerzita v Praze, Karlova univerzita, Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Dobrovolný ekologický spolek - Ochrana ptactva, Záchraná stanice živočichů Plzeň.

Zjišťování přítomnosti broků mohlo proběhnout díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí ČR, díky pomoci Karla Makoně (DESOP) a Markéty Jariabkové (Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou).

Ve srovnání s předešlým rokem probíhala letošní hnízdní sezóna velice dobře, na hnízdištích byl větší počet mladých ptáků. Výjimkou byly severozápadní Čechy, kde byl podle našich pozorování počet hnízdních párů nižší a na některých tradičních lokalitách nebyly husy dohledány vůbec. Doposud nejvyšší počet označených hus byl v roce 1984 a to 166 okroužkovaných jedinců. Nám se k tomuto počtu podařilo přiblížit v roce 2016, kdy jsme okroužkovali 159 hus. V letošním roce se podařilo odchytit rekordních 190 hus, 4 husy již byly značeny. Po odečtení 7 hus označených na Slovensku, jsme v České republice v letošním roce okroužkovali neuvěřitelných 179 hus (62 adultů a 117 pullus), nově olímcováno bylo 158 jedinců.



Rentgenování hus velkých. (jz)



Účastníci odchyty hus na Slovensku,. (mp)

Stavy zvířat

Irena Kubinová



Vodušky červené v safari. (sj)

Změny stavu zvířat 2019

Animal Census Changes in 2019

Změny stavu zvířat <i>Animal Census Change</i>	1.1.2019	Naroz. <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Savci <i>Mammals; Mammalia</i>	900 254.601.45	225 94.80.51	24 15.9.0	188 82.95.11	105 53.43.9	856 228.552.76
Ptáci <i>Birds; Aves</i>	1065 420.445.200	365 50.65.250	85 32.38.15	252 45.82.125	189 69.71.49	1074 388.395.291
Plazi <i>Reptiles; Reptilia</i>	133 56.48.29	13 0.0.13	58 29.27.2	23 8.9.6	13 5.6.2	168 72.60.36
Obojživelníci <i>Amphibians; Amphibia</i>	0	10 0.0.10	40 5.5.30	0	0	50 5.5.40
Ryby <i>Fish; Pisces</i>	305 0.0.305	0	79 3.4.72	84 0.0.84	13 0.0.13	287 3.4.280
Obratlovci celkem <i>Vertebrates in total</i>	2403 730.1094.579	613 144.145.324	286 84.83.119	547 135.186.226	320 127.120.73	2435 696.1016.723
Bezobratlí <i>Invertebrates; Evertebrata</i>	84+X	X	74	65 + X	0	93 + X
Celkem <i>Total</i>	2487 + X 730.1094.663	613 144.145.324	360 84.83.193	612 135.186.291	320 127.120.73	2528 696.1016.816

1.0.0 - samec; male; 0.1.0 –samice; female; 0.0.1 – neurčené pohlaví; unspecified sex

Stavy zvířat k 1. 1. a 31. 12. 2019

Animal Census on 1st January and 31st December 2019

Stavy zvířat <i>Animal census</i>	Stavy zvířat k 1. 1. 2019 <i>Animal census on 1st January</i>			Stavy zvířat k 31. 12. 2019 <i>Animal census on 31st December</i>		
	Druhy <i>Species</i>	Formy <i>Forms</i>	Kusy <i>Specimen</i>	Druhy <i>Species</i>	Formy <i>Forms</i>	Kusy <i>Specimen</i>
Savci <i>Mammals</i>	84	96	900	91	98	856
Ptáci <i>Birds</i>	147	150	1065	145	147	1074
Plazi <i>Reptiles</i>	43	43	133	50	51	168
Obojživelníci <i>Amphibians</i>	0	0	0	4	4	50
Ryby <i>Fish</i>	46	46	305	44	44	287
Obratlovci celkem <i>Vertebrates in total</i>	320	335	2403	334	344	2435
Bezobratlí <i>Invertebrates</i>	-	52	84+X	-	59	93+X
Celkem <i>Total</i>	320	387	2487+X	334	403	2528+X

X – neurčitý počet; unspecified number

Mláďata narozená resp. vylíhla v roce 2019

Offspring born or hatched in 2019

Mláďata <i>Offspring</i>	Druhy <i>Species</i>	Formy <i>Forms</i>	Narozeno <i>Born/Hatched</i>	Odchováno <i>Reared</i>
Savci <i>Mammals</i>	41	43	225	162
Ptáci <i>Birds</i>	47	47	365	305
Plazi <i>Reptiles</i>	4	4	13	8
Obojživelníci <i>Amphibians</i>	2	2	10	10
Ryby <i>Fish</i>	0	0	0	0
Obratlovci celkem <i>Vertebrates in total</i>	94	96	613	485

Savci Mammals

Mammalia

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Hmyzožravci Insectivore <i>Insectivora</i>						
Bodlín Telfairův Lesser Madagascar <i>Echinops telfairi</i>	2 . 2 . 1	0 . 0 . 4			0 . 0 . 3	2 . 2 . 2
Ježek bělobřichý Four-toed Hedgehog <i>Atelerix albiventris</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Hrabáči Aardvarks <i>Orycteropidae</i>						
Hrabáč kapský Aardvark <i>Orycteropus afer</i>	1 . 1 . 0	0 . 1 . 0				1 . 2 . 0
Damani Hyraxes <i>Hyracoidea</i>						
Daman skalní Rock Hyrax <i>Procavia capensis</i>	1 . 1 . 1					1 . 1 . 1
Chobotnatci Elephants <i>Proboscidea</i>						
Slon jihoafrický African Elephant <i>Loxodonta africana</i>	0 . 2 . 0					0 . 2 . 0
Primáti Primates <i>Primates</i>						
Maki trpasličí Grey Mouse Lemur <i>Microcebus murinus</i>	0 . 0 . 0	1 . 0 . 0	1 . 1 . 0	1 . 0 . 0		1 . 1 . 0
Lemur kata Ring-tailed Lemur <i>Lemur catta</i>	4 . 4 . 0	0 . 0 . 2	1 . 0 . 0	0 . 0 . 2	4 . 0 . 0	1 . 4 . 0
Komba ušatá Senegal Bushbaby <i>Galago senegalensis</i>	6 . 3 . 1	0 . 1 . 4		0 . 1 . 0		6 . 3 . 5
Komba velká Thick-tailed Greater <i>Otolemur</i>	2 . 1 . 0					2 . 1 . 0
Kočkodan Campbell's Monkey <i>Certopithecus</i>	2 . 1 . 0	0 . 0 . 1				2 . 1 . 1

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Kočkodan bělonosý Greater Spot-nosed Monkey <i>Certhopithecus nictitans</i>	3 . 1 . 0	0 . 0 . 1		0 . 0 . 1	1 . 0 . 0	2 . 1 . 0
Dril černolící Drill <i>Mandrillus leucophaeus</i>	5 . 6 . 0	1 . 0 . 1		0 . 0 . 1		6 . 6 . 0
Talapoin severní Gabon Talapoin <i>Miopithecus ogouensis</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Gueréza angolská Angolan Colobus <i>Colobus angolensis palliates</i>	6 . 4 . 0	0 . 0 . 1			5 . 0 . 0	1 . 4 . 1
Gorila nížinná Lowland Gorilla <i>Gorilla gorilla gorilla</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Šimpanz Chimpanzee <i>Pan troglodytes</i>	1 . 5 . 0					1 . 5 . 0
Orangutan bornejský Bornean Orang-utan <i>Pongo pygmaeus pygmaeus</i>	0 . 2 . 0					0 . 2 . 0
Hlodavci Rodents <i>Nonruminantia</i>						
Veverka kapská Cape Ground Squirrel <i>Xerus inauris</i>	3 . 8 . 2	0 . 0 . 1	1 . 1 . 0	3 . 8 . 2		1 . 1 . 1
Veverka bušová Smith's Bush Squirrel <i>Paraxerus cepapi</i>	1 . 1 . 0			1 . 0 . 0		0 . 1 . 0
Myš bodlinatá Cairo Spiny Mouse <i>Acomys cahirinus</i>	0 . 0 . 18				0 . 0 . 6	0 . 0 . 1 2
Myška africká Pygmy Mouse <i>Mus minutoides</i>	0 . 0 . 9	0 . 0 . 21				0 . 0 . 3 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Noháč jihoafrický South African Spring Hare <i>Pedetes capensis</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0	0 . 1 . 0		1 . 0 . 0
Osinák africký African Brush-tailed Porcupine <i>Atherurus africanus</i>	3 . 1 . 0					3 . 1 . 0
Dikobraz jihoafrický African Crested Porcupine <i>Hystrix africaeaustralis</i>	8 . 3 . 0	2 . 4 . 0		0 . 2 . 0	5 . 1 . 0	5 . 4 . 0
Gundi saharský Common Gundi <i>Ctenodactylus gundi</i>	2 . 1 . 0	3 . 2 . 0		0 . 1 . 0		5 . 2 . 0
Letouni Bats Chiroptera						
Kaloň plavý African Straw-coloured Fruit Bat <i>Eidolon helvum</i>	13 . 13 . 0	5 . 3 . 1		0 . 0 . 1	1 . 2 . 0	17 . 14 . 0
Šelmy Carnivores Carnivora						
Gepard Cheetah <i>Acinonyx jubatus</i>	3 . 5 . 0				1 . 0 . 0	2 . 5 . 0
Karakal Caracal Lynx <i>Caracal caracal</i>	1 . 1 . 0	2 . 1 . 0			1 . 0 . 0	2 . 2 . 0
Serval Serval <i>Leptailurus serval</i>	0 . 1 . 0		1 . 0 . 0			1 . 1 . 0
Lev berberský Barbary Lion <i>Panthera leo leo</i>	2 . 2 . 0	5 . 3 . 0		4 . 2 . 0		3 . 3 . 0
Lev Lion <i>Panthera leo</i>	0 . 2 . 0			0 . 2 . 0		0 . 0 . 0
Levhart perský Persian Leopard <i>Panthera pardus saxicolor</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Cibetka africká African Civet <i>Civettictis civetta</i>	0 . 0 . 0		0 . 2 . 0			0 . 2 . 0
Ženetka tečkovaná Small-spotted Genet <i>Genetta genetta</i>	2 . 3 . 0	0 . 0 . 1		0 . 0 . 1	2 . 1 . 0	0 . 2 . 0
Fosa Fossa <i>Cryptoprocta ferox</i>	2 . 2 . 0				1 . 1 . 0	1 . 1 . 0
Mangusta liščí Yellow Mongoose <i>Cynictis penicillata</i>	2 . 11 . 0	1 . 2 . 0		0 . 1 . 0	0 . 5 . 0	3 . 7 . 0
Mangusta trpasličí Dwarf Moongoose <i>Helogale parvula</i>	2 . 2 . 0			1 . 0 . 0		1 . 2 . 0
Surikata Suricate <i>Suricata suricatta</i>	2 . 7 . 0	1 . 0 . 5			0 . 1 . 0	3 . 6 . 5
Hyena skvrnitá Spotted Hyaena <i>Crocuta crocuta</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Hyena žíhaná Striped Hyaena <i>Hyaena hyaena</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Šakal čabrakový Black-backed Jackal <i>Canis mesomelas</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Pes hyenový African Wild Dog <i>Lycaon pictus</i>	14 . 18 . 0	6 . 9 . 0		9 . 14 . 0	4 . 7 . 0	7 . 6 . 0
Pes ušatý Bat-eared Fox <i>Otocyon megalotis</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Fenek Fennec Fox <i>Vulpes zerda</i>	0 . 2 . 0		1 . 1 . 0	0 . 2 . 0		1 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Medojed kapský Ratel <i>melivora capensis</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Lichokopytníci Odd-toed Ungulates <i>Perissodactyla</i>						
Osel poitou Poitou Donkey <i>Equus asinus domestic poitou</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Osel zakrslý Sardinian dwarf donkey <i>Equus asinus domestic dwarf</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Zebra Grévyho Grevy's Zebra <i>Equus grevyi</i>	2 . 8 . 0		1 . 0 . 0	1 . 1 . 0		2 . 7 . 0
Zebra Burchelova Burchell's Zebra <i>Equus quagga burchelli</i>	1 . 9 . 0			0 . 2 . 0		1 . 7 . 0
Zebra Chapmanova Chapman's Zebra <i>Equus quagga chapmani</i>	2 . 7 . 0					2 . 7 . 0
Zebra bezhrívá Maneless Zebra <i>Equus quagga borensis</i>	4 . 8 . 0	0 . 2 . 0		1 . 0 . 0	2 . 5 . 0	1 . 5 . 0
Zebra Böhmová Grant's Zebra <i>Equus quagga boehmi</i>	2 . 8 . 0	3 . 0 . 0		0 . 1 . 0	1 . 3 . 0	4 . 4 . 0
Zebra Hartmannové Hartmann's Mountain Zebra <i>Equus zebra hartmannae</i>	1 . 6 . 0					1 . 6 . 0
Osel somálský Somali Wild Ass <i>Equus africanus somaliensis</i>	2 . 3 . 0				1 . 0 . 0	1 . 3 . 0
Nosorožec širokohubý jižní Southern White Rhinoceros <i>Ceratotherium simum simum</i>	1 . 3 . 0					1 . 3 . 0
Nosorožec dvourohý Eastern Black Rhinoceros <i>Diceros bicornis michaeli</i>	8 . 11 . 0		0 . 1 . 0		3 . 3 . 0	5 . 9 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Sudokopytníci Even-toed Ungulates <i>Artiodactyla</i>						
Nepřežvýkaví Nonruminants <i>Nonruminantia</i>						
Prase savanové Warthog <i>Phacochoerus africanus</i>	4 . 2 . 0					4 . 2 . 0
Štětoun africký Red River Hog <i>Potamochoerus porcus</i>	2 . 4 . 0					2 . 4 . 0
Hroch oboživelný Hippopotamus <i>Hippopotamus</i>	2 . 2 . 0	1 . 0 . 0		1 . 0 . 0		2 . 2 . 0
Hrošík liberijský Pygmy Hippo <i>Hexaprotodon</i>	1 . 3 . 0		1 . 0 . 0	1 . 0 . 0		1 . 3 . 0
Velbloud jednohrbý Dromedary <i>Camelus dromedarius</i>	1 . 1 . 0			1 . 0 . 0		0 . 1 . 0
Přežvýkaví Ruminants <i>Ruminantia</i>						
Žirafa Rothschildova Baringo Giraffe <i>Giraffa camelopardalis</i>	4 . 12 . 0			1 . 0 . 0	1 . 0 . 0	2 . 12 . 0
Žirafa síťovaná Reticulated Giraffe <i>Giraffa camelopardalis</i>	3 . 8 . 0					3 . 8 . 0
Okapi Okapi <i>Okapia johnstoni</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Impala jihoafrická Impala <i>Aepyceros melampus</i>	7 . 22 . 0	3 . 1 . 0		2 . 5 . 0	1 . 0 . 0	7 . 18 . 0
Pakůň běloocasý Black Wildebeest <i>Connochaetes gnou</i>	1 . 12 . 0		1 . 0 . 0			2 . 12 . 0
Pakůň modrý Blue Gnu <i>Connochaetes taurinus</i>	3 . 11 . 2			3 . 1 . 0		0 . 10 . 2

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Pakůň bělobradý White-bearded Gnou <i>Connochaetes taurinus</i>	2 . 4 . 0	0 . 1 . 0	1 . 0 . 0	1 . 0 . 0		2 . 5 . 0
Buvolec běločelý Blesbok <i>Damaliscus pygargus phillipsi</i>	7 . 10 . 0	0 . 0 . 3		3 . 0 . 0	2 . 0 . 0	2 . 10 . 3
Antilopa skákavá Springbok <i>Antidorcas marsupialis</i>	3 . 4 . 0	0 . 1 . 0		2 . 3 . 0		1 . 2 . 0
Gazela Thomsonova Thomson's Gazelle <i>Eudorcas thomsonii</i>	2 . 12 . 0			1 . 3 . 0		1 . 9 . 0
Dikdik Kirkův Kirk's Dik-dik <i>Madoqua kirkii</i>	3 . 3 . 0			1 . 1 . 0		2 . 2 . 0
Gazela dama Addra Gazelle <i>Nanger dama ruficollis</i>	0 . 2 . 0					0 . 2 . 0
Tur domácí – watusi Ankole Cattle <i>Bos primigenius f. taurus</i>	1 . 10 . 0		1 . 0 . 0	0 . 3 . 0	1 . 1 . 0	1 . 6 . 0
Tur domácí – dahomey Dahomey Miniature Cattle <i>Bos primigenius f. taurus</i>	3 . 2 . 0	2 . 0 . 0			2 . 0 . 0	3 . 2 . 0
Zebu Dwarf zebu <i>Bos primigenius f. taurus</i>	3 . 7 . 0	2 . 1 . 0			2 . 2 . 0	3 . 6 . 0
Buvol kaferský Cape Buffalo <i>Syncerus caffer caffer</i>	7 . 17 . 0	6 . 3 . 0		8 . 8 . 0		5 . 12 . 0
Buvol pralesní Red Buffalo <i>Syncerus caffer nanus</i>	1 . 8 . 0	0 . 1 . 1		0 . 1 . 0		1 . 8 . 1
Antilopa losí Eland <i>Taurotragus oryx</i>	1 . 19 . 0			0 . 1 . 0	0 . 2 . 0	1 . 16 . 0

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Nyala nížinná Lowland Nyala <i>Tragelaphus angasii</i>	12 . 19 . 0	10 . 4 . 0		8 . 6 . 0		14 . 17 . 0
Bongo Eastern Bongo <i>Tragelaphus eurycerus isaaci</i>	2 . 4 . 0					2 . 4 . 0
Kudu malý Lesser Kudu <i>Tragelaphus imberbis</i>	12 . 23 . 0	5 . 6 . 0	1 . 0 . 0	2 . 4 . 0	2 . 0 . 0	14 . 25 . 0
Sitatunga západoafrická Sitatunga <i>Tragelaphus spekkii gratus</i>	1 . 9 . 0	5 . 4 . 0		1 . 2 . 0		5 . 11 . 0
Kudu velký Greater Kudu <i>Tragelaphus strepsiceros</i>	5 . 9 . 0	1 . 0 . 0	0 . 1 . 0	3 . 0 . 0		3 . 10 . 0
Paovce hřivnatá Barbary Sheep <i>Ammotragus lervia</i>	6 . 12 . 0	8 . 2 . 2		1 . 2 . 1	5 . 2 . 0	8 . 10 . 1
Koza domácí kamerunská Domestic Goat – Cameroun <i>Capra hircus</i>	1 . 16 . 0			0 . 1 . 0	1 . 1 . 0	0 . 14 . 0
Ovce domácí kamerunská Domestic Sheep <i>Ovis aries</i>	2 . 13 . 0	2 . 6 . 0		2 . 0 . 0	1 . 2 . 0	1 . 17 . 0
Ovce somálská Somali Sheep <i>Ovis aries</i>	4 . 7 . 0	7 . 5 . 0		7 . 2 . 0		4 . 10 . 0
Chocholatka červená Red Forest Duiker <i>Cephalophus natalensis</i>	1 . 0 . 0	0 . 1 . 0	0 . 1 . 0	0 . 1 . 0		1 . 1 . 0
Adax Addax <i>Addax nasomaculatus</i>	3 . 6 . 0	2 . 2 . 0		3 . 2 . 0	0 . 2 . 0	2 . 4 . 0
Antilopa koňská Roan Antelope <i>Hippotragus equinus</i>	4 . 18 . 0	2 . 2 . 0		4 . 2 . 0	0 . 2 . 0	2 . 16 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Antilopa vraná Sable Antelope <i>Hippotragus niger</i>	5 . 16 . 0	1 . 7 . 0	1 . 0 . 0	3 . 1 . 0	1 . 0 . 0	3 . 22 . 0
Přimorožec šavlorohý Scimitar-horned Oryx <i>Oryx dammah</i>	0 . 8 . 0			0 . 1 . 0		0 . 7 . 0
Oryx jihoafrický Gemsbok <i>Oryx gazella gazella</i>	3 . 7 . 0				2 . 0 . 0	1 . 7 . 0
Voduška znamenaná Ellipsed Waterbuck <i>Kobus e. ellipsiprymnus</i>	1 . 12 . 0	7 . 5 . 0		2 . 5 . 0		6 . 12 . 0
Voduška jelenovitá Common Waterbuck <i>Kobus ellipsiprymnus</i>	0 . 15 . 0		1 . 0 . 0			1 . 15 . 0
Voduška červená Kafue Lechwe <i>Kobus leche kafuensis</i>	2 . 28 . 0			0 . 1 . 0		2 . 27 . 0
Voduška abok Nile Lechwe <i>Kobus megaceros</i>	0 . 11 . 0	0 . 0 . 2	1 . 0 . 0	0 . 1 . 2		1 . 10 . 0
Bahnivec horský Mountain Reedbuck <i>Redunca fulvorufula</i>	2 . 5 . 0					2 . 5 . 0
Celkem 87 druhů, 99 <i>Total 87 species</i>	254.601.34	94.80.51	15.9.0	82.95.11	53.43.9	228.552.65

Ptáci Birds Aves

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Pštrosi Ostriches <i>Struthioniformes</i>						
Pštros dvoupřstý African Ostrich <i>Struthio camelus</i>	2 . 5 . 2	0 . 1 . 1		0 . 0 . 1	1 . 1 . 0	1 . 5 . 2

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Hrabaví Gamebirds <i>Galliformes</i>						
Perlička krogenatá Helmeted <i>Numida meleagris</i>	0 . 0 . 61	0 . 0 . 85		0 . 0 . 55	0 . 0 . 20	0 . 0 . 71
Perlička krogenatá Helmeted Guineafowl <i>Numida meleagris</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Perlička chocholatá Crested Guineafowl <i>Guttera p. pucherani</i>	2 . 5 . 0	vejce	0 . 1 . 0		0 . 3 . 0	2 . 3 . 0
Perlička supí Guineafowl <i>Acryllium vulturinum</i>	4 . 5 . 0			1 . 1 . 0		3 . 4 . 0
Koroptev Madagascar Partridge <i>Margaroperdix</i>	8 . 4 . 0	0 . 0 . 1		1 . 0 . 0	1 . 1 . 0	6 . 3 . 1
Křepelka harlekýn Harlequin Quail <i>Coturnix delegorguei</i>	11 . 11 . 0	0 . 0 . 24		0 . 0 . 1	7 . 7 . 0	4 . 4 . 23
Kur bankivský domáci Red Junglefowl <i>Gallus gallus</i>	2 . 15 . 0			2 . 15 . 0		0 . 0 . 0
Páv konžský Congo Peacock <i>Afrapavo congensis</i>	0 . 0 . 0		1 . 0 . 0			1 . 0 . 0
Frankolín žlutohrdlý Yellow-necked <i>Pternistis leucoscepus</i>	1 . 3 . 1	vejce	1 . 0 . 0	1 . 1 . 1		1 . 2 . 0
Frankolín Hildebrandt's <i>Pternistis</i>	0 . 1 . 0	vejce				0 . 1 . 0

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Vrubozobí Waterfowl <i>Anseriformes</i>						
Husička dvoubarvá Fulvous Whistling Duck <i>Dendrocygna bicolor</i>	3 . 2 . 0	1 . 0 . 0	0 . 2 . 0	0 . 1 . 0	1 . 0 . 0	3 . 3 . 0
Husička vdovka White-faced Whistling Duck <i>Dendrocygna viduata</i>	4 . 4 . 0					4 . 4 . 0
Husička krátkoocasá White-backed Duck <i>Thalassornis leuconotus</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Husa velká Greylag Goose <i>Anser anser</i>	2 . 1 . 0			0 . 1 . 0		2 . 0 . 0
Husice egyptská Egyptian Goose <i>Alopochen aegyptiaca</i>	1 . 6 . 0					1 . 6 . 0
Čírka černoskvrnná Madagascar Teal <i>Anas bernieri</i>	2 . 3 . 0	0 . 0 . 3	1 . 0 . 0	0 . 1 . 0		3 . 2 . 3
Čírka popelavá Cape Teal <i>Anas capensis</i>	4 . 3 . 0	vejce				4 . 3 . 0
Čírka obecná Green-winged Teal <i>Anas crecca</i>	3 . 0 . 0		0 . 2 . 0	0 . 1 . 0	1 . 0 . 0	2 . 1 . 0
Ostralka rudozobá Red-billed Pintail <i>Anas erythrorhynchos</i>	2 . 2 . 0		0 . 1 . 0	0 . 1 . 0		2 . 2 . 0
Kachna madagaskarská Meller's Duck <i>Anas melleri</i>	1 . 1 . 0	vejce	0 . 1 . 0	0 . 1 . 0		1 . 1 . 0
Kachna temná South African Black Duck <i>Anas sparsa</i>	6 . 12 . 0	1 . 0 . 0		1 . 0 . 0	2 . 1 . 0	4 . 11 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Kachna žlutozobá Yellow-billed Duck <i>Anas undulata</i>	3 . 3 . 0	2 . 5 . 1		0 . 1 . 1	1 . 2 . 0	4 . 5 . 0
Polák malý Ferruginous Duck <i>Aythya nyroca</i>	4 . 7 . 0				1 . 4 . 0	3 . 3 . 0
Husice modrokřídlá Abyssinian Blue- <i>Cyanochen</i>	1 . 1 . 0		2 . 1 . 0	1 . 1 . 0		2 . 1 . 0
Čírka úzkozobá Marbled Teal <i>Marmaronetta</i>	2 . 2 . 0					2 . 2 . 0
Zrzohlávka rudooká Pochard <i>Netta</i>	2 . 4 . 0					2 . 4 . 0
Zrzohlávka rudozobá Red-crested Pochard <i>Netta rufina</i>	3 . 4 . 0				0 . 1 . 0	3 . 3 . 0
Kachnička pestrá African Pygmy-goose <i>Nettapus auritus</i>	0 . 0 . 0		3 . 3 . 0	1 . 0 . 0		2 . 3 . 0
Kachnice africká Maccoa Duck <i>Oxyura maccoa</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Pižmovka ostruhatá Spur-winged Goose <i>Plectropterus</i>	2 . 4 . 0		1 . 1 . 0	0 . 1 . 0		3 . 4 . 0
Pižmovka konžská Hartlaub's Duck <i>Pteronetta hartlaubi</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0
Pižmovka hřebenatá Comd Duck <i>Sarkidiornis m.</i>	3 . 9 . 0	0 . 1 . 0	1 . 0 . 0	0 . 1 . 0	1 . 4 . 0	3 . 5 . 0
Husice šedohlavá South African <i>Tadorna cana</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Čírka hottentotská Hottentot Teal <i>Spatula hottentota</i>	3 . 1 . 0	vejce	0 . 2 . 0			3 . 3 . 0
Čírka modrá Garganey <i>Spatula querquedula</i>	2 . 1 . 0		0 . 1 . 0	0 . 1 . 0		2 . 1 . 0
Lžičák kapský Cape Shoveler <i>Spatula smithii</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Potápky Grebes <i>Podicipediformes</i>						
Potápka malá Little Grebe <i>Tachybaptus ruficollis</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Plameňáci Flamingos <i>Phoenicopteriformes</i>						
Plameňák malý Lesser Flamingo <i>Phoeniconaias minor</i>	17 . 6 . 0		0 . 2 . 0			17 . 8 . 0
Plameňák růžový European Flamingo <i>Phoenicopterus roseus</i>	44 . 42 . 1	4 . 9 . 1		0 . 2 . 1	3 . 3 . 0	45 . 46 . 1
Brodiví Herons and Relatives <i>Ciconiiformes</i>						
Nesyt africký Yellow-billed Stork <i>Mycteria ibis</i>	4 . 7 . 0	1 . 1 . 0			0 . 1 . 0	5 . 7 . 0
Zejozob africký African Openbill <i>Anastomus lamelligerus</i>	4 . 4 . 0	0 . 0 . 5		0 . 0 . 4		4 . 4 . 1
Čáp simbil Abdim's Stork <i>Ciconia abdimii</i>	12 . 10 . 0	0 . 0 . 14		1 . 0 . 0	5 . 5 . 0	6 . 5 . 14
Čáp bílý White Stork <i>Ciconia ciconia</i>	4 . 1 . 0					4 . 1 . 0
Čáp sedlatý Saddle-billed Stork <i>Ephippiorhynchus senegalensis</i>	2 . 2 . 0			0 . 1 . 0		2 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Marabu africký Marabou Stork <i>Leptoptilos</i> <i>crueneriferus</i>	2 . 2 . 0	4 . 4 . 0		2 . 1 . 0		4 . 5 . 0
Ibis hnědý Glossy Ibis <i>Plegadis falcinellus</i>	6 . 8 . 0	0 . 1 . 0			2 . 4 . 0	4 . 5 . 0
Ibis hagedaš Hadada Ibis <i>Bostrychia hagedash</i>	2 . 3 . 0	vejce		1 . 0 . 0		1 . 3 . 0
Ibis jihoafrický Bald Ibis <i>Geronticus calvus</i>	2 . 4 . 0	0 . 2 . 0		0 . 1 . 0		2 . 5 . 0
Ibis posvátný Sacred Ibis <i>Threskiornis</i> <i>aethiopicus</i>	4 . 5 . 4	1 . 0 . 7		1 . 0 . 1	1 . 2 . 4	3 . 3 . 6
Kolpík bílý Eurasian Spoonbill <i>Platalea leucorodia</i>	6 . 5 . 0	3 . 1 . 0			1 . 0 . 0	8 . 6 . 0
Kolpík africký African Spoonbill <i>Platalea alba</i>	8 . 9 . 0	1 . 0 . 2			3 . 4 . 0	6 . 5 . 2
Volavka stříbřitá Little Egret <i>Egretta garzetta</i>	4 . 3 . 0	0 . 7 . 0		1 . 1 . 0	1 . 0 . 0	2 . 9 . 0
Volavka západní Western Reef-Heron <i>Egretta gularis</i>	0 . 0 . 0		2 . 2 . 0			2 . 2 . 0
Volavka obrovská Goliath Heron <i>Ardea goliath</i>	1 . 1 . 0	vejce				1 . 1 . 0
Volavka červená Purple Heron <i>Ardea purpurea</i>	3 . 1 . 0					3 . 1 . 0
Volavka rusohlavá Cattle Egret <i>Bubulcus ibis</i>	8 . 8 . 1	0 . 0 . 8		1 . 0 . 0	5 . 6 . 9	2 . 2 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Volavka proměnlivá Striated Heron <i>Butorides striata</i>	3 . 1 . 0			2 . 1 . 0		1 . 0 . 0
Kvakoš noční Black-crowned Night Heron <i>Nycticorax nycticorax</i>	7 . 5 . 0	2 . 3 . 0			3 . 1 . 0	6 . 7 . 0
Kladivouš africký Hammerkop <i>Scopus umbretta</i>	5 . 5 . 0				3 . 3 . 0	2 . 2 . 0
Veslonozí Pelicans and Relatives <i>Pelecaniformes</i>						
Pelikán kadeřavý Dalmatian Pelican <i>Pelecanus crispus</i>	4 . 6 . 0	0 . 0 . 3		0 . 1 . 2		4 . 5 . 1
Pelikán bílý White Pelican <i>Pelecanus onocrotalus</i>	6 . 6 . 0	3 . 1 . 3			4 . 2 . 0	5 . 5 . 3
Pelikán africký Pink-backed Pelican <i>Pelecanus rufescens</i>	7 . 4 . 0	vejce				7 . 4 . 0
Kormorán velký Great Cormorant <i>Phalacrocorax carbo</i>	1 . 2 . 0		2 . 2 . 0	1 . 2 . 0		2 . 2 . 0
Dravci Birds of Prey <i>Falconiformes</i>						
Sup bělohlavý Eurasian Griffon <i>Gyps fulvus fulvus</i>	1 . 1 . 0		1 . 0 . 0			2 . 1 . 0
Orel bojovný Martial Eagle <i>Polemaetus bellicosus</i>	0 . 1 . 0				0 . 1 . 0	0 . 0 . 0
Hadilov písář Secretary Bird <i>Sagittarius serpentarius</i>	2 . 4 . 0	1 . 0 . 0	1 . 0 . 0	1 . 0 . 0	0 . 2 . 0	3 . 2 . 0
Poštolka rudonohá Red-footed Falcon <i>Falco tinnunculus</i>	0 . 0 . 0		2 . 2 . 0	1 . 0 . 0		1 . 2 . 0

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Krátkokřídlí Cranes and Relatives <i>Gruiiformes</i>						
Chřástal žlutozobý Black Crake <i>Zapornia flavirostra</i>	2 . 2 . 0	0 . 0 . 6		0 . 0 . 6		2 . 2 . 0
Jeřáb paví Black crowned-crane <i>Balearica pavonina</i>	0 . 2 . 0		1 . 0 . 0			1 . 2 . 0
Jeřáb královský South African GreyCrowned-crane <i>Balearica r. regulorum</i>	2 . 2 . 0					2 . 2 . 0
Jeřáb rajský Stanley Crane <i>Anthropoides paradiseus</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Jeřáb bradavičnatý Wattled Crane <i>Bugeranus carunculatus</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Bahňáci Waders and Auks <i>Charadriiformes</i>						
Dytík úhorní Stone Curlew <i>Burhinus oedicnemus</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Dytík skvrnitý Spotted Thick-knee <i>Burhinus capensis</i>	0 . 0 . 0		0 . 1 . 0			0 . 1 . 0
Ústříčnick velký Eurasian Oystercatcher <i>Haematopus ostralegus</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0
Pisila čáponohá Black-winged Stilt <i>Himantopus himantopus</i>	1 . 1 . 0		0 . 0 . 1	0 . 0 . 1		1 . 1 . 0
Tenkozobec opačný Pied Avocet <i>Recurvirostra avosetta</i>	12 . 8 . 0	13 . 17 . 2		1 . 5 . 2	9 . 0 . 0	15 . 20 . 0
Čejka korunkatá Crowned Lapwing <i>Vanellus coronatus</i>	2 . 2 . 0			1 . 0 . 0		1 . 2 . 0
Čejka běločelá Blacksmith Plover <i>Vanellus armatus</i>	2 . 3 . 0	3 . 0 . 0	0 . 1 . 0	0 . 1 . 0	0 . 1 . 0	5 . 2 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Stepokurové Sandgrouses <i>Pteroclidiformes</i>						
Stepokur hnědobříchý Chestnut-bellied Sandgrouse <i>Pterocles exustus</i>	2 . 1 . 0	vejce				2 . 1 . 0
Měkkozobí Pigeons and Relatives <i>Columbiformes</i>						
Holub olivový African Olive-pigeon <i>Columba arquatrix</i>	1 . 1 . 0	1 . 1 . 0	1 . 1 . 0			3 . 3 . 0
Holub skvrnitý Speckled Pigeon <i>Columba guinea</i>	7 . 9 . 0	0 . 2 . 2		1 . 0 . 1	2 . 4 . 0	4 . 7 . 1
Hrdlička kapská Namaqua dove <i>Oena capensis capensis</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Hrdlička damarská Ring-necked Dove <i>Streptopelia capicola</i>	4 . 5 . 0	0 . 0 . 8		0 . 0 . 3	1 . 2 . 0	3 . 3 . 5
Hrdlička madagaskarská Madagascar Turtle Dove <i>Streptopelia picturata picturata</i>	4 . 4 . 0	4 . 3 . 5	1 . 0 . 0	0 . 1 . 3	2 . 1 . 0	7 . 5 . 2
Hrdlička chechtavá African Collared-Dove <i>Streptopelia roseogrisea</i>	0 . 0 . 0	1 . 0 . 13	1 . 2 . 1	0 . 0 . 1	0 . 0 . 5	2 . 2 . 8
Holub africký Reichenow's Pigeon <i>Treron calvus</i>	1 . 1 . 0	0 . 0 . 2		0 . 0 . 1		1 . 1 . 1
Holub sahelský Bruce's Green Pigeon <i>Treron waalia</i>	1 . 1 . 0	0 . 0 . 2		0 . 0 . 2		1 . 1 . 0
Hrdlička modrohlavá Blue-headed Dove <i>Turtur brehmeri</i>	1 . 1 . 0	0 . 0 . 3		1 . 1 . 3		0 . 0 . 0
Hrdlička senegalská Laughing Dove <i>Spilopelia s. senegalensis</i>	2 . 3 . 0	0 . 3 . 1		0 . 1 . 1		2 . 5 . 0
Papoušci Parrots <i>Psittaciformes</i>						
Agapornis šedohlavý Grey-headed Lovebird <i>Agapornis cana</i>	1 . 1 . 0	vejce				1 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Agapornis Fischerův Fischer's Lovebird <i>Agapornis fischeri</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 8			0 . 0 . 8
Agapornis Nyasa Lovebird <i>Agapornis lilianae</i>	1 . 0 . 56			0 . 0 . 4		1 . 0 . 52
Agapornis hnědohlavý Black-cheeked <i>Agapornis nigrigenis</i>	1 . 4 . 56			1 . 2 . 2	0 . 0 . 7	0 . 2 . 47
Agapornis Masked Lovebird <i>Agapornis personata</i>	0 . 1 . 8			0 . 1 . 4		0 . 0 . 4
Agapornis Rosy-faced Lovebird <i>Agapornis roseicollis</i>	0 . 0 . 7		0 . 0 . 3	0 . 0 . 3	0 . 0 . 2	0 . 0 . 5
Agapornis etiopský Black-winged lovebird <i>Agapornis taranta</i>	4 . 2 . 0	0 . 0 . 6				4 . 2 . 6
Vaza velký Vasa Parrot <i>Coracopsis vasa</i>	3 . 3 . 0	0 . 0 . 1				3 . 3 . 1
Papoušek žako Grey Parrot <i>Psittacus erithacus</i>	4 . 3 . 0	vejce		0 . 1 . 0		4 . 2 . 0
Papoušek Meyer's Parrot <i>Poicephalus meyeri</i>	1 . 1 . 0			1 . 0 . 0		0 . 1 . 0
Papoušek West Cape Parrot <i>Poicephalus</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Papoušek Red-bellied Parrot <i>Poicephalus rufiventris</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Ara ararauna Blue-and-Yellow <i>Ara ararauna</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Kukačky Cuckoos and Turacos <i>Cuculiformes</i>						
Turako chocholatý Guinea Turaco <i>Tauraco persa buffoni</i>	1 . 0 . 0			1 . 0 . 0		0 . 0 . 0
Turako Hartlaubův Hartlaub's Turaco <i>Tauraco hartlaubi</i>	1 . 1 . 0			0 . 1 . 0		1 . 0 . 0
Banánovec obecný Violet Turaco <i>Musophaga violacea</i>	0 . 1 . 0			0 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Banánovec chocholatý Ross's Turaco <i>Musophaga rossae</i>	0 . 2 . 0					0 . 2 . 0
Sparák naholící Ugogo Black-faced Go-away Bird <i>Corythaixoides personatus</i>	2 . 1 . 0			1 . 0 . 0		1 . 1 . 0
Sparák bělobřichý White-bellied Go-away Bird <i>Corythaixoides leucogaster</i>	2 . 0 . 0			1 . 0 . 0		1 . 0 . 0
Sparák hnědý Western Grey Turaco <i>Crinifer piscator</i>	1 . 1 . 0			0 . 1 . 0		1 . 0 . 0
Turako velký Great Blue Turaco <i>Corythaeola cristata</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Sovy Owls <i>Strigiformes</i>						
Výr africký Spotted Eagle Owl <i>Bubo africanus</i>	2 . 2 . 0	0 . 0 . 2			1 . 1 . 2	1 . 1 . 0
Výr bělavý Verreaux's Eagle-Owl <i>Bubo lacteus</i>	1 . 1 . 0	vejce				1 . 1 . 0
Srostloprstí Kingfishers and Relatives <i>Coraciiformes</i>						
Mandelík modrobřichý Blue-bellied Roller <i>Coracias cyanogaster</i>	2 . 2 . 0					2 . 2 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Zoborožec rudozobý Red-billed Hornbill <i>Tockus erythrorhynchus</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Zoborožec Deckenův Von der Decken's Hornbill <i>Tockus deckeni</i>	1 . 4 . 0			1 . 4 . 0		0 . 0 . 0
Zoborožec strakatý African Pied Hornbill <i>Tockus fasciatus</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Zoborožec šedý Grey Hornbill <i>Tockus nasutus</i>	1 . 2 . 0			1 . 2 . 0		0 . 0 . 0
Zoborožec šedolící Trumpeter Hornbill <i>Bycanistes brevis</i>	2 . 1 . 0				1 . 0 . 0	1 . 1 . 0
Zoborožec chechtavý Piping Hornbill <i>Bycanistes fistulator</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Zoborožec naříkavý Silvery-cheeked Hornbill <i>Bycanistes bucinator</i>	1 . 2 . 0				0 . 1 . 0	1 . 1 . 0
Zoborožec kaferský Southern Ground Hornbill <i>Bucorvus leadbeateri</i>	2 . 2 . 0					2 . 2 . 0
Dudkovec stromový Green Woodhoopoe <i>Phoeniculus purpureus</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Šplhavci Woodpeckers and Toucans <i>Piciformes</i>						
Vousák červenožlutý Red-and-yellow Barbet <i>Trachyphonus erythrocephalus</i>	4 . 3 . 0			0 . 2 . 0	1 . 0 . 0	3 . 1 . 0
Vousák senegalský Bearbet Barbet <i>Pogonornis dubius</i>	2 . 3 . 0			0 . 3 . 0		2 . 0 . 0
Pěvci Passerines <i>Passeriformes</i>						
Krkavec bělokrký White-necked Raven <i>Corvus albicollis</i>	2 . 2 . 0	vejce				2 . 2 . 0

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Bulbul zahradní White-vented Bulbul <i>Pycnonotus barbatus inornatus</i>	4 . 5 . 0	4 . 2 . 8		1 . 0 . 8	1 . 2 . 0	6 . 5 . 0
Špaček laločnatý Wattled Starling <i>Creatophora cinerea</i>	3 . 2 . 0			1 . 0 . 0		2 . 2 . 0
Leskoptev dlouhoocasá Long-tailed Glossy Starling <i>Lamprotornis caudatus</i>	2 . 2 . 0					2 . 2 . 0
Leskoptev smaragdová Emerald Starling <i>Lamprotornis iris</i>	2 . 0 . 0					2 . 0 . 0
Leskoptev purpurová Purple Glossy Starling <i>Lamprotornis purpureus</i>	1 . 4 . 0	0 . 1 . 0		0 . 1 . 0		1 . 4 . 0
Leskoptev nádherná Superb Starling <i>Lamprotornis superbus</i>	1 . 2 . 1	0 . 0 . 2		0 . 0 . 3		1 . 2 . 0
Leskoptev zlatoprsá Regal Starling <i>Cosmopsarus regius</i>	2 . 1 . 0	vejce				2 . 1 . 0
Špaček rudokřídlý Red-winged Starling <i>Onychognathus morio</i>	2 . 0 . 0		2 . 2 . 0	1 . 0 . 0		3 . 2 . 0
Drozdík běločapkový White-crowned Robin Chat <i>Cossypha albicapilla</i>	1 . 2 . 0	vejce		0 . 1 . 0		1 . 1 . 0
Snovač bělohlavý White-headed Buffalo Weaver <i>Dinemellia dinemelli</i>	2 . 0 . 0			1 . 0 . 0		1 . 0 . 0
Přádelník rezavoocasý Rufous-tailed Weaver <i>Histurgops ruficauda</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Vrabec kapský Cape Sparrow <i>Passer melanurus</i>	1 . 1 . 0			1 . 0 . 0		0 . 1 . 0

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Vida límcová Red-collared Widow Bird <i>Euplectes ardens</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0 D
Snovač ohnivý Black-winged Red Bishop <i>Euplectes hordeaceus</i>	2 . 2 . 0	vejce				2 . 2 . 0
Vida dlouhoocasá Yellow-mantled Whydah <i>Euplectes m. macrourus</i>	2 . 1 . 0			2 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Snovač černobříchý Zanzibar Red Bishop <i>Euplectes nigroventris</i>	1 . 4 . 0	vejce		0 . 1 . 0		1 . 3 . 0
Snovač kaferský Red Bishop <i>Euplectes orix</i>	1 . 1 . 0			1 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Snovač oranžový Orange Bishop <i>Euplectes franciscanus</i>	1 . 0 . 0			1 . 0 . 0		0 . 0 . 0
Snovatec madagaskarský Red Fody <i>Foudia madagascariensis</i>	1 . 1 . 0		5 . 5 . 0	2 . 3 . 0		4 . 3 . 0
Snovač žlutavý Weaver <i>Ploceus vitellinus</i>	3 . 0 . 0					3 . 0 . 0
Snovač zahradní Black-headed Weaver <i>Ploceus cucullatus</i>	4 . 9 . 2	0 . 0 . 9		0 . 2 . 1		4 . 7 . 1 0
Snovač zahradní Black-headed Weaver <i>Ploceus cucullatus nigriceps</i>	3 . 0 . 0			1 . 0 . 0		2 . 0 . 0
Snovač Jacksonův Golden-backed Weaver <i>Ploceus jacksoni</i>	4 . 1 . 0	0 . 0 . 3				4 . 1 . 3
Snovač černohlavý Black-headed Weaver <i>Ploceus melanocephalus</i>	0 . 1 . 0	vejce	0 . 0 . 2			0 . 1 . 2

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Snovač žlutý Southern Masked Weaver <i>Ploceus velatus</i>	1 . 0 . 0			1 . 0 . 0		0 . 0 . 0
Snovač rudozobý Red-billed Quelea <i>Quelea quelea</i>	5 . 10 . 0					5 . 10 . 0
Vdovka dominikánská Pin-tailed Whydah <i>Vidua macroura</i>	0 . 1 . 0			0 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Vrabec hnědohřbetý Sudan Golden Sparrow <i>Auripasser luteus</i>	10 . 12 . 0	0 . 0 . 15		0 . 4 . 7	4 . 1 . 0	6 . 7 . 8
Vrabec kaštanový Chestnut Sparrow <i>Sorella emibey</i>	2 . 2 . 0	0 . 0 . 2		0 . 1 . 2		2 . 1 . 0
Astrild oranžovolící Orange-cheeked Waxbill <i>Estrilda melpoda</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0
Stračka velká Magpie Mannikin <i>Spermestes fringilloides</i>	1 . 0 . 0			1 . 0 . 0		0 . 0 . 0
Zvonohlík šedý White-rumped Seedeater <i>Serinus leucopygius</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Zvonohlík mozambický Yellow-fronted Canary <i>Serinus mozambicus</i>	3 . 1 . 0			0 . 1 . 0		3 . 0 . 0
Celkem 158 druhů, 160 forem <i>Total 158 species</i>	420.445.200	50.65.250	32.38.15	45.82.125	69.71.49	388.395.291

Plazi Reptiles Reptilia

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Želvy Tortoises and Turtles <i>Chelonia</i>						
Želva nádherná Red-eye Turtle <i>Trachemys scripta</i>	5 . 4 . 9					5 . 4 . 9

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Želva mapová Barbour's Map Tortoise <i>Graptemys barbouri</i>	0 . 2 . 0			0 . 1 . 0		0 . 1 . 0
Želva mississippská Mississippi Map Turtle <i>Graptemys pseudographica kohni</i>	0 . 1 . 0			0 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Orlicie bornejská Malaysian Giant Pond Turtle <i>Orlitia borneensis</i>	1 . 1 . 0				1 . 1 . 0	0 . 0 . 0
Kožitka senegalská Senegal flapshelled turtle <i>Cyclanorbis senegalensis</i>	1 . 1 . 0	vejce				1 . 1 . 0
Klapavka běloušá White-lipped Mud Turtle <i>Kinosternon leucostomum</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Želva obrovská Aldabra Tortoise <i>Aldabrachelys gigantea</i>	2 . 1 . 0					2 . 1 . 0
Želva ostruhatá African Spurred Tortoise <i>Centrochelys sulcata</i>	1 . 2 . 0	vejce				1 . 2 . 0
Želva skalní African Pancake Tortoise <i>Malacochersus tornieri</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Želva uhlířská Red-footed Tortoise <i>Chelonoidis carbonaria</i>	1 . 1 . 1				0 . 0 . 1	1 . 1 . 0
Želva paprčítá Radiated Tortoise <i>Astrochelys radiata</i>	2 . 2 . 0	vejce	4 . 4 . 2			6 . 6 . 2
Tereka africká Helmeted Turtle <i>Pelomedusa subrufa</i>	1 . 1 . 6	0 . 0 . 4		0 . 0 . 1		1 . 1 . 9

Druh Species	01.01.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Krokodýli Crocodilians <i>Crocodylia</i>						
Krokodýl čelnatý Dwaef Crocodile <i>Osteolaemus tetraspis</i>	1 . 2 . 0					1 . 2 . 0
Tomistoma úzkohlavá False Gavia <i>Tomistoma schlegelii</i>	1 . 1 . 0	vejce				1 . 1 . 0
Šupinatí Squamates <i>Squamata</i>						
Ještěři Lizards <i>Lacertilia</i>						
Agama černokrká Tree Agama <i>Acanthocercus atricollis</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0	0 . 1 . 0		1 . 0 . 0
Trnorep africký Dabb Spiny-tailed Lizard <i>Uromastix acanthinura</i>	1 . 1 . 0			1 . 0 . 0		0 . 1 . 0
Chameleon jemenský Veiled chameleon <i>Chamaeleo calyptatus</i>	1 . 0 . 0			1 . 0 . 0		0 . 0 . 0
Chameleon pardálí Panther Chameleon <i>Furcifer pardalis</i>	0 . 0 . 0	vejce	2 . 2 . 0	0 . 1 . 0		2 . 1 . 0
Chameleon Jacksonův Jackson's Chameleon <i>Triceros jacksonii</i>	2 . 3 . 0	0 . 0 . 5		2 . 1 . 5		0 . 2 . 0
Chameleon Mellerův Meller's Giant Chameleon <i>Triceros melleri</i>	2 . 1 . 0			1 . 0 . 0	1 . 1 . 0	0 . 0 . 0
Leguán zelený Green Iguana <i>Iguana iguana</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Gekon sp. Baobab Gecko <i>Hemidactylus platycephalus</i>	0 . 0 . 0		1 . 2 . 0	0 . 1 . 0		1 . 1 . 0
Felsuma madagaskarská Koch's Giant Day Gecko <i>Phelsuma madagascariensis kochi</i>	0 . 0 . 0		2 . 2 . 0	0 . 1 . 0		2 . 1 . 0
Felsuma madagaskarská Madagascar Giant Day Gecko <i>Phelsuma m. madagascariensis</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Felsuma Standingova Standing's Day Gecko <i>Phelsuma standingi</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0
Felsuma Madagascar Giant Day Gecko <i>Phelsuma grandis</i>	0 . 0 . 0		3 . 3 . 0			3 . 3 . 0
Ještěrkovec žlutohrdlý Yellow-throated Plated Lizard <i>Gerrhousaurus flavigularis</i>	0 . 0 . 0		3 . 1 . 0			3 . 1 . 0
Ještěrkovec velký African Plated Lizard <i>Gerrhousaurus major</i>	0 . 0 . 2					0 . 0 . 2
Mabuja zebrovaná Two-coloured Skink <i>Trachylepis dichroma</i>	0 . 0 . 0		5 . 3 . 0			5 . 3 . 0
Varan stepní Savanna monitor <i>Varanus exanthematicus</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Varan nilský Nile Monitor <i>Varanus niloticus</i>	1 . 0 . 1	vejce				1 . 0 . 1
Hadi Snakes <i>Serpentes</i>						
Hroznýš královský King Boa <i>Boa constrictor</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0
Hroznýš Dumerilův Dumeril's Ground Boa <i>Acrantophis dumerili</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Hroznýš madagaskarský Madagascar Ground Boa <i>Acrantophis madagascariensis</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Hroznýš psohlavý Madagascar Tree Boa <i>Sanzinia madagascariensis</i>	0 . 0 . 0		1 . 2 . 0			1 . 2 . 0
Krajta tmavá Burmese Python <i>Python molurus bivittatus</i>	1 . 0 . 0					1 . 0 . 0

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Krajta královská Royal Python <i>Python regius</i>	1 . 1 . 1					1 . 1 . 1
Krajta písmenkovaná African Rock Python <i>Python sebae</i>	0 . 2 . 0					0 . 2 . 0
Bojga africká Boomslang <i>Dispholidus typus</i>	2 . 0 . 0					2 . 0 . 0
Užovka mandarínská Mandarin Ratsnake <i>Euprepophis</i>	4 . 1 . 0				1 . 1 . 0	3 . 0 . 0
Užovka madagaskarská Madagascar Giant <i>Leioheterodon</i>	0 . 0 . 0		2 . 1 . 0			2 . 1 . 0
Korálovka sedláta Sinaloan Milk Snake <i>Lampropeltis</i>	2 . 1 . 3					2 . 1 . 3
Langaha Leaf-nosed Snake <i>Langaha</i>	1 . 1 . 0		1 . 0 . 0	1 . 0 . 0		1 . 1 . 0
Lijánovec kapský Twig Snake <i>Thelotornis capensis</i>	1 . 1 . 5	0 . 0 . 1		0 . 1 . 0	0 . 0 . 1	1 . 0 . 5
Kobřík kapský African Coral Snake <i>Aspidelaps lubricus</i>	4 . 5 . 0	0 . 0 . 3			2 . 3 . 0	2 . 2 . 3
Mamba černá Black Mamba <i>Dendroaspis polylepis</i>	0 . 1 . 0					0 . 1 . 0
Mamba západoafrická West African Green <i>Dendroaspis viridis</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Kobra černá Black Forest Cobra <i>Naja melanoleuca</i>	1 . 2 . 0					1 . 2 . 0

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Kobra kapská Cape Cobra <i>Naja nivea</i>	3 . 2 . 0					3 . 2 . 0
Zmije křovinná Green Bush Viper <i>Atheris chlorechis</i>	1 . 1 . 0					1 . 1 . 0
Zmije Nitscheiova Great Lakes Bush Viper <i>Atheris nitschei</i>	3 . 0 . 0		0 . 2 . 0	1 . 0 . 0		2 . 2 . 0
Zmije útočná Puff Adder <i>Bitis arietans</i>	1 . 0 . 0		0 . 1 . 0	1 . 1 . 0		0 . 0 . 0
Zmije gabunská Gaboon Viper <i>Bitis rhinoceros</i>	0 . 1 . 0		1 . 0 . 0			1 . 1 . 0
Zmije rohatá Desert Horned Sand <i>Cerastes cerastes</i>	2 . 1 . 0					2 . 1 . 0
Zmije paví Saw-scaled Viper <i>Echis carinatus</i>	0 . 0 . 0		1 . 1 . 0			1 . 1 . 0
Celkem 54 druhů, 55 <i>Total 54 species</i>	56.48.29	0.0.13	29.27.2	8.9.6	5.6.2	72.60.36

Obojživelníci Amphibians *Amphibia*

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Žaby Frogs Anura						
Žabka pestrá Painted Frog <i>Discoglossus pictus</i>	0 . 0 . 0	0 . 0 . 5	0 . 0 . 10			0 . 0 . 15
Rákosnička běloskvrnná Whitebelly Reed Frog <i>Heterixalus alboguttatus</i>	0 . 0 . 0	0 . 0 . 5	0 . 0 . 20			0 . 0 . 25
Parosnička srdíčková Sambava Tomato Frog <i>Dyscophus guineti</i>	0 . 0 . 0		2 . 2 . 0			2 . 2 . 0
Parosnička mramorová Marbled Rain Frog <i>Scaphiophryne marmorata</i>	0 . 0 . 0		3 . 3 . 0			3 . 3 . 0
Celkem 4 druhy <i>Total 4 species</i>	0.0.0	0.0.10	5.5.30			5.5.40

Ryby Fish Pisces

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Mnohoploutví Polypterids <i>Polypteriformes</i>						
Bichírek úhořovitý Rope Snake Reedfish <i>Erpetoichthys calabaricus</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 2			0 . 0 . 2
Bichír mramorovaný Marbled Bichir <i>Polypterus palmas</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Kostlíni Gars <i>Semionotiformes</i>						
Kostlín obrovský Alligator Gar <i>Lepisosteus spatula</i>	0 . 0 . 2				0 . 0 . 2	0 . 0 . 0
Ostnožajční Bonytognes <i>Osteoglossiformes</i>						
Nožovec černý African Black Knifefish <i>Xenomystus nigri</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1			0 . 0 . 1
Máloostní Cyprinids <i>Cypriniformes</i>						
Karas zlatý Goldfish <i>Carassius auratus</i>	0 . 0 . 20					0 . 0 . 20
Kapr Koi Koi <i>Cyprinus carpio Koi</i>	0 . 0 . 20					0 . 0 . 20
Přísavka thajská Sucking Loach <i>Gyrinocheilus aymonieri</i>	0 . 0 . 6					0 . 0 . 6
Trnobříší Characins <i>Characiformes</i>						
Patetra šestipruhá Sixbarred Distichodus <i>Distichodus sexfasciatus</i>	0 . 0 . 10					0 . 0 . 10
Neonka červená Cardinal Tetra <i>Paracheirodon axelrodi</i>	0 . 0 . 60			0 . 0 . 10		0 . 0 . 50
Afrotetra dlouhoploutvá African Longfin Tetra <i>Brycinus longipinnis</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 8			0 . 0 . 8

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Tetra červená Flame Tetra <i>Hyphessobrycon flammeus</i>	0 . 0 . 15			0 . 0 . 8		0 . 0 . 7
Neonka černá Black Neon Tetra <i>Hyphessobrycon herbertaxelrodi</i>	0 . 0 . 12			0 . 0 . 7		0 . 0 . 5
Tetra královská Blue Emperor Tetra <i>Inpaichthys kerri</i>	0 . 0 . 15			0 . 0 . 2		0 . 0 . 13
Piraña Pacu <i>Colossoma sp.</i>	0 . 0 . 5				0 . 0 . 5	0 . 0 . 0
Sumci Catfish <i>Siluriformes</i>						
Sumouš African Catfish <i>Auchenoglanis sp.</i>	0 . 0 . 8					0 . 0 . 8
Anténovec červenoočasný Red Tail Catfish <i>Phractocephalus hemiliopterus</i>	0 . 0 . 2				0 . 0 . 2	0 . 0 . 0
Anténovec tygří Tiger Catfish <i>Pseudoplatystoma fasciatum</i>	0 . 0 . 1				0 . 0 . 1	0 . 0 . 0
Peřovec černobřichý Blotched Upsidedown <i>Synodontis nigriventris</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1			0 . 0 . 1
Peřovec Schoutedenův Yellow Marbled <i>Synodontis schoutedeni</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 5			0 . 0 . 5
Peřovec velkoploutvý Lizardfish <i>Synodontis velifer</i>	0 . 0 . 1		0 . 0 . 2			0 . 0 . 3
Sumeček žraločí Shark Catfish <i>Pangasius sanitwongsei</i>	0 . 0 . 4			0 . 0 . 1	0 . 0 . 3	0 . 0 . 0
Keříčkovec červenolemý Harmouth <i>Clarias gariepinus</i>	0 . 0 . 5					0 . 0 . 5

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Krunýřovec Ancistrus <i>Ancistrus multispinis</i>	0 . 0 . 7					0 . 0 . 7
Krunýřovec Black-striped <i>Panaque</i>	0 . 0 . 2					0 . 0 . 2
Trnovec Irwinův Irwin's Megalodoras <i>Megalodoras irwini</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Sumec Doradid <i>Doras sp.</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Pancéřníček Corydoras Catfish <i>Corydoras schultzei</i>	0 . 0 . 10					0 . 0 . 10
Ropušnicotvární <i>Scorpaeniformes</i>						
Perutýn ohnivý Red Lionfish <i>Pterois volitans</i>	0 . 0 . 1		0 . 0 . 3	0 . 0 . 3		0 . 0 . 1
Ostnoploutví Spiny-rayed Fish <i>Perciformes</i>						
Okoun nilský Nile Perch <i>Lates niloticus</i>	0 . 0 . 3					0 . 0 . 3
Bradáč trikolorový Silver-streak Anthias <i>Pseudanthias</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 4			0 . 0 . 4
Klipka praporková Butterflyfish <i>Chaetodon auriga</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 4			0 . 0 . 4
Klipka hrotcová Pennant Butterflyfish <i>Heniochus</i>	0 . 0 . 4			0 . 0 . 4		0 . 0 . 0
Pomec císařský Emperor Angelfish <i>Pomacanthus</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1			0 . 0 . 1

Druh Species	01.01.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Pomec skvrnitý Yellowbar Angelfish <i>Pomacanthus maculosus</i>	0 . 0 . 1			0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Tlamovec čelnatý Blue Sky Cichlid <i>Cyphotilapia frontosa</i>	0 . 0 . 0		3 . 4 . 8	0 . 0 . 8		3 . 4 . 0
Tlamovec Moor's Cichlid <i>Cyrtocara moorii</i>	0 . 0 . 15					0 . 0 . 15
Cichlida madagaskarská Cichlid <i>Paratilapia polleni</i>	0 . 0 . 12			0 . 0 . 8		0 . 0 . 4
Tlamovec Zebra Cichlid <i>Pseudotropheus ornatus</i>	0 . 0 . 15					0 . 0 . 15
Klaun uzdičkatý Tomato Clownfish <i>Amphiprion frenatus</i>	0 . 0 . 2			0 . 0 . 2		0 . 0 . 0
Klaun očkátý Common Clownfish <i>Amphiprion ocellaris</i>	0 . 0 . 2			0 . 0 . 1		0 . 0 . 1
Klaun tmavý Black Clownfish <i>Amphiprion polymnus</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Sapín zelený Green Chromis <i>Chromis viridis</i>	0 . 0 . 10		0 . 0 . 22	0 . 0 . 10		0 . 0 . 22
Sapín azurový Yellow Tailed Azur Damsel <i>Chrysiptera hemicyanea</i>	0 . 0 . 1					0 . 0 . 1
Sapín žlutoocasý Yellow Tailed Blue Damsel <i>Chrysiptera parasema</i>	0 . 0 . 1			0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Komorník běloocasý White-tailed <i>Dascyllus aruanus</i>	0 . 0 . 10			0 . 0 . 2		0 . 0 . 8

Druh <i>Species</i>	01.01.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Sapín blankytný Caerulean Damsel <i>Pomacentrus</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 4			0 . 0 . 4
Kněžík srpkovitý Moon Wrasse <i>Thalassoma lunare</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1	0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Králíčkovec korálový Rabbitfish <i>Siganus tetrazona</i>	0 . 0 . 1			0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Králíčkovec liščí Fox Face <i>Siganus vulpinus</i>	0 . 0 . 2			0 . 0 . 2		0 . 0 . 0
Bodlok běloprsý Powder Blue Tang <i>Acanthurus</i>	0 . 0 . 1		0 . 0 . 1	0 . 0 . 1		0 . 0 . 1
Bodlok proužkovaný Lined Surgeonfish <i>Acanthurus lineatus</i>	0 . 0 . 1			0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Bodlok maskovaný Yellow Mimic Tang <i>Acanthurus pyroferus</i>	0 . 0 . 1		0 . 0 . 1			0 . 0 . 2
Bodlok Unicornfish <i>Naso sp.</i>	0 . 0 . 1			0 . 0 . 1		0 . 0 . 0
Bodlok půvabný Orangespine <i>Naso elegans</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1			0 . 0 . 1
Bodlok pestrý Palette Surgeon <i>Paracanthurus</i>	0 . 0 . 4			0 . 0 . 4		0 . 0 . 0
Bodlok žlutý Yellow Sailfin Tang <i>Zebrasoma flavescens</i>	0 . 0 . 4			0 . 0 . 3		0 . 0 . 1
Bodlok hnědý Brown Sailfin Tang <i>Zebrasoma scopas</i>	0 . 0 . 2			0 . 0 . 1		0 . 0 . 1

Druh Species	01.01.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Bodlok plachtonoš Pacific Sailfin Tang <i>Zebrasoma veliferum</i>	0 . 0 . 2			0 . 0 . 1		0 . 0 . 1
Ostnovec leopardí Leopard Bushfish <i>Ctenopoma acutirostre</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 2			0 . 0 . 2
Ostenec Picassův Lagoon Triggerfish <i>Rhinecanthus</i>	0 . 0 . 0		0 . 0 . 1			0 . 0 . 1
Celkem 60 druhů Total 60 species	0.0.305	0.0.0	3.4.72	0.0.84	0.0.13	3.4.280

Bezobratlí Invertebrates *Evertebrata*

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Korálnatci Sea Anemones <i>Anthozoa</i>						
<i>Actinodiscus sp.</i>	X					X
<i>Anthelia sp.</i>	X					X
<i>Caulastrea sp.</i>	0		X	X		0
<i>Cladiella sp.</i>	X					X
<i>Discosoma florida</i>	X					X
<i>Entacmaea quadricolor</i>	0		X			X
<i>Euphyllia divisa</i>	0		X			X
<i>Fungia sp.</i>	0		X			X
<i>Litophyton arboreum</i>	X					X
<i>Montipora sp.</i>	0		X	X		0
<i>Pachyclavularia sp.</i>	0		X			X
<i>Palythoa sp.</i>	0		X			X
<i>Pavona decussata</i>	0		X	X		0
<i>Phymanthus sp.</i>	0		X			X
<i>Pinnigorgia sp.</i>	X		X			X
<i>Rhodactis sp.</i>	0		X			X
<i>Sinularia sp. - skupina</i>	0		X			X
<i>Sinularia asterolobata</i>	X					X
<i>Sinularia brassica</i>	X					X
<i>Sinularia mollis</i>	X					X
<i>Sinularia polydactyla</i>	X					X
<i>Stylophora pistillata</i>	0		X	X		0
<i>Turbinaria reniformis</i>	0		X	X		0
<i>Xenia sp.</i>	0		X			X
<i>Zoanthus sp.</i>	0		X			X
Míži Bivalves <i>Bivalvia</i>						
<i>Tridacna derasa</i>	2			1		1

Druh <i>Species</i>	1.1.2019	Narození <i>Birth</i>	Příchod <i>Arrival</i>	Úhyn <i>Death</i>	Odchod <i>Depart.</i>	31.12.2019
Plži Gastropods <i>Gastropoda</i>						
<i>Neritina gagates</i>	2			1		1
<i>Neritina natalensis</i>	2					2
<i>Neritina semiconica</i>	3			1		2
<i>Neritina turrita</i>	2			1		1
<i>Tylomelania</i> sp.	2			1		1
Pavoukovci Arachnids <i>Arachnida</i>						
Pavouci Spiders <i>Araneae</i>						
<i>Brachypelma smithi</i>	1					1
<i>Brachypelma vagans</i>	1					1
<i>Heteropoda</i> sp.	X			X		0
Štíři Scorpions <i>Scorpionidae</i>						
<i>Androctonus australis</i>	0		1			1
<i>Heterometrus petersi</i>	2			1		1
<i>Damon variegatus</i>	X			X		0
<i>Damon medius</i>	3			2		1
Solifugy <i>Solifugae</i>						
<i>Solifuga</i> sp.	0		1	1		0
Korýši Crustaceans <i>Crustacea</i>						
<i>Calcinus elegans</i>	10					10
<i>Cardisoma armatum</i>	1		2			3
<i>Coenobita clypeatus</i>	1			1		0
<i>Neocaridinia heteropoda</i>	X					X
Mnohonožky Millipedes <i>Diplopoda</i>						
<i>Archispirostreptus gigas</i>	3		4			7
Stonožky Centipedes <i>Chilopoda</i>						
<i>Scolopendra</i> sp.	1					1
Hmyz Insects <i>Insecta</i>						
Švábi Cockroaches <i>Blattaria</i>						
<i>Archimandrita tessellata</i>	X					X
<i>Gromphadorina grandidieri</i>	X					X
<i>Therea olegrandjeani</i>	X		X			X
<i>Therea regularis</i>	X			X		0
Brouci Beetles <i>Coleoptera</i>						
<i>Anthia sexmaculata</i>	8			8		0
<i>Dicronorrhina derbyana layardi</i>	2		9			11
<i>Dicronorrhina oberturi conradsii</i>	0		10			10
<i>Eudicella aethiopica</i>	4			4		0
<i>Goliathus goliathus</i>	0		1			1
<i>Goliathus orientalis</i>	0		1			1
<i>Mecynorrhina ugandensis</i>	0		10			10
<i>Megasoma mars</i>	0		2	2		0
<i>Pachnoda aemula</i>	10		10	10		10
<i>Stephanorrhina guttata</i>	8			8		0
Polokřídlí Bugs <i>Hemiptera</i>						
<i>Platymeris biguttata</i>	X					X
<i>Platymeris rhadamanthus</i>	X					X
<i>Psytalla horrida</i>	3					3

Druh Species	1.1.2019	Narození Birth	Příchod Arrival	Úhyn Death	Odchod Depart.	31.12.2019
Kudlanky Praying mantises <i>Mantodea</i>						
<i>Gongylus gongylodes</i>	2			2		0
<i>Sphodromantis lineola</i>	2		2	2		2
<i>Sphodromantis</i> sp.	0		5	1		4
Rovnokřídlí Grasshoppers/Locusts <i>Orthoptera</i>						
<i>Diestrammena asynamora</i>	X					X
Strašilky Walkingsticks <i>Phasmatoptera</i>						
<i>Diapherodes gigantea</i>	0		11	6		5
<i>Eurycantha calcarata</i>	X					X
<i>Heteropteryx dilatata</i>	X					X
<i>Parapachymorpha zomproi</i>	X			X		0
<i>Peruphasma schultei</i>	X					X
<i>Phaenopharos khaoyaiensis</i>	X					X
<i>Pharnacia ponderosa</i>	X					X
<i>Phyllium giganteum</i>	9		5	12		2
<i>Sungaya inexpectata</i>	X					X
Celkem 75 druhů a forem	84 + X	X	74	65 + X		93 + X

Přehled deponovaných zvířat k 31.12.2019

Druh Species	Počet Number	Deponován v On Loan to	Druh Species	Počet Number	Deponován v On Loan to
Savci Mammals <i>Mammalia</i>					
Gorila nížinná Lowland Gorilla <i>Gorilla gorilla gorilla</i>	0.1	Zoo Praha, Česko	Medvěd hnědý Brown Bear <i>Ursus arctos</i>	0.0.1	Státní zámek Náchod, Česko
Orangutan bornejský Bornean Orang-utan <i>Pongo pygmaeus</i>	1.0	Zoo Bělehrad, Srbsko	Paka horská Mountain Paca <i>Agouti taczanowski</i>	0.2	Amazon World Park, U.K.
Kočkodan bělonosý Greater Spot-nosed Monkey <i>Ceropithecus nictitans</i>	1.0	Zoo Duisburg, Německo	Dikobraz jihoafrický African Crested Porcupine <i>Hystrix africaeaustralis</i>	0.1	Zoo Praha, Česko
Lemur kata Ring-tailed Lemur <i>Lemur catta</i>	3.0	Gmina Walbrzych, Polsko	Dikobraz jihoafrický African Crested Porcupine <i>Hystrix africaeaustralis</i>	0.1	Biotropica, Francie
Levhart perský Persian Leopard <i>Panthera pardus saxicolor</i>	1.0	Zoo Orsa, Švédsko	Nosorožec širokohubý severní Northern White Rhino <i>Ceratotherium simum cottoni</i>	0.2	Ol Pejeta, Keňa
Tygr ussurijský Amur Tiger <i>Panthera tigris altaica</i>	1.0	Zoo Plzeň, Česko	Nosorožec indický Indian Rhinoceros <i>Rhinoceros unicornis</i>	0.1	Zoo Lisabon, Portugalsko
Tygr ussurijský Amur Tiger <i>Panthera tigris altaica</i>	1.0	Zoo Ohrada, Hluboká n. Vlt., Česko	Antilopa losí Eland <i>Taurotragus oryx</i>	0.2	ČZU Praha, Česko

Druh <i>Species</i>	Počet <i>Number</i>	Deponován v <i>On Loan to</i>	Druh <i>Species</i>	Počet <i>Number</i>	Deponován v <i>On Loan to</i>
Ptáci <i>Birds Aves</i>					
Marabu africký Ringed Teal <i>Leptoptilos crumeniferus</i>	1.0	Parc Merveilleux, Lucembursko	Tenkozobec opačný Pied Avocet <i>Recurvirostra avosetta</i>	5.0	Zoo Ohrada, Hluboká n. Vlt., Česko
Pelikán kadeřavý Dalmatian Pelican <i>Pelecanus crispus</i>	0.5	Zoo Veldhoven, Nizozemsko	Turako bělokorunkatý White-crested Turaco <i>Tauraco leucolophus</i>	1.0	L. Stránský, Česko
Pelikán bílý White Pelican <i>Pelecanus onocrotalus</i>	3.0	Z. Laube, Česko	Zoborožec šedolící Trumpeter Hornbill <i>Bycanistes brevis</i>	1.0	M. Fess, Česko
Orel bojovný Martial Eagle <i>Polemaetus bellicosus</i>	0.1	Les Aigles du Léman, Francie			
Plazi <i>Reptiles Reptilia</i>					
Želva obrovská Aldabra Giant Tortoise <i>Dipsochelys dussumieri</i>	1.1	Zoo Praha, Česko	Gaviál indický Gharial <i>Gavialis gangeticus</i>	0.2	Zoo Berlin, Německo
Celkem k 31. 12. 2019 <i>Total (on 31st Dec. 2019)</i>				40 zvířat v 21 druzích <i>40 animals of 21 species</i>	



Skupina lamurů kata. (sj)



Mládě lva berberského. (sj)



Gundi saharský. (sj)